

METİNLER

«T.C. HÜKÜMETİ İLE ABD HÜKÜMETLERİ ARASINDA KUZAY
ATLANTİK ANDLAŞMASI'NIN II. VE III. MADDELERİNE UYGUN
OLARAK SAVUNMA VE EKONOMİK ALANDA İŞBİRLİĞİNDE
BULUNULMASINA DAİR ANLAŞMA İLE BUNUNLA İLGİLİ
TAMAMLAYICI ANLAŞMALAR VE UYGULAMA ANLAŞMALARI»NA
İLİŞKİN OLARAK 16 MART 1987 TARİHİNDE
MEKTUP TEATİSİ SURETİYLE YAPILAN ANLAŞMA

Onay Kararı : 88/12647 - 21 Şubat 1988

RG : 28 Şubat 1988 - 19739

16 Mart 1987

Ekselans,

Metni aşağıda yer alan 16 Mart 1987 tarihli mektubunuzu aldığımı bildirmekten şeref duyarım:

«Ekselans,

Kuzey Atlantik ittifakına üyelikleri ve ortak güvenlik çıkarları çerçevesinde, Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri'nin, karşılıklı savunma ve ekonomik işbirliğine yaptıkları katkılar konusunda iki Hükümet arasında ahiren yapılan görüşmelere atıfta bulunmaktan şeref duyarım. Bu görüşmeler ortak savunmaya olan karşılıklı katkılarımız konusunda iki tarafta duyulan takdir hislerini arttırmıştır. Bu görüşmeler 1980 Türk - ABD Savunma ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması (SEİA) çerçevesinde karşılıklı yükümlülüklerimiz konusunda Hükümetlerimizin tutumlarını açıklığa kavuşturmaya imkân sağlamış ve bütün alanlarda işbirliğini güçlendirmek amacıyla çalışmak için iki tarafın arzularını teyid etmiştir. Şimdi bu görüşmeler sonucunda Hükümetimizin taahhüdünü teyid etmek isterim.

Müşterek çıkarlarımızın geliştirilmesi için ve Türkiye'nin ortak gü-

venliğimize olan önemli ve emsalsiz katkısını dikkate alarak SEİA'nın, Türkiye Cumhuriyeti Silahlı Kuvvetlerin olduğu kadar Türk ekonomisinin de kuvvetlendirilmesine yardımcı olma yolunda ABD'nin ciddi bir taahhüdü olduğu inancından hareketle, Yönetim, SEİA'nın gayelerine ve ABD anayasal usullerine uygun olarak, Türkiye'nin ortak savunmaya yaptığı önemli katkıyla mütenasip yüksek seviyede bir desteği, karşılıklı mutabık kalınmış tavsiyelere dayanarak, kararlı bir şekilde her yıl ABD Kongresi'ne önerecektir. Bu çerçevede ABD Yönetimi, Türkiye'ye tüm yardım talebinin gerçekleştirilmesi yolunda, herhangi bir diğer yardım talebine sağladığından daha az olmamak üzere güç ve kararlılık göstermeyi taahhüt eder.

ABD güvenlik yardımının tavizli ve bilhassa hibe bölümlerinin mümkün olan en yüksek düzeye çıkarılmasına, çaba göstermeye de kararlıyız. Türk Silahlı Kuvvetlerinin teçhizatının modernizasyonu için bütün diğer uygun yollarla da mümkün olan azami desteği sağlayacağız. FMS borçlarının halihazır şartlar altında Türk ekonomisi üzerindeki yükünü azaltmak ihtiyacını müdrik olarak, borçları hafifletme yolları arayacak ve Türkiye'ye ekonomik yardım sağlamak için çalışmaya devam edeceğiz.

Türk - ABD ilişkilerinin sağlığına, Türk - ABD askeri işbirliğine veya Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyaçlarına esas olarak sağlanacak güvenlik yardımı yapılması çabalarınıza zararlı olabilecek yersiz hareketlere şiddetle karşı çıkacağız.

ABD, iki ülke arasındaki işbirliğini daha da geliştirmek için sarfettiği çabalara Türk Hükümetinin mukabele edeceği güvencini taşımaktadır. Her iki hükümet, verimli ve etkili işbirliğini zaman zaman engelleyebilecek meseleler çıktığında, bunları süratle halletmek için muntazam aralıklarla toplanacak Türk ve Amerikan ilgili kuruluş ve mekamlarının mes'ul temsilcilerinden oluşan bir koordinasyon grubu kuracaklardır.

ABD, terörizme karşı mücadele etmek ve terörist hareketleri himaye eden, destekleyen veya yardımcı olan tüm faaliyetlere karşı çıkmak için Türk Hükümeti ile işbirliği yapmak kararlılığını teyid eder.

Sayın George P. SHULTZ

Dışişleri Bakanı

Vaşington D.C.

A.B.D.

ABD, SEİA'nın savunma sanayii işbirliği hakkında iki Numaralı Tamamlayıcı Anlaşmasının uygulanmasının geliştirilmesi için her iki

Hükümetin de çaba göstereceği anlayışındadır. Bu amaçla Birleşik Devletler, Türkiye'deki teçhizatın, araştırma, geliştirme, üretim, bakım ve onarımı ile savunma teknolojilerine ilişkin teknik bilgi değişimini geliştirmek amacıyla müştereken mutabık kalınacak çabalarda Türk Hükümeti ile birlikte çalışmaya hazırdır. Ortak Savunma Sanayii Yürütme Komitesinin düzenli olarak toplanmasını teşvik edeceğiz. Savunma mübayaası alanında ikili ticaretin geliştirilmesini kolaylaştırmak amacıyla her iki ülkenin kendi Temsilcilikleri kadrolarına uzmanlar atanması için Hükümetinizle işbirliği yapmaya da hazırız.

Türk - ABD Yüksek Düzeyli Savunma Grubu düzenli olarak toplanmaya devam edecektir. Bu organın toplantıları karşılıklı güvenlik işbirliğinin tüm veçhelerini görüşmek için bir forum olmaya devam edecek ve bu işbirliğini geliştirmenin yolları hakkında her iki Hükümete, uygun görüldüğü hallerde, tavsiyelerde bulunabilecektir. YDSG gerekli göreceği alt gruplar kurabilir.

Siyasi diyalogumuzun güçlendirilmesinin ve bütün alanlarda ilişkilerimizin genişletilmesini teşvik etmenin önemini gözönüne alarak, Birleşik Devletler, her iki Hükümetin düzenli siyasi istişarelere girmeyi arzu ettiği anlayışındadır.

Birleşik Devletler ayrıca, Türk - ABD Karşılıklı Yatırım Anlaşması, Tekstil Ticareti Konusunda Türkiye ve ABD Arasındaki Mutaakat Muhtırası gibi son zamanlarda mutabık kalınan ikili mekanizmaların etkin biçimde kullanılması ve Türk - ABD İşadamları Konseyi gibi özel sektör girişimleri aracılığıyla ülkelerimiz arasında ekonomik ve ticari ilişkilerin mümkün olan ölçüde genişletilmesi için her iki Hükümetin de çaba sarfedeceği anlayışındadır. Bu yaklaşım çerçevesinde, aralarındaki adil ve serbest ticaret esaslarına dayalı daha uygun uzun vadeli ticari ilişkileri teşvik etmek görüşünden hareketle, Türkiye ve ABD arasındaki karşılıklı ticaretteki engellerin kaldırılması için iki Hükümetin de elinden gelen her türlü çabayı göstereceği anlayışındayız. İkili ekonomik ve ticari ilişkilerin geliştirilmesindeki ilerlemeler, düzenli olarak yapılacak Türk - ABD ortak ekonomik ve ticari istişareleri yoluyla izlenecektir.

Bu itibarla, Türkiye ve ABD, yürürlükteki mevcut SEİA'nın 18 Aralık 1990'a kadar uzatılması anlayışındadırlar. Böylece Madde VII (1) aşağıdaki şekilde olacaktır:

«Bu Anlaşma ve ona bağlı Tamamlayıcı Anlaşmalar 18 Aralık 1985'den başlamak üzere 5 yıl süreyle geçerli olacaktır. Taraflardan biri, bu 5 yıllık sürenin bitiminden 3 ay önce bu anlaşmanın feshini ihbar et-

mediği takdirde, Tarafların mutabakatı ile yahut müteakip her yılın bitiminden 3 ay önce Taraflardan birinin fesih ihbarında bulunması suretiyle sona erdirilinceye kadar birer yıl süreyle yürürlükte kalmaya devam edecektir.

İşbu mektup ile Ekselanslarının buna olumlu cevabı, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında, Türk Hükümetinin cevabı tarihinden itibaren geçerli olmak üzere bir anlaşma oluşturacaktır.

Ekselns, en derin saygılarımın teyidini lütfen kabul ediniz.

Saygılarımla,
George P. Shultz

Hükümetimin, yukarıdaki hususlarla mutabık olduğunu bildirmekten şeref duyarım.

Ekselans, en derin saygılarımın teyidini lütfen kabul ediniz.

Vahit HALEFOĞLU
Bakan

İSPANYA KRALLIĞI İLE PORTEKİZ CUMHURİYETİNİN
TOPLULUĞA KATILMALARINDAN DOLAYI
TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE AVRUPA EKONOMİK TOPLULUĞU
ARASINDAKİ ORTAKLIK YARATAN ANLAŞMAYA
İLİŞKİN PROTOKOL

Onay Kararı : 88/12687 - 27 Şubat 1988

RG : 27 Mart 1988 - 19767

Bir yandan,
TÜRKİYE CUMHURBAŞKANI

Öte yandan,
Devletleri Avrupa Ekonomik Topluluğunu kuran andlaşmanın akit tarafları olan

MAJESTE BELÇİKALILAR KRALI,
MAJESTE DANİMARKA KRALİÇESİ,
FEDERAL ALMANYA CUMHURBAŞKANI,

MAJESTE İSPANYA KRALI,
FRANSA CUMHURBAŞKANI,
İRLANDA CUMHURBAŞKANI,
İTALYA CUMHURBAŞKANI,
ALTES RUAYAL LÜKSEMBURG BÜYÜK DÜKÜ,
MAJESTE HOLLANDA KRALİÇESİ,
MAJESTE BÜYÜK BRİTANYA VE KUZEY İRLANDA
BİRLEŞİK KRALLIĞI KRALİÇESİ,
ve AVRUPA TOPLULUKLARI KONSEYİ.

Aşağıda «anlaşma» olarak adlandırılan ve Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında bir ortaklık yaratan, 12 Eylül 1963 günü Ankara'da imzalanan anlaşmadan, bu anlaşmanın 23 Kasım 1970 günü Brüksel'de imzlanan katma protokolünden ve 30 Haziran 1973 günü Ankara'da imzalanan Tamamlayıcı protokolünden HAREKETLE,

İspanya Krallığı ve Portekiz Cumhuriyetinin Avrupa Topluluklarına 1 Ocak 1986 günü katıldıklarını GÖZÖNÜNDE BULUNDURARAK,

İspanya Krallığı ve Portekiz Cumhuriyetinin Avrupa Ekonomik Topluluğuna katılmalarından dolayı anlaşmaya getirilmesi gerekli düzenlemeleri ve geçiş tedbirlerini birlikte KARARLAŞTIRMIŞLAR

Ve bu amaçla,

TÜRKİYE CUMHURBAŞKANI :

Pulat TACAR,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

Avrupa Toplulukları Nezdinde

Daimi Temsilci;

Türkiye Cumhuriyetinin Misyon Şefi;

MAJESTE BELÇİKALILAR KRALI :

Paul NOTERDAEME,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

MAJESTE DANİMARKA KRALİÇESİ :

Jakob Esper LARSEN,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

FEDERAL ALMANYA CUMHURBAŞKANI :

Werner UNGERER,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

MAJESTE İSPANYA KRALI :

Carlos WESTENDORP Y CABEZA,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi,

FRANSA CUMHURBAŞKANI :

François SCHEER,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi,

İRLANDA CUMHURBAŞKANI :

John H.F. CAMPBELL,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

İTALYA CUMHURBAŞKANI :

Pietro CALAMIA,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

ALTES RUAYAL LÜKSEMBURG BÜYÜK DÜKÜ :

Joseph WEYLAND,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

MAJESTE HOLLANDA KRALİÇESİ :

P.E. NIEMAN,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

PORTEKİZ CUMHURBAŞKANI :

Leonardo MATHIAS,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

MAJESTE BÜYÜK BRİTANYA VE KUZEY İRLANDA

BİRLEŞİK KRALLIĞI KRALİÇESİ :

David H.A. HANNAY KCMG,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

AVRUPA TOPLULUKLARI KONSEYİ :

Jakob Esper LARSEN,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

Danimarka Daimi Temsilci,

Daimi Temsilciler Komitesi Başkanı;

Jean DURIEUX,

Yüksek Müşavir,

Avrupa Topluluklar Komisyonu,

Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü;

Tam yetki ile atamışlardır. ADLARI GEÇENLER, yetki belgelerinin karşılıklı olarak verilmesinden ve bunların usul ve şekil bakımından uygunluklarının anlaşılmasından sonra,

AŞAĞIDAKİ HUSUSLARDA UYUŞMUŞLARDIR :

Madde 1

İspanya Krallığı ve Portekiz Cumhuriyeti, anlaşmaya ve 12 Eylül 1963'de Ankara'da imzalanan son senet ile, 23 Kasım 1970'de Brüksel'de imzalanan son senet ve 30 Haziran 1973'de Ankara'da imzalanan son senete ekli bildirilere taraf olmuşlardır.

KISIM I

UYUM TEDBİRLERİ

Madde 2

1. Anlaşma ile bunun ayrılmaz parçaları olan eklerin ve protokollerin ve nihai senete ekli bildirilerin İspanyol ve Portekiz dillerindeki metinleri asıl metinlerle eşitlikle geçerlidir. Ortaklık Konseyi İspanyolca ve Portekizce metinleri onaylar.

2. Anlaşmanın 29 uncu maddesinin 1 inci paragrafında, «İspanya Krallığı» kelimeleri «Fransa Cumhuriyeti» kelimelerinin ve «Portekiz Cumhuriyeti» kelimeleri «Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı» kelimelerinin önüne konulmuştur.

KISIM II

GEÇİŞ TEDBİRLERİ

BÖLÜM I

İspanya Krallığına uygulanacak hükümler

Kesim I

GENEL REJİM

Madde 3

1. EK I'de yer alan mallar dışında, İspanya Krallığı bu protokolün yürürlüğe girişiyle birlikte Türkiye çıkışlı malların ithaline 31 Aralık 1985'deki haliyle Topluluktan ithal ettiği aynı mallara uyguladığına eşit miktarda gümrük vergisi uygular. Bu tedbir 2 ve 3 üncü fıkralarla 4 üncü maddede öngörülen usullere göre uygulanır.

2. İspanya Krallığı Türkiye çıkışlı malların ithaline uyguladığı gümrük vergilerini aşağıdaki takvime göre tedricen kaldırır.

— Bu protokolün yürürlüğe girdiği tarihte: her vergi temel verginin % 90'ına indirilir.

— 1.1.1987 : Her vergi temel verginin % 77,5'ine indirilir.

— 1.1.1988 : Her vergi temel verginin % 62,5'ine indirilir.

— 1.1.1989 : Her vergi temel verginin % 47,5'ine indirilir.

— 1.1.1990 : Her vergi temel verginin % 35'ine indirilir.

— 1.1.1991 : Her vergi temel verginin % 22,5'ine indirilir.

- 1.1.1992 : Her vergi temel verginin % 10'una indirilir.
- % 10'luk son indirim 1 Ocak 1993'te yapılır.

3. İkinci fıkra uyarınca hesaplanan vergi oranları, ikinci ondalık kaldırılıp birincisinin bir üst sayıya çıkartılması suretiyle uygulanır.

Madde 4

1. Her mal için üçüncü maddenin 2 nci fıkrasında öngörülen birbirini izleyecek indirimlerin uygulanacağı temel vergi, İspanya Krallığının 1 Ocak 1985 tarihinde Topluluğa karşı fiilen uyguladığı vergidir.

2. 1 inci fıkradan sapma olarak,

— I sayılı ekte yer alan mallar için temel vergi İspanya Krallığının 1 Ocak 1985'te Türkiye'ye karşı uyguladığı vergidir.

— Aşağıda belirtilen mallar için temel vergiler her birinin karşısında gösterilen vergilerdir.

Ortak Gümrük

Tarife No	Malların Tanımı	Temel Vergi
24.02	Mamül tütün, tütün hülasa ve salçaları	
	A. Sigaralar	% 50
	B. Sigar ve sigarilloslar	% 55
	C. İçmeye mahsus tütünler	% 46,8
	D. Enfiye ve çiğnemeye mahsus tütün	% 26
	E. Diğerleri, yaprak şeklinde aglomere tütün dahil	% 10,4
27.09	Petrol veya bitümenli minerallerden elde edilen ham yağlar	Muafiyet

Madde 5

Şayet İspanya Krallığı 31 Aralık 1985 tarihindeki haliyle Topluluktan ithal ettiği mallara uyguladığı gümrük vergilerini tesbit edilen takvimin öngördüğünden daha hızlı olarak askıya alır veya azaltırsa, I sayılı ekte yer alanların dışında Türkiye çıkışlı aynı mallara uyguladığı gümrük vergilerini de aynı oranda askıya alır veya azaltır.

Madde 6

1. İspanya Krallığı :

— 31 Aralık 1988 tarihine kadar II sayılı ekte yer alan Türkiye çıkışlı mallara;

— 31 Aralık 1989 tarihine kadar III sayılı ekte belirtilen Türkiye çıkışlı mallara ithalâta miktar kısıtlamaları uygulanır.

Kezâ İspanya Krallığı 31 Aralık 1989 tarihine kadar tercihli olmayan üçüncü ülkelere karşı aynı mahiyetteki tedbirleri uygulaması şartıyla, IV sayılı Ekte yer alan mallara da ithalâta miktar kısıtlamaları uygulayabilir.

2. 1 inci fıkrada öngörülen kısıtlamalar, kontenjanlar uygulanması suretiyle gerçekleştirilir.

3. Başlangıçtaki kontenjanlar sırasıyla II, III ve IV sayılı eklerde gösterilmiştir.

II ve IV sayılı eklerde yer alan kontenjanlarla, III Sayılı Ekte belirtilen 1 ilâ 5 sayılı ve 10 ilâ 14 sayılı kontenjanların tedrici artış hızı, ECU ile ifade edilen kontenjanlar bakımından her yılın başında % 25, hacim olarak ifade edile nkontenjanlar için ise her yılın başında % 20' dir. Artış daima her kontenjana eklenir ve ondan sonraki artış, elde edilen toplam rakam üzerinden hesaplanır.

III sayılı Ekte yer alan 6 ilâ 9 sayılı kontenjanlar için yıllık tedrici artış hızı şöyledir:

1.1.1986	:	% 13
1.1.1987	:	% 18
1.1.1988	:	% 20
1.1.1989	:	% 20

4. II, III ve IV sayılı eklerde öngörülen mallardan birinin İspanya'ya ithalâtının birbirini izleyen iki yıl içinde kontenjanın % 90'ının altında olduğu müşahade edildiği takdirde, o sırada sözkonusu mal 31 Aralık 1985 tarihindeki haliyle Topluluğa karşı libere bulunmakta ise, Türkiye çıkışlı malın ithalâtı bu iki yılı izleyen yılın başından itibaren libere edilir.

Eğer İspanya Krallığı II ve III sayılı eklerle öngörülen mallardan birinin 31 Aralık 1985'teki haliyle Topluluktan ithalini libere ederse veya 31 Aralık 1985'teki haliyle Topluluğa uygulanan bir kontenjanı 3 üncü fıkrada yazılı asgari oranın üstünde arttırırsa, aynı şekilde Türkiye çıkışlı bu malın da ithalâtını libere eder veya kontenjanı orantılı olarak arttırır.

5. İspanya Krallığı :

— Bu maddenin 2 nci fıkrasında öngörülen kontenjanların yönetimi bakımından, 31 Aralık 1985'teki haliyle Topluluk çıkışlı malların ithalâtına uyguladığı aynı kaide ve idari işlemleri uygular.

Madde 7

3033/80 sayılı AET Tüzüğünde yeralan Türkiye çıkışlı mallar için İspanya Krallığı :

— Bu protokolün yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, V sayılı Ekte yeralan temel vergiler üzerinde yapılan vergilendirmenin sabit unsurunu oluşturan gümrük vergilerini 3 ünc maddenin 2 nci fıkrasında öngörülen tempoya göre tedricen kaldırır.

— Gene bu protokolün yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak vergilendirmenin değişken unsuru bakımından anlaşmada öngörülen tercihli oranları uygular.

Kesim II

Avrupa Ekonomik Topluluğunu kuran Andlaşmanın
II sayılı Ekine alınan mallar

Madde 8

1. Avrupa Ekonomik Topluluğunu kuran Andlaşmanın II sayılı ekinde yeralan mallar bakımından İspanya Krallığı, aşağıda belirtilen özel hükümler saklı kalmak şartıyla, bu protokolün yürürlüğe girmesinden itibaren temel vergisinin oranıyla tercihli verginin oranı arasındaki farkı azaltan bir vergiyi aşağıdaki tempoya göre uygular :

— Bu protokolün yürürlüğe girdiği tarihte aradaki fark, başlangıçtaki farkın % 90,9'una indirilir;

- 1 Ocak 1987'de fark, başlangıçtaki farkın % 81,8'ine indirilir;
- 1 Ocak 1988'de fark, başlangıçtaki farkın % 72,7'sine indirilir;
- 1 Ocak 1989'da fark, başlangıçtaki farkın % 63,6'sına indirilir;
- 1 Ocak 1990'da fark, başlangıçtaki farkın % 54,5'ine indirilir;
- 1 Ocak 1991'de fark, başlangıçtaki farkın % 45,4'üne indirilir;
- 1 Ocak 1992'de fark, başlangıçtaki farkın % 36,3'üne indirilir;
- 1 Ocak 1993'de fark, başlangıçtaki farkın % 27,2'sine indirilir;
- 1 Ocak 1994'de fark, başlangıçtaki farkın % 18,1'ine indirilir;
- 1 Ocak 1995'de fark, başlangıçtaki farkın % 9,0'una indirilir.

İspanya Krallığı tercihli oranları tam olarak 1 Ocak 1996'dan itibaren uygular.

2. İspanya Krallığı, 136/66 Sayılı AET tüzüğünde yeralan zeytin yağı, yağlı tohum ve meyvelerle bunların türevleri olan ürünler için tercihli rejimin uygulanmasını 31 Aralık 1990 tarihine kadar geciktirir.

1 Ocak 1991'den başlayarak İspanya Krallığı bu ürünler için, 31

Aralık 1990'da bilfiil uygulanmakta olan verginin oranıyla tercihli verginin oranı arasındaki farkı azaltan bir vergiyi aşağıdaki tempoyla uygular:

- 1 Ocak 1991'de fark, başlangıçtaki farkın % 83,3'üne indirilir;
- 1 Ocak 1992'de fark, başlangıçtaki farkın % 66,6'sına indirilir;
- 1 Ocak 1993'de fark, başlangıçtaki farkın % 49,9'una indirilir;
- 1 Ocak 1994'de fark, başlangıçtaki farkın % 33,2'sine indirilir;
- 1 Ocak 1995'te fark, başlangıçtaki farkın % 16,5'ine indirilir.

İspanya Krallığı tercihli oranları tam olarak 1 Ocak 1996'dan itibaren uygular.

3. İspanya Krallığı 1035/72 sayılı AET tüzüğünde öngörülen meyve ve sebzeler sektöründe tercihli rejimin uygulanmasını 31 Aralık 1989 tarihine kadar geciktirir.

1 Ocak 1990 tarihinden itibaren İspanya Krallığı bu ürünler için, 31 Aralık 1989'da fiilen uygulanmakta olan vergi oranıyla tercihli vergi oranı arasındaki farkı azaltan bir vergiyi aşağıdaki tempoyla uygular:

- 1 Ocak 1990'da fark, başlangıçtaki farkın % 85,7'sine indirilir;
- 1 Ocak 1991'de fark, başlangıçtaki farkın % 71,4'üne indirilir;
- 1 Ocak 1992'de fark, başlangıçtaki farkın % 57,1'ine indirilir;
- 1 Ocak 1993'de fark, başlangıçtaki farkın % 42,8'ine indirilir;
- 1 Ocak 1994'de fark, başlangıçtaki farkın % 28,5'ine indirilir;
- 1 Ocak 1995'de fark, başlangıçtaki farkın % 14,2'sine indirilir.

İspanya Krallığı tercihli oranları tam olarak 1 Ocak 1996'dan itibaren uygular.

4. Ortak gümrük tarifesinin 03.01, 03.02, 03.03, 05.15A, 16.04, 16.05 ve 23.01B sayılı pozisyon ve alt pozisyonlarında yer alan balıkçılık ürünleri bakımından İspanya Krallığı, bu protokolün yürürlüğe girmesiyle birlikte, temel vergi oranıyla tercihli vergi oranı arasındaki farkı azaltan bir vergiyi aşağıdaki tempoya göre uygular:

- 1 Mart 1986'da fark, başlangıçtaki farkın % 87,5'ine indirilir;
- 1 Ocak 1987'de fark, başlangıçtaki farkın % 75,0'ine indirilir;
- 1 Ocak 1988'de fark, başlangıçtaki farkın % 62,5'ine indirilir;
- 1 Ocak 1989'da fark, başlangıçtaki farkın % 50,0'ine indirilir;
- 1 Ocak 1990'da fark, başlangıçtaki farkın % 37,5'ine indirilir;
- 1 Ocak 1991'de fark, başlangıçtaki farkın % 25,0'ine indirilir;
- 1 Ocak 1992'de fark, başlangıçtaki farkın % 12,5'ine indirilir.

İspanya Krallığı tercihli oranları tam olarak 1 Ocak 1993'ten itibaren uygular.

Ancak, İspanya Krallığı ortak gümrük tarifesinin 16.04.D alt pozisyonunda yer alan sardalya müstahzar ve konserveleri için 1 Mart 1986'dan itibaren temel vergi oranıyla tercihli vergi oranı arasındaki farkı azaltan bir vergiyi bu maddenin 1 inci fıkrasında öngörülen tempoyla uygular.

5. 1 ve 4 üncü fıkralarda sözü edilen temel vergi 4 üncü maddenin 1 inci fıkrasında tanımlanan vergidir. Ancak, ortak gümrük tarifesinin 01.06.A pozisyonunda yer alan evcil tavşanlar bakımından temel vergi % 6,5 olarak tesbit edilmiştir.

Madde 9

İspanya Krallığı yukarıdaki 8 inci maddenin 1 inci fıkrasında öngörülen maddeler bakımından bu protokolün yürürlüğe girmesiyle birlikte, anlaşmadaki tarife dışı avantajlarla ve özellikle prelevmanların azaltılmasıyla ilgili rejimi uygular.

Madde 10

1. Türkiye çıkışlı malların İspanya'ya ithalinde miktar kısıtlamaları uygulanabilir.

- a) VI sayılı ekte yer alan mallar için 31 Aralık 1989'a kadar;
- b) VII sayılı ekte yer alan mallar için 31 Aralık 1995'e kadar;
- c) Katılma Anlaşmasınının 81 inci maddesi uyarınca.

İspanya'nın 31 Aralık 1985'teki haliyle Topluluktan yaptığı ithalâta uygulanacak tamamlayıcı mekanizmaya tâbi olan ve 1035/72 sayılı AET tüzüğünde öngörülenlerin dışında kalan mallar için.

2. 31 Aralık 1990 tarihine kadar İspanya'ya ithalinde miktar kısıtlamaları uygulanabilecek Türkiye çıkışlı mallar şunlardır:

— 136/66 sayılı AET tüzüğü'nün 1 inci maddesinin 2 nci fıkrasının:

— a) bendinde yer alan mallar (ortak gümrük tarifesinin ex 12.01.B pozisyonuna dahil soya tohumları dışında),

— b) bendinde yer alan mallar (ortak gümrük tarifesinin 15.17 B II ve 23.04 B pozisyonlarına dahil mallar dışında).

3. VIII sayılı ekte öngörülen malların İspanya'ya ithalinde miktar kısıtlamaları 31 Aralık 1992'ye kadar sürdürülebilir.

Madde 11

1. 8 inci maddenin 1 inci fıkrasında yeralan ve bu protokolün yürürlüğe girdiği tarihte ortak piyasalar organizasyonuna tabi bulunmayan mallar bakımından anlaşmanın gümrük vergilerine eş etkili vergilerin kaldırılmasına ve miktar kısıtlamalarıyla bunlarla eş etkili tedbirlere son verilmesine dair hükümleri, katılma tarihinde İspanya'da bir ulusal piyasalar organizasyonunun ayrılmaz parçası olmaları halinde, bu vergi, kısıtlama ve tedbirlere uygulanmaz.

Bu hüküm, ancak, bu mallar yönünden bir ortak piyasa organizasyonunun kurulmasına ve engeç 31 Aralık 1995 tarihine kadar ve ulusal organizasyonun muhafaza edilmesi için kesin bir gereklilik arzemesi ölçüsünde uygulanır.

2. 1 inci fıkradan sapma olarak İspanya Krallığı, ulusal organizasyonun muhafazasını sağlamak açısından kesin bir gereklilik arzemesi ölçüsünde, ortak gümrük tarifesinin 08.01.B pozisyonunda yeralan Türkiye çıkışlı muzların ithali için, bu ürünle ilgili bir ortak piyasa organizasyonunun yürürlüğe konmasına kadar miktar kısıtlamalarını sürdürebilir.

Kesim III

Kanarya Adaları ve Ceuta ile Melilla

Madde 12

1. Aşağıdaki hükümlere hâlel gelmeksizin, Türkiye'nin Kanarya Adaları, Ceuta ve Melilla çıkışlı mallara Topluluğa uyguladığı aynı işlemi uygulaması şartıyla, Kanarya Adaları, Ceuta ve Melilla'nın Türkiye ile ticaret rejimi, Türkiye ile Topluluk arasındaki ticarete uygulanan rejimin aynıdır.

2. Avrupa Ekonomik Topluluğunu kuran Andlaşmanın II sayılı ekinde yeralanların dışındaki mallara Kanarya adaları ve Ceuta ile Melilla tarafından uygulanan gümrük vergileriyle Kanarya adalarında mevcut «arbitrio insular - tarifa general» adlı vergi, bu protokolün Türkiye çıkışlı mallar bakımından yürürlüğe girdiği tarihten itibaren tedricen ve 3, 4 ve 5 inci maddelerde öngörülen aynı tempo ve şartlarda kaldırılır.

3. Avrupa Ekonomik Topluluğunu kuran Andlaşmanın II sayılı ekinde yeralan Türkiye çıkışlı mallara Kanarya adaları ve Ceuta ile Melilla tarafından uygulanan gümrük vergileri, sözkonusu bölgelerin bu mallara Topluluğun tanıdığından daha elverişli bir işlem uygulama

İmkânı mahfuz kalmak şartıyla, Topluluk tarafından bu mallara uygulanan tercihli oranlara tedricen yaklaştırılır.

Ancak, hiçbir halde vergileri kaldırma sürecinin temposu ve şartları 3, 4 ve 5 inci maddelerde belirtilen tempo ve şartları aşamaz.

4. Kanarya adalarının «arbitrio insular - tarifa especial» adlı vergisi Türkiye çıkışlı mallar yönünden bu protokolün yürürlüğe girmesiyle birlikte kaldırılır.

Bununla beraber sözü edilen bu vergi, IX sayılı ekte yeralan listedeki malların ithalinde, anılan listede bu mallardan her biri için belirlenen oranın % 90'ına eşit bir oranda tutabilir, ancak bunun için bu düşük oranın Türkiye çıkışlı sözkonusu malların tüm ithalâtına aynen uygulanması şarttır. Sözkonusu vergi Topluluğa karşı olduğu gibi, aynı zamanda kaldırılır.

Bu vergi hiçbir zaman, ortak gümrük tarifesinin tedricen yürürlüğe konması amacıyla değiştirilen İspanyol gümrük tarifesi düzeyinin üstünde olamaz.

BÖLÜM II

Portekiz Cumhuriyetine Uygulanacak Hükümler

Kesim I

Genel Rejim

Madde 13

1. Portekiz Cumhuriyeti bu protokolün yürürlüğe girmesiyle birlikte, Türkiye çıkışlı malların ithalinde gümrük vergilerini kaldırır.

2. 1 inci fıkradan sapma olarak Portekiz Cumhuriyeti X sayılı listede yeralan Türkiye çıkışlı malların ithaline uyguladığı gümrük vergilerini aşağıdaki tempoya göre tedricen kaldırır:

— Bu protokolün yürürlüğe girdiği tarihte her vergi temel verginin % 90'ına indirilir;

— 1.1.1987 : her vergi temel verginin % 80'ine indirilir;

— 1.1.1988 : her vergi temel verginin % 65'ine indirilir;

— 1.1.1989 : her vergi temel verginin % 50'sine indirilir;

— 1.1.1990 : her vergi temel verginin % 40'ına indirilir;

— 1.1.1991 : her vergi temel verginin % 30'una indirilir;

— 1.1.1992 ve 1.1.1993'te her biri % 15 oranında olan diğer iki indirim yapılır.

3. 2 nci fıkra uyarınca hesaplanan vergi oranları ikinci ondalık kaldırılıp birincisinin bir üst sayıya çıkartılması suretiyle uygulanır.

Madde 14

1. Her mal için 13 üncü maddenin 2 nci fıkrasında öngörülen birbirini izleyecek indirimlerin uygulanacağı temel vergi, Portekiz Cumhuriyetinin 1 Ocak 1985'te Türkiye'ye karşı fiilen uyguladığı vergidir.

2. 1 inci fıkradan sapma olarak XI sayılı ekte öngörülen mallar bakımından Portekiz Cumhuriyeti, her mal için anılan ekte belirtilen temel vergiler üzerinden gümrük vergilerini, bu vergilerin, Portekiz Cumhuriyetinin 1 Ocak 1985 tarihinde Türkiye'ye karşı fiilen uyguladığı gümrük vergilerinden daha yüksek olması şartıyla kaldırır.

Madde 15

Şayet Portekiz Cumhuriyeti 31 Aralık 1985'teki haliyle Topluluktan ithal ettiği mallara uyguladığı gümrük vergilerini tesbit edilen takvimin öngördüğünden daha hızlı olarak askıya alır veya azaltırsa, X sayılı ekin B bendinde yeralanların dışında Türkiye çıkışlı mallara uyguladığı gümrük vergilerini de aynı oranda askıya alır veya azaltır.

Madde 16

1. Portekiz Cumhuriyeti tarafından Türkiye çıkışlı malların ithalinde uygulanan gümrük vergileriyle eş etkili vergiler, bu protokolün yürürlüğe girmesiyle kaldırılır.

2. Portekiz Cumhuriyeti tarafından Türkiye ile ticaretinde uygulanan aşağıdaki vergiler, aşağıdaki tempoda tedricen kaldırılır:

— Geçici olarak ithal edilen mallara,

— Tekrar ithal edilen mallara (konteynerler hariç)

— Elde edilen ürünlerin ihracından sonra, işleme konulan malların ithalinde alınan verginin iade edilmesi olarak nitelenen aktif işleme rejimi çerçevesinde ithal edilen mallara («drawbacks»).

uygulanan advalorem % 0,4 oranındaki vergi:

— 1 Ocak 1987'de % 0,2'ye indirilir ve

— 1 Ocak 1988'de tamamen kaldırılır;

b) Tüketime tahsis için ithal edilen mallara uygulanan advalorem % 0,9 oranındaki vergi:

— 1 Ocak 1989'da % 0,6'ya indirilir,

- 1 Ocak 1990'da % 0,3'e indirilir ve
- 1 Ocak 1991'de tamamen kaldırılır.

Madde 17

1. Portekiz Cumhuriyeti bu protokolün yürürlüğe girmesiyle birlikte bu tarihte Türkiye çıkışlı malların ithalâtından alınmakta olan mali nitelikteki gümrük vergilerini veya gümrük vergilerinin mali unsurunu kaldırır.

2. XII sayılı Ekte yer alan mallara Portekiz Cumhuriyeti tarafından uygulanan mali nitelikteki gümrük vergisi veya gümrük vergilerinin mali unsuru 13 üncü maddenin 2 nci fıkrasında öngörülen tempoya göre kaldırılır.

3. Portekiz Cumhuriyetinin, Katılma Anlaşmasının 196 ncı maddesinin 3 üncü fıkrası uyarınca haiz olduğu yetkisini kullanarak mali nitelikteki gümrük vergisi veya böyle bir verginin mali unsuru yerine bir iç vergi koyması halinde, iç vergiyle muhtemelen karşılanamayacak olan unsur, kaldırmada esas alınacak temel vergiyi oluşturur. Bu unsur Türkiye ile olan ticarete 13 üncü maddenin 2 nci fıkrasında öngörülen tempoya göre kaldırılır.

Madde 18

Portekiz Cumhuriyeti, Katılma Anlaşmasının 18 sayılı protokolüne uygun olarak Toplulukla Portekiz Cumhuriyeti arasında kararlaştırılan özel rejime tabi otomobiller için, Türkiye'ye uyguladığı miktar kısıtlamalarını 31 Aralık 1987 tarihine kadar muhafaza eder.

Madde 19

3033/80 sayılı AET tüzüğünde yer alan Türkiye çıkışlı mallar için Portekiz Cumhuriyeti :

— XIII sayılı ekte yer alan temel vergiler üzerinden yapılan vergilendirmenin sabit unsurunu oluşturan gümrük vergilerini bu protokolün yürürlüğe girmesinden itibaren 13 üncü maddenin 2 nci fıkrasına göre tedricen kaldırır.

— Vergilendirmenin değişken unsuru bakımından anlaşmada öngörülen tercihli oranlarını, geçiş rejiminin ikinci aşamasının ilk yılı içinde, kampanyası en son başlayan temel maddeler için ikinci aşama kurallarının uygulanmaya başladığı tarihle birlikte uygular.

Kesim II

Avrupa Ekonomik Topluluğunu Kuran Andlaşmanın
II Sayılı Ekine Alınan Mallar

Madde 20

1. Avrupa Ekonomik Topluluğunu kuran Andlaşmanın II sayılı ekinde yer alan mallar bakımından Portekiz Cumhuriyeti, aşağıda belirtilen özel hükümler saklı kalmak şartıyla, bu protokolün yürürlüğe girmesiyle birlikte temel verginin oranıyla tercihli verginin oranı arasındaki farkı azaltan bir vergiyi aşağıdaki tempoda uygular:

— Bu protokolün yürürlüğe girdiği tarihte aradaki fark başlangıçtaki farkın % 90,9'una indirilir;

- 1 Ocak 1987'de fark, başlangıçtaki farkın % 81,8'ine indirilir;
- 1 Ocak 1988'de fark, başlangıçtaki farkın % 72,7'sine indirilir;
- 1 Ocak 1989'da fark, başlangıçtaki farkın % 63,6'sına indirilir;
- 1 Ocak 1990'da fark, başlangıçtaki farkın % 54,5'ine indirilir;
- 1 Ocak 1991'de fark, başlangıçtaki farkın % 45,4'üne indirilir;
- 1 Ocak 1992'de fark, başlangıçtaki farkın % 36,3'üne indirilir;
- 1 Ocak 1993'de fark, başlangıçtaki farkın % 27,2'sine indirilir;
- 1 Ocak 1994'te fark, başlangıçtaki farkın % 18,1'ine indirilir;
- 1 Ocak 1995'te fark, başlangıçtaki farkın % 9,0'una indirilir.

Portekiz tercihli oranları tam olarak 1 Ocak 1996'dan itibaren uygular.

2. Portekiz Cumhuriyeti, 136/66 sayılı AET tüzüğünde yer alan zeytinyağı, yağlı tohum ve meyvelerle bunların türevleri olan ürünler için tercihli rejimin uygulanmasını 31 Aralık 1990 tarihine kadar geciktirir.

Portekiz Cumhuriyeti 1 Ocak 1991'den başlayarak bu ürünler için 31 Aralık 1990'da bilfiil uygulanmakta olan verginin oranıyla tercihli verginin oranı arasındaki farkı azaltan bir vergiyi aşağıdaki tempoya uygular:

- 1 Ocak 1991'de fark, başlangıçtaki farkın % 83,3'üne indirilir;
- 1 Ocak 1992'de fark, başlangıçtaki farkın % 66,6'sına indirilir;
- 1 Ocak 1993'de fark, başlangıçtaki farkın % 49,9'una indirilir;
- 1 Ocak 1994'de fark, başlangıçtaki farkın % 33,2'sine indirilir;
- 1 Ocak 1995'de fark, başlangıçtaki farkın % 16,5'ine indirilir.

Portekiz Cumhuriyeti tercihli oranları tam olarak 1 Ocak 1996'dan itibaren uygular.

3. Portekiz Cumhuriyeti, Katılma Anlaşmasınının 260'ncı maddesinde tanımlandığı gibi, ikinci aşamanın başına kadar, aşağıdaki düzenlemelerde yeralan maddeler için tercihli rejimin uygulanmasını geciktirir:

— Süt ve süt mamülleri sektöründe ortak bir piyasa organizasyonu ile ilgili 804/68 sayılı AET tüzüğü;

— Sığır eti sektöründe ortak bir piyasa organizasyonu ile ilgili 805/68 sayılı AET tüzüğü;

— Sebze ve meyve sektöründe ortak bir piyasa organizasyonu ile ilgili 1035/72 sayılı AET tüzüğü;

— Tahıl sektöründe ortak bir piyasa organizasyonu ile ilgili 2727/75 sayılı AET tüzüğü;

— Domuz eti sektöründe ortak bir piyasa organizasyonu ile ilgili 2759/75 sayılı AET tüzüğü;

— Yumurta sektöründe ortak bir piyasa organizasyonu ile ilgili 2771/75 sayılı AET tüzüğü;

— Kümes hayvanı eti sektöründe ortak bir piyasa organizasyonu ile ilgili 2777/75 sayılı AET tüzüğü;

— Pirinç sektöründe ortak bir piyasa organizasyonu ile ilgili 1418/76 sayılı AET tüzüğü;

— Taze üzüm şarabında ortak bir piyasa organizasyonu ile ilgili 822/87 sayılı AET tüzüğü.

Portekiz Cumhuriyeti, bu ürünler için ikinci aşamanın başından itibaren, birinci aşamanın sonunda fiilen uygulanmakta olan vergi oranıyla tercihli vergi oranı arasındaki farkı azaltan bir vergiyi aşağıdaki tempoda uygular:

i) İkinci aşamanın süresi beş yıl olduğu vakit:

— 1 Ocak 1991'de fark, başlangıçtaki farkın % 83,3'üne indirilir;

— 1 Ocak 1992'de fark, başlangıçtaki farkın % 66,6'sına indirilir;

— 1 Ocak 1993'de fark, başlangıçtaki farkın % 49,9'una indirilir;

— 1 Ocak 1994'de fark, başlangıçtaki farkın % 33,2'sine indirilir;

— 1 Ocak 1995'de fark, başlangıçtaki farkın % 16,5'ine indirilir.

ii) İkinci aşamanın süresi yedi yıl olduğu vakit:

— 1 Ocak 1989'da fark, başlangıçtaki farkın % 87,5'ine indirilir;

— 1 Ocak 1990'da fark, başlangıçtaki farkın % 75,0'e indirilir;

— 1 Ocak 1991'de fark, başlangıçtaki farkın % 62,5'ine indirilir;

— 1 Ocak 1992'de fark, başlangıçtaki farkın % 50,0'e indirilir.

— 1 Ocak 1993'de fark, başlangıçtaki farkın % 37,5'ine indirilir;

— 1 Ocak 1994'de fark, başlangıçtaki farkın % 25,0'e indirilir;

— 1 Ocak 1995'de fark, başlangıçtaki farkın % 12,5'ine indirilir.

iii) Portekiz tercihli oranı tam olarak 1 Ocak 1996'dan itibaren uygular.

4. Portekiz Cumhuriyeti, ortak gümrük tarifesinin 03.01, 03.02, 03.03, 05.15A, 16.04, 16.05 ve 23.01B sayılı pozisyon ve alt pozisyonlarında yer alan balıkçılık ürünleri bakımından, bu protokolün yürürlüğe girmesiyle birlikte, temel vergi oranıyla tercihli vergi oranı arasındaki farkı azaltan bir vergiyi aşağıdaki tempoya göre uygular:

— Bu protokolün yürürlüğe girmesiyle birlikte fark, baştaki farkın % 87,5'ine indirilir;

— 1 Ocak 1987'de fark, baştaki farkın % 75,0'ine indirilir;

— 1 Ocak 1988'de fark, baştaki farkın % 62,5'ine indirilir;

— 1 Ocak 1989'da fark, baştaki farkın % 50,0'sine indirilir;

— 1 Ocak 1990'da fark, baştaki farkın % 37,5'ine indirilir;

— 1 Ocak 1991'de fark, baştaki farkın % 25,0'ine indirilir;

— 1 Ocak 1992'de fark, baştaki farkın % 12,5'ine indirilir.

Portekiz tercihli oranları tam olarak 1993'ten itibaren uygular.

Ancak, Portekiz Cumhuriyeti ortak gümrük tarifesinin 16.04 D alt pozisyonunda yer alan sardalya müstahzar ve konserveleri için bu protokolün yürürlüğe girmesiyle birlikte, temel vergi oranıyla tercihli vergi oranı arasındaki farkı azaltan bir vergiyi 1 inci fıkrada öngörülen tempoda uygular.

5. 1 ve 4 üncü fıkralarda sözü edilen temel vergi 14 üncü maddenin 1 inci fıkrasında tanımlanan vergidir.

Madde 21

Portekiz Cumhuriyeti, yukarıdaki 20 nci maddenin 3 üncü fıkrası kapsamındaki maddelere, anlaşmadaki tarife dışı avantajlarla ve özellikle prelevmanların azaltılmasıyla ilgili rejimi uygulamayı, Katılma Anlaşmasının 260 ıncı maddesinde belirtildiği gibi ikinci aşamanın sonuna kadar geciktirir.

Madde 22

1. XIV sayılı ekte yer alan Türkiye çıkışlı malların Portekiz'e ithalinde 31 Aralık 1992 tarihine kadar miktar kısıtlamaları uygulanabilir.

2. XV sayılı ekte yer alan Türkiye çıkışlı malların Portekiz'e itha-

lindeki miktar kısıtlamaları 31 Aralık 1995 tarihine kadar muhafaza edilebilir.

3. Türkiye çıkışlı yağlı tohum ve meyveler, yağı alınmamış unlar ve Portekiz iç pazarında insanların tüketimine yönelik zeytinyağı dışındaki bütün bitkisel yağların Portekiz'e ithalinde 31 Aralık 1990'a kadar miktar kısıtlamaları uygulanabilir.

4. XVI sayılı ekte yer alan Türkiye çıkışlı malların Portekiz'e ithalinde uygulanan miktar kısıtlamaları 31 Aralık 1992'ye kadar muhafaza edilebilir.

Madde 23

20 nci maddenin 1 inci fıkrasında yer alan ve bu protokolün yürürlüğe girdiği tarihte ortak piyasa organizasyonuna tabi bulunmayan mallar bakımından anlaşmanın gümrük vergilerine eş etkili vergilerin kaldırılmasına ve miktar kısıtlamalarıyla bunlarla eş etkili tedbirlere son verilmesine dair hükümleri, katılma tarihinde Portekiz'de bir ulusal piyasa organizasyonunun ayrılmaz parçası olmaları halinde, bu vergi, kısıtlama ve tedbirlere uygulanmaz.

Bu hüküm, ancak bu mallar yönünden bir ortak piyasa organizasyonunun kurulmasına ve en geç 31 Aralık 1995 tarihine kadar ve ulusal organizasyonun muhafaza edilmesi için kesin bir gereklilik arzemesi ölçüsünde uygulanır.

KISIM III

GENEL VE SON HÜKÜMLER

Madde 24

Ortaklık Konseyi, kuruluş düzenlemelerinde, İspanya Krallığı ile Portekiz Cumhuriyetinin Avrupa Topluluklarına katılmasından dolayı gerekli olabilecek değişiklikleri yapar.

Madde 25

Bu protokolün ekleri protokolün ayrılmaz parçalarıdır. Bu protokol anlaşmanın ayrılmaz parçasıdır.

Madde 26

Bu protokol âkit taraflarca kendi usullerine uygun olarak onaylanır. Bu protokol, âkit taraflarca usullerin tamamlandığının bildirilmesini izleyen ikinci ayın ilk günü yürürlüğe girer.

Bu protokol hangi yıl içinde yürürlüğe girmiş ise, Protokolün o yıl için öngördüğü gümrük vergisi indirimleri ve kontenjan arttırmaları ile diğer tüm tedbirler de hemen yürürlüğe girer. Bu Protokol yürürlüğe giriş tarihinden önceki dönemlere ilişkin bir etki yaratmaz.

Madde 27

Bu protokol, her metin eşitlikle geçerli olmak üzere, Türk, Alman, İngiliz, Danimarka, İspanyol, Fransız, Yunan, İtalyan, Hollanda ve Portekiz dillerinde ikişer nüsha olarak yazılmıştır.

İSPANYA KRALLIĞI VE PORTEKİZ CUMHURİYETİNİN TOPLULUĞA KATILMALARINDAN DOLAYI TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE AVRUPA KÖMÜR VE ÇELİK TOPLULUĞU ÜYESİ ÜLKELER ARASINDA AVRUPA KÖMÜR VE ÇELİK TOPLULUĞUNUN YETKİ ALANINA GİREN MADDELERLE İLGİLİ ANLAŞMAYA İLİŞKİN PROTOKOL

Onay Kararı : 88/12687 - 27 Şubat 1988

RG : 27 Mart 1988 - 19767

Bir tarafta,

TÜRKİYE CUMHURBAŞKANI,

Diğer tarafta,

Devletleri Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğunu kuran Anlaşmanın Akit tarafları olan ve aşağıda «Üye Devletler» diye anılan:

MAJESTE BELÇİKALILAR KRALI,

MAJESTE DANİMARKA KRALİÇESİ,

FEDERAL ALMANYA CUMHURBAŞKANI,

FRANSA CUMHURBAŞKANI,

İRLANDA CUMHURBAŞKANI,

İTALYA CUMHURBAŞKANI,

ALTES RUAYAL LÜKSEMBURG BÜYÜK DÜKÜ,

MAJESTE HOLLANDA KRALİÇESİ,

MAJESTE BÜYÜK BRİTANYA VE KUZEY İRLANDA KRALLIĞI
KRALİÇESİ,

Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğuna taraf olan ve aşağıda «yeni üye Devletler» diye anılan:

MAJESTE İSPANYA KRALI ile
PORTEKİZ CUMHURBAŞKANI,

Türkiye ile kurucu üye Devletler arasında 23 Kasım 1970 tarihinde Brüksel'de imzalanan, 30 Haziran 1973'de Türkiye ile dokuz üye Devlet arasında Ankara'da imzalanan Tamamlayıcı Protokol ile değiştirilmiş ve tamamlanmış olan Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğunun Yetki Alanına Giren Maddelere ilişkin Anlaşma'da ve Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğuna yeni üyelerin katılmalarından dolayı Brüksel'de imzalanan Protokol'da gerekli uyumları ortak mutabakatla birlikte yapmayı KARARLAŞTIRMISLAR,

Ve bu amaçla,

TÜRKİYE CUMHURBAŞKANI :

Pulat TACAR,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

Avrupa Toplulukları Nezdinde

Daimi Temsilci;

Türkiye Cumhuriyetinin Misyon Şefi;

MAJESTE BELÇİKALILAR KRALI :

Paul NOTERDAEME,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

MAJESTE DANİMARKA KRALİÇESİ :

Jakob Esper LARSEN,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

FEDERAL ALMANYA CUMHURBAŞKANI :

Werner UNGERER,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

MAJESTE İSPANYA KRALI :

Carlos WESTENDORP Y CABEZA,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

FRANSA CUMHURBAŞKANI :

François SCHEER,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

İRLANDA CUMHURBAŞKANI :

John H.F. CAMPBELL,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

İTALYA CUMHURBAŞKANI :

Pietro CALAMIA,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

ALTES RUAYAL LÜKSEMBURG BÜYÜK DÜKÜ :

Joseph WEYLAND,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

MAJESTE HOLLANDA KRALİÇESİ :

P.E. NIEMAN,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

PORTEKİZ CUMHURBAŞKANI :

Leonardo MATHIAS,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

MAJESTE BÜYÜK BRİTANYA VE KUZEY İRLANDA

BİRLEŞİK KRALLIĞI KRALİÇESİ :

David H.A. HANNAY KCMG,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

tam yetki ile atamışlardır.

ADLARI GEÇENLER yetki belgelerinin karşılıklı olarak verilmesinden ve bunların usul ve şekil bakımından uygunluklarının anlaşılmasından sonra,

AŞAĞIDAKİ HÜKÜMLER ÜZERİNDE ANLAŞMIŞLARDIR.

Madde 1

İspanya Krallığı ile Portekiz Cumhuriyeti Anlaşmaya Akit taraf olmuşlardır.

Madde 2

Anlaşmanın İspanyolca ve Portekizce dillerinde yazılan ve bu Protokol'un ekinde yer alan metinleri asıl metin ile aynı şekilde geçerlidir.

Madde 3

İspanya Krallığı ile Portekiz Cumhuriyeti Anlaşmaya Akit taraf «Fransız Cumhuriyeti» kelimelerinden önce; «Portekiz Cumhuriyeti» kelimeleri «Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı» kelimelerinden önce yer alacaktır.

Madde 4

Bu protokol, Anlaşmanın ayrılmaz bir parçasıdır.

Madde 5

1. Bu protokol imza eden Devletlerin kendi Anayasa usullerine uyularak onaylanacaktır.

Onay belgeleri Brüksel'de teati edilecektir.

2. Bu protokol 1. paragrafta belirtilen onay belgelerinin teati edildiği günü takip eden ayın ilk günü yürürlüğe girecektir.

Madde 6

Bu protokol her metin aynı eşitlikte geçerli olmak üzere, Türk, Alman, İngiliz, Danimarka, İspanyol, Fransız, Yunan, İtalyan, Hollanda ve Portekiz dillerinde ikişer nüsha olarak yazılmıştır.

(İmzalar)

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE AVRUPA EKONOMİK TOPLULUĞU ARASINDAKİ ORTAKLIK ANLAŞMASINI TAMAMLAYICI PROTOKOL

Onay Kararı : 88/12687 - 27 Şubat 1988

RG : 27 Mart 1988 - 19767

Bir yanda,

TÜRKİYE CUMHURİYETİ,

Öte yanda,

AVRUPA EKONOMİK TOPLULUĞU

Aşağıda anlaşma olarak adlandırılan ve Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasındaki bir ortaklık yaratan, 12 Eylül 1963 günü Ankara'da imzalanan anlaşmadan, bu anlaşmanın 23 Kasım 1970 günü Brüksel'de imzalanan katma protokolünden ve 19 Eylül 1980 tarihli ve 1/80 sayılı Ortaklık Konseyi kararından HAREKETLE,

Topluluk ve Türkiye'nin, 1 Ocak 1986 tarihinde İspanya ve Portekiz'in Avrupa Topluluklarına katılmalarının getirdiği yeni boyutu da içerecek şekilde ilişkilerini daha da kuvvetlendirmeyi arzuladıklarını ve katma protokolün 56. maddesinin bu durumda Türkiye ve Topluluğun Anlaşmada belirtilen karşılıklı çıkarlarının dikkate alınması imkânını verdiğini GÖZÖNÜNDE TUTARAK,

Türkiye'nin Topluluğa yönelik geleneksel ihracat akımının idamesi ve bu amaçla bazı önlemler alınması gerektiğini GÖZÖNÜNDE TUTARAK, Anlaşmanın bazı hükümlerine getirilmesi gerekli düzenlemeleri tesbit eden bir Protokol Aktini KARARLAŞTIRMIŞLAR.

Ve bu amaçla,

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ,

Pulat TACAR,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

Avrupa Ekonomik Topluluğu Nezdinde,

Daimi Temsilci,

Türkiye Cumhuriyeti Misyon Şefi,

AVRUPA TOPLULUKLARI KONSEYİ,

Jakop Esper LARSEN

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

Danimarka Daimi Temsilcisi,

Daimi Temsilciler Komitesi Başkanı

Jean DURIEUX

Komisyon Dış İlişkiler Genel

Müdürlüğünde Yüksek Müşavir.

Tam yetki ile atamışlardır.

ADLARI GEÇENLER, usul ve şekil bakımından uygunlukları anlaşılan yetki belgelerinin karşılıklı olarak verilmesinden sonra,

AŞAĞIDAKİ HÜKÜMLER ÜZERİNDE UYUŞMUŞLARDIR.

Madde 1

1. Topluluk 1990 kampanyası ve onu izleyen her kampanya için, aşağıdaki 2 nci fıkrada öngörülen bilanço ve tahlilleri esas alarak, genişleme çerçevesi içinde geleneksel ihracat akımlarının muhafazası amacıyla gerekli unsurları gözönünde tutarak, ortak gümrük tarifesi- nin 08.02C pozisyonunda yer alan yılda 12.000 ton miktarı ile sınırlı Türkiye çıkışlı taze limonun 1035/72 sayılı AET tüzüğünde öngörülen giriş fiyatının değiştirilip değiştirilmeyeceğine karar verir.

2. 1987'den başlayarak ve her kampanyanın sonunda Topluluk, istatistiksel bir bilançodan hareketle Topluluğa yapılan Türkiye çıkışlı limon ihracatının durumunun bir tahlilini yapar.

Aynı ürün bakımından 1989'dan başlayarak her yıl Topluluk kezâ Türkiye ile, üretim ve teslimatın tahmine dayalı bir tahlilini de yapar.

3. Yukarıda 1 inci fıkrada öngörülen muhtemel değişiklik, İspanya ile Portekiz'in Katılma Anlaşmalarının 152 nci maddesinin 2 c fıkrasında öngörülen sınırlar içinde bu ürünün giriş fiyatının hesabı bakımından Topluluk içinde müşahade edilen temsili kurlardan gümrük vergisi olarak yapılacak indirim miktarı ile ilgilidir.

Madde 2

Topluluğa ithal edilen Türkiye çıkışı 8.04 A I b tarife pozisyonundaki sofralık taze üzümler, 18 Temmuz'dan 31 Temmuz'a kadar gümrük vergilerinin kaldırılması bakımından bu ürün için Ortaklık Konseyinin 1/80 sayılı kararının 3 üncü maddesinde ve bu kararın 3 üncü maddesinin 3 üncü fıkrasıyla ilgili olarak Türkiye Cumhuriyeti ile AET arasında 6 Şubat 1981'de aktedilen mektup teatisinin 1 inci fıkrasında, 15 Temmuz'dan 17 Temmuz'a kadar olan dönem için öngörülen aynı şartlardan yararlanırlar.

Madde 3

B uprotokol, Türkiye Cumhuriyeti ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasındaki Ortaklık anlaşmasının ayrılmaz bir parçasıdır.

Madde 4

1. Bu protokol, her metin eşitlikle geçerli olmak üzere, Türk, Alman, İngiliz, Danimarka, vip işlemine tabi olup, taraflar bu konuda gerekli usul ve işlemlerin yerine getirildiğini birbirlerine bildirirler.

2. Bu protokol, 1 inci fıkrada öngörülen bildirme işlemlerinin yapıldığı ayı izleyen ayın ilk gününde yürürlüğe girer.

Madde 5

Bu protokol, her metin eşitlikle geçerli olmak üzere, Türk Alman, İngiliz, Danimarka, Fransız, İspanyol, Yunan, İtalyan, Hollanda ve Portekiz dillerinde ikişer nüsha olarak yazılmıştır.

BUNUN BELGESİ OLARAK, aşağıda adları yazılı tam yetkili temsilciler bu protokolün altına imzalarını atmışlardır.

(İmzalar)

Brüksel'de, 23 Temmuz bin dokuz yüz seksen yedi gününde yapılmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına,

(İmza)

Avrupa Toplulukları Konseyi adına,

(İmza)

AKİT TARAFLARIN TAMAMLAYICI PROTOKOLÜN 1 İNCİ MADDESİYLE İLGİLİ ORTAK BİLDİRİSİ

Akit taraflar Protokolün yürürlüğe giriş tarihinin takvim yılı baş-

langıcıyla veya gerektiğinde kampanyanın başlangıcıyla aynı zamana rastlamaması halinde, Protokolün 1 inci maddesinde öngörülen miktar kısıtlamalarının elverişli zamanda uygulanacağı üzerinde uyuşmuşlardır.

Bundan başka, âkit taraflar, Topluluğa ithal edilen ve bu Protokolda onlar için miktar kısıtlamaları tesbit edilmiş olan Türkiye çikışlı ürün miktarlarının hesaplanmasının her yılın 1 Ocak tarihinde başlayacağı üzerinde de uyuşmuşlardır.

FEDERAL ALMANYA CUMHURİYETİ TEMSİLCİSİNİN ALMAN UYRUKLULARIN TANIMINA İLİŞKİN BİLDİRİSİ

Federal Almanya Cumhuriyeti Temel Kanunu anlamında bütün Almanlar Federal Almanya Cumhuriyeti uyruklusunda sayılır.

FEDERAL ALMANYA CUMHURİYETİ TEMSİLCİSİNİN PROTOKOLUN BERLİN'E UYGULANMASINA İLİŞKİN BİLDİRİSİ

Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümetince, bu protokolün yürürlüğe girişinden itibaren üç aylık bir süre içinde Akit Taraflara aksine bir bildiriye bulunmadıkça, protokol Berlin Eyaletinde de uygulanır.

TOPLULUĞA HELEN CUMHURİYETİNİN KATILMASI DOLAYISIYLA TÜRKİYE İLE AVRUPA EKONOMİK TOPLULUĞU ARASINDA ORTAKLIK KURAN ANLAŞMAYA EK PROTOKOL

Onay Kararı : 88/12988 - 28 Mayıs 1988

RG : 29 Haziran 1988 - 19857

Bir yanda,
TÜRKİYE CUMHURBAŞKANI;

Diğer yanda,
Devletleri Avrupa Ekonomik Topluluğunu kuran Andlaşmanın akit tarafları olan,

MAJESTE BELÇİKALILAR KRALI,
MAJESTE DANİMARKA KRALİÇESİ :
FEDERAL ALMANYA CUMHURBAŞKANI,
MAJESTE İSPANYA KRALI,
FRANSA CUMHURBAŞKANI,

İRLANDA CUMHURBAŞKANI,
 İTALYA CUMHURBAŞKANI,
 ALTES RUAYAL LÜKSEMBURG BÜYÜK DÜKÜ,
 MAJESTE HOLLANDA KRALİÇESİ,
 PORTEKİZ CUMHURBAŞKANI,
 MAJESTE BÜYÜK BRİTANYA VE KUZEY İRLANDA BİRLEŞİK
 KRALLIĞI KRALİÇESİ,

Avrupa Topluluklarına katılan taraf olan
 HELEN CUMHURİYETİ CUMHURBAŞKANI,

ve

AVRUPA TOPLULUKLARI KONSEYİ,

Helen Cumhuriyetinin Avrupa Topluluklarına 1 Ocak 1981 tarihinde katılmasını GÖZÖNÜNDE TUTARAK,

İleride «Ortaklık Anlaşması» diye anılacak olan Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında 12 Eylül 1963'de Ankara'da imzalanan Ortaklık Anlaşması ile 23 Kasım 1970'de Brüksel'de imzalanan Ek Protokol ve 30 Haziran 1973'de Ankara'da imzalanan Tamamlayıcı Protokolü GÖZÖNÜNDE TUTARAK,

Helen Cumhuriyetinin Avrupa Ekonomik Topluluğuna katılması dolayısıyla Ortaklık Anlaşmasında gerekli düzenlemeleri yapmayı UYGUN BULARAK,

Ortak mutabakat ile Ortaklık Anlaşmasında uyarlamaları yapmayı KARARLAŞTIRMIŞLAR,

ve bu amaçla;

TÜRKİYE CUMHURBAŞKANI :

Özdem SANBERK'i,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

Avrupa Toplulukları nezdinde

Daimi Temsilci;

Türkiye Cumhuriyetinin Misyon Şefi;

MAJESTE BELÇİKALILAR KRALI :

Philippe de SCHOUTHEETE de TERVARENT'ı,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

MAJESTE DANİMARKA KRALİÇESİ :

Jakob Esper LARSEN'i,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

FEDERAL ALMANYA CUMHURBAŞKANI :

Werner UNGERER'i,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

HELEN CUMHURBAŞKANI :

Constantinos LYBEROPOULOS'u,
Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

MAJESTE İSPANYA KRALI :

Carlos WESTENDORP Y CABEZA'yı,
Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

FRANSA CUMHURBAŞKANI :

François SCHEER'i,
Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

İRLANDA CUMHURBAŞKANI :

John H.F. CAMPBELL'i,
Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

İTALYA CUMHURBAŞKANI :

Pietro CALAMIA'yı,
Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

ALTES RUAYAL LÜKSEMBURG BÜYÜK DÜKÜ :

Joseph WEYLAND'ı,
Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

MAJESTE HOLLANDA KRALİÇESİ :

P.C. NIEMAN'ı,
Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

PORTEKİZ CUMHURBAŞKANI :

Leonardo MATHIAS'ı,
Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

**MAJESTE BÜYÜK BRİTANYA VE KUZEY İRLANDA BİRLEŞİK
KRALLIĞI KRALİÇESİ :**

David H.A. HANNAY KCMG'yi,
Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

AVRUPA TOPLULUKLARI KONSEYİ :

Werner UNGERER'i,
Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

Federal Almanya Cumhuriyeti Daimi Temsilcisi,

Daimi Temsilciler Komitesi Başkanı;

Jean DURIEUX'yü,

Yüksek Müşavir,

Avrupa Toplulukları Komisyonu,

Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü;

Tam yetkili temsilcileri olarak atamışlar; ADLARI GEÇENLER,
yetki belgelerinin karşılıklı olarak verilmesinden ve bunların usul ve
şekil bakımından uygunluklarının anlaşılmasından sonra,

AŞAĞIDAKİ HUSUSLARDA UYUŞMUŞLARDIR :

Madde 1

Helen Cumhuriyeti bu Protokol ile Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında 12 Eylül 1963'de Ankara'da imzalanan Ortaklık Anlaşmasına aynı zamanda da Nihai Senede eklenen Deklarasyonlara ve 23 Kasım 1970'de Brüksel'de imzalanan Nihai Senede ve 30 Haziran 1973'de Ankara'da imzalanan Nihai Senede taraf olmuştur.

Madde 2

Ekleri ve Protokolleri ile bir bütün oluşturan Ortaklık Anlaşmasının metinleri ve Yunanca yazılmış Nihai Senetlere eklenen Deklarasyonlar asıl metinlerle aynı şekilde geçerlidir. Ortaklık Konseyi Yunanca metni onaylar.

Madde 3

«Helen Cumhuriyetinin» kelimeleri Ortaklık Anlaşmasınının 29. maddesi 1. paragrafında yer alan «Fransız Cumhuriyetinin» kelimele-
rinin önüne konulacaktır.

Madde 4

Bu Protokol 1. maddede belirtilen Anlaşmanın ayrılmaz parçasını oluşturur.

Madde 5

1. Bu Protokol imzalayan ülkelerin herbiri tarafından kendi Anayasa usullerine göre onaylanacak ve Avrupa Toplulukları Konseyi tarafından Topluluğu kuran Anlaşmanın hükümlerine uygun olarak alınacak bir kararla Topluluk için geçerli kılınacak ve diğer akit taraflara bildirilecektir.

Onay belgeleri ve onay bildirim belgesi Brükselde teati edilecektir.

2. Bu Protokol 1. paragrafta belirtilen onay belgelerinin teati edildiği günü takip eden ayın ilk günü yürürlüğe girecektir.

Madde 6

Bu Protokol her metin eşit geçerlikte olmak üzere, Türkçe, Almanca, İngilizce, Danimarkaca, İspanyolca, Fransızca, Yunanca, İtalyanca, Hollandaca ve Portekizce dillerinde iki nüsha olarak yazılmıştır.

FEDERAL ALMANYA CUMHURİYETİ TEMSİLCİSİNİN
ALMAN UYRUKLULARIN TANIMINA İLİŞKİN BİLDİRİŞİ

Federal Almanya Cumhuriyeti Temel Kanunu anlamında bütün Almanlar Federal Almanya Cumhuriyeti uyruklığında sayılır.

FEDERAL ALMANYA CUMHURİYETİ TEMSİLCİSİNİN
PROTOKOLUN BERLİN'E UYGULANMASINA İLİŞKİN BİLDİRİŞİ

Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümetince, bu protokolün yürürlüğe girişinden itibaren üç aylık bir süre içinde Akit Taraflara aksine bir bildiride bulunulmadıkça, protokol Berlin Eyaletinde de uygulanır.

TOPLULUĞA HELEN CUMHURİYETİNİN KATILMASI DOLAYISIYLA
AVRUPA KÖMÜR VE ÇELİK TOPLULUĞUNUN YETKİ ALANINA
GİREN MADDELERE İLİŞKİN ANLAŞMA VE İLGİLİ PROTOKOL

Bir tarafta,
TÜRKİYE CUMHURBAŞKANI:

Diğer tarafta,
Devletleri Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğunu kuran Andlaşmanın Akit Tarafları olan ve aşağıda «üye Devletler» diye anılan.

MAJESTE BELÇİKALILAR KRALI,
MAJESTE DANİMARKA KRALİÇESİ,
FEDERAL ALMANYA CUMHURBAŞKANI,
MAJESTE İSPANYA KRALI,
FRANSA CUMHURBAŞKANI,
İRLANDA CUMHURBAŞKANI,
İTALYA CUMHURBAŞKANI,
ALTES RUAYAL LÜKSEMBURG BÜYÜK DÜKÜ,
MAJESTE HOLLANDA KRALİÇESİ,
PORTEKİZ CUMHURBAŞKANI,
MAJESTE BÜYÜK BRİTANYA VE KUZEY İRLANDA BİRLEŞİK
KRALLIĞI KRALİÇESİ,

Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğuna katılan taraf olan ve aşağıda «yeni üye Devlet» diye anılan,

HELEN CUMHURBAŞKANI,
ve Avrupa Ekonomik Topluluğu ile Avrupa Atom Enerjisi Topluluğuna Helen Cumhuriyetinin katılmasına ilişkin olup 28 Mayıs 1979

tarihinde Atina'da imzalanan ve aşağıda «Katılma Andlaşması» diye anılan Andlaşmanın Akit Tarafları olan bütün Devletler,

Türkiye ile Topluluğun ilk üyesi Devletler arasında 23 Kasım 1970 tarihinde Brüksel'de imzalanan ve 30 Haziran 1973 tarihinde Ankara'da imzalanan Tamamlayıcı Protokol ile değiştirilmiş ve tamamlanmış olan Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğunun Yetki Alanına Giren Maddelelere İlişkin Anlaşmada, Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğuna yeni üye Devletlerin katılmalarından dolayı gerekli olan uyumları ortak mutabakatla yapmayı **KARARLAŞTIRMISLAR:**

Ve bunun için

TÜRKİYE CUMHURBAŞKANI :

Özdem SANBERK'i,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

Avrupa Toplulukları nezdinde

Daimi Temsilci;

Türkiye Cumhuriyetinin Misyon Şefi;

MAJESTE BELÇİKALILAR KRALI :

Philippe de SCHOUTHEETE de TERVARENT'ı,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

MAJESTE DANİMARKA KRALIÇESİ :

Jakob Esper LARSEN'i,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

FEDERAL ALMANYA CUMHURBAŞKANI :

Werner UNGERER'i,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

HELEN CUMHURBAŞKANI :

Constantinos LYBEROPOULOS'u,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

MAJESTE İSPANYA KRALI :

Carlos WESTENDORP Y CABEZA'yı,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

FRANSA CUMHURBAŞKANI :

François SCHEER'i,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

İRLANDA CUMHURBAŞKANI :

John H.F. CAMPBELL'i,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

İTALYA CUMHURBAŞKANI :

Pietro CALAMIA'yı,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

ALTES RUAYAL LÜKSEMBURG BÜYÜK DÜKÜ :

Joseph WEYLAND'ı,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

MAJESTE HOLLANDA KRALİÇESİ :

P.C. NIEMAN'ı,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

PORTEKİZ CUMHURBAŞKANI :

Leonardo MATHIAS'ı,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

MAJESTE BÜYÜK BRİTANYA VE KUZEY İRLANDA BİRLEŞİK
KRALLIĞI KRALİÇESİ :

David H.A. HANNAY KCMG'yi,

Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçi;

tam yetki ile atamışlardır;

ADLARI GEÇENLER, yetki belgelerinin karşılıklı olarak verilme-
sinden ve bunların usul ve şekil bakımından uygunluklarının anlaşıl-
masından sonra,

AŞAĞIDAKİ HÜKÜMLER ÜZERİNDE ANLAŞMIŞLARDIR

Madde 1

Helen Cumhuriyeti bu Protokol ile, Türkiye ile Topluluğun ilk üye-
si Devletler arasında 23 Kasım 1970 tarihinde Brüksel'de imzalanan,
30 Haziran 1973'de Ankara'da Türkiye ile üye Devletler arasında im-
zalanan Tamamlayıcı Protokol ile değiştirilmiş ve tamamlanmış olan
ve aşağıda, birlikte, «Anlaşma» diye anılan, Avrupa Kömür ve Çelik
Topluluğunun Yetki Alanına Giren Maddelere İlişkin Anlaşmaya taraf
olmuştur.

Madde 2

Anlaşmanın Yunanca dilinde yazılan ve bu Protokolün ekinde yer
alan metni asıl metinlerle aynı şekilde geçerlidir.

Madde 3

«Helen Cumhuriyeti» kelimeleri Anlaşmanın 5. maddesinde yer
alan «Fransız Cumhuriyeti» kelimelerinden önce yer alacaktır.

Madde 4

Bu Protokol, Anlaşmanın ayrılmaz parçasını oluşturur.

Madde 5

1. Bu Protokol imza eden Devletlerin kendi Anayasa usullerine uyularak onaylanacaktır.

Onay belgeleri Brüksel'de teati edilecektir.

2. Bu Protokol 1. paragrafta belirtilen onay belgelerinin teati edildiği günü takip eden ayın ilk günü yürürlüğe girecektir.

Madde 6

Bu Protokol her meti neşit geçerlikte olmak üzere, Türkçe, Almanca, İngilizce, Danimarkaca, İspanyolca, Fransızca, Yunanca, İtalyanca, Hollandaca ve Portekizce dillerinde ikişer nüsha olarak yazılmıştır.

FEDERAL ALMANYA CUMHURİYETİ TEMSİLCİSİNİN ALMAN UYRUKLULARIN TANIMINA İLİŞKİN BİLDİRİSİ

Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümetince, bu protokolun yürürlüğe girişinden itibaren üç aylık süre içinde Akit Taraflara aksine bir bildiri bulunmadıkça protokol Berlin Eyaletinde de uygulanır.

EVLENME EHLİYET BELGESİ VERİLMESİNE DAİR SÖZLEŞME

Onaylamayı Uygun Bulma Kanunu : 3436 - 21 Nisan 1988

RG : 29 Nisan 1988 - 19799

Onay Kararı : 88/13147 - 1 Ağustos 1988

RG : 24 Ekim 1988 - 19969

Bu Sözleşmeyi imzalayan Milletlerarası Ahvali Şahsiye Komisyonuna üye devletler, 8 Eylül 1976 tarihinde Viyana'da Milletlerarası Ahvali Şahsiye Komisyonu Genel Kurulunca kabul edilen «Evlilik Hukukuna Dair Tavsiye Kararını» dikkate alarak, yabancı bir ülkede evlenme akdi yapılması amacıyla ve kendi vatandaşlarına bir evlenme ehliyet belgesi verilmesi konusunda ortak hükümler düzenlemek arzusuyla, aşağıdaki hükümler üzerinde anlaşmışlardır:

Madde 1

Her akit devlet, yabancı bir ülkede evlenmek amacıyla talepte bu-

lunan ve kendi kanununa göre bu evlenme için gerekli şartları taşıyan vatandaşına bu Sözleşmeye ekli örneğe uygun bir evlenme ehliyet belgesi vermeyi taahhüt eder.

Madde 2

Bu sözleşmenin uygulanmasında akit devletlerden birinin ülkesinde bulunan ve şahsi statüleri bu devlet kanununa tabi olan mülteciler ve vatansızlar söz konusu devletin vatandaşı gibi kabul edilir.

Madde 3

Evlenme ehliyet belgesine kaydedilecek bütün bilgiler Latin matbaa harfleriyle yazılır. Bu bilgiler, ayrıca belgeyi veren makamın dilindeki harflerle de yazılabilir.

Madde 4

1. Tarihler Jo (gün), Mo (ay) ve An (yıl) işaretleri altında peşpeşe rakamlarla yazılırlar. Gün ve ay iki rakamla, yıl dört rakamla gösterilir. Ayın ilk dokuz günü ve yılın ilk dokuz ayı 01 den 09 a kadar çift rakamla gösterilir.

2. Belgedeki her yer adının yanına, bu yerin belgeyi veren makamın ülkesi dışında olması halinde, o yerin bağlı olduğu devletin adı yazılır.

3. Kullanılacak semboller aşağıda gösterilmiştir:

— Erkeğin cinsiyetini göstermek için M, kadın için F,

— Vatandaşlığı belirtmekte otomobillerin kayıtlı olduğu ülkeyi göstermek için kullanılan harfler,

— Mülteci olduğunu belirtmek için REF harfleri,

— Vatansız olduğunu belirtmek için APA harfleridir.

4. Önceki evliliğin son bulmuş olması halinde, son eşinin adı ve soyadı ile evliliğin sona eriş tarihi, yeri ve sebebi, belgenin 12 nci hanesinde gösterilir. Evliliğin sona eriş sebebini belirtmek için sadece aşağıdaki semboller kullanılır:

— Ölüm halinde D harfi,

— Boşanma halinde DIV harfleri,

— Fesih halinde A harfi,

— Gaiplik halinde ABS harfleri.

Madde 5

Yetkili makam, belgedeki bir haneyi veya hanenin bir kısmını çizgilerle kullanılmaz hale getirilir.

Madde 6

1. Her belgenin ön yüzünde tarihlerle ilgili olarak 4 üncü maddede öngörülen sembollerin dışındaki değişmeyen açıklamalar, belgenin verildiği devletin resmi dili veya dillerinden birisi ve Fransızca olarak, en az iki dilde basılır.

2. Sembollerin anlamı, bu Sözleşmenin imzalanması sırasında, Milletlerarası Ahvali Şahsiye Komisyonuna üye devletlerden herbirinin resmi dili veya resmi dillerinden bir ve İngilizce olmak üzere en az iki dilde yazılır.

3. Her belgenin arka yüzünde şunlar bulunmalıdır:

— Bu maddenin ikinci paragrafında belirtilen dillerde Sözleşmeye yapılan bir atıf,

— Arka yüzde kullanılmamış olması halinde, bu maddenin ikinci paragrafında belirtilen dillerde değişmeyen açıklamaların bir tercümesi,

— En az belgeyi veren makamın resmi dili veya dillerinden biriyle, Sözleşmenin 3, 4, 5 ve 9 uncu maddelerinin özeti.

4. Bütün tercümeler, Milletlerarası Ahvali Şahsiye Komisyonu Bürosu tarafından kabul edilmiş olmalıdır.

Madde 7

Belgelerde tarih ile veren makamın imza ve mühürü bulunur. Bunların geçerliliği verilmiş tarihten itibaren altı aylık bir süre ile sınırlıdır.

Madde 8

1. Akit Devletler; imza, onay, kabul veya katılma sırasında, belgeleri verecek yetkili makamları belirteceklerdir.

2. Sonradan yapılacak her değişiklik İsviçre Federal Hükümetine bildirilecektir.

Madde 9

Bir devletin belgede yapacağı her değişiklik Milletlerarası Ahvali Şahsiye Komisyonunca uygun bulunmalıdır.

Madde 10

Belgeler, bu Sözleşmeye bağlı devletlerin herbirinin ülkesi üzerinde tasdik veya benzeri formalitelerden muaftır.

Madde 11

Bu Sözleşme onay, kabul veya tasvipten sonra, bunlarla ilgili belgeler İsviçre Federal Hükümetine tevdi edilecektir.

Madde 12

1. Bu Sözleşme üçüncü onay, kabul, tasvip veya katılma belgesinin tevdiinden itibaren üçüncü ayın birinci günü yürürlüğe girecektir.

2. Bu Sözleşme yürürlüğe girdikten sonra onu onaylayacak, kabul edecek veya katılacak devlet yönünden, bu onay, kabul ya da katılma belgesinin verilmesini izleyen, üçüncü ayın birinci günü yürürlüğe girecektir.

Madde 13

Bu Sözleşmeye bütün devletler katılabilir. Katılma belgesi, İsviçre Federal Hükümetine tevdi edilir.

Madde 14

Bu Sözleşmeye hiçbir çekince konulamaz.

Madde 15

1. Her devlet; imza, onay, kabul, tasvip veya katılma veya daha sonra herhangi bir zamanda, bu Sözleşmenin, milletlerarası düzeyde adına hareket ettiği ülkelerin bütününde veya bu ülkelerin bir veya birkaçında uygulanacağını beyan edebilir.

2. Bu bildirim, İsviçre Federal Hükümetine yapılacak ve Sözleşme hükümleri adı geçen devlet için Sözleşmenin yürürlüğe girmesi sırasında veya daha sonra bildirim alındığı ayı izleyen üçüncü ayın birinci günü hüküm ifade edecektir.

3. Sözleşmenin teşmiline ait her beyan, İsviçre Federal Hükümetine yapılacak bir bildirimle geri alınabilecek ve Sözleşme adı geçen ülkede, sözü edilen her bildirim alındığı ayı izleyen üçüncü ayın birinci günü uygulamadan kalkacaktır.

Madde 16

1. Bu Sözleşme süresiz olarak yürürlükte kalacaktır.
2. Bununla birlikte, bu Sözleşmeye taraf olan her devlet, Sözleşmenin kendi açısından yürürlüğe girmesinden itibaren bir yıllık bir sürenin geçmesinden sonra, her zaman anlaşmayı feshettiğini bildirme hakkına sahiptir. Bu fesih ihbarı İsviçre Federal Hükümetine bildirilecek ve bu bildirim alınmasını izleyen altıncı ayın birinci gününden itibaren geçerli olacaktır. Sözleşme diğer devletler arasında yürürlükte kalacaktır.

Madde 17

1. İsviçre Federal Hükümeti Milletlerarası Ahvali Şahsiye Komisyonu üyesi devletlere ve bu Sözleşmeye katılmış olan diğer bütün devletlere aşağıdaki hususları bildirecektir:
  - a. Bütün onay, kabul, tasvip veya katılma belgelerinin tevdini;
  - b. Sözleşmenin yürürlüğe girdiği her tarihi;
  - c. Geçerlilik kazanacağı tarihle birlikte, Sözleşmenin teşmiline veya bunun geri çekilmesine ilişkin her bildirim;
  - d. 8 inci madde uyarınca yapılan her bildirim.
2. İsviçre Federal Hükümeti, 1 inci paragraf uyarınca yapılacak her beyandan Milletlerarası Ahvali Şahsiye Komisyonu Genel Sekreterini haberdar edecektir.
3. Bu Sözleşme yürürlüğe girer girmez aslına uygun onaylı bir örneği, Birleşmiş Milletler Şartının 102 nci maddesi uyarınca, tescil ve yayınlanması amacıyla İsviçre Federal Hükümeti tarafından Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine gönderilecektir.

Bu Sözleşme, usulüne uygun olarak bu konuda yetki verilmiş temsilciler tarafından imzalanmıştır.

Münih'te 5 Eylül 1980 tarihinde asıl İsviçre Federal Hükümeti arşivine konulmak ve onaylı birer örneği diplomatik yoldan Milletlerarası Ahvali Şahsiye Komisyonu üyelerine gönderilmek üzere Fransızca olarak bir nüsha halinde düzenlenmiştir. Ayrıca aslına uygun onaylı bir örneği Milletlerarası Ahvali Şahsiye Komisyonu Genel Sekreterine gönderilmiştir.

- 9.
- 10.
- 11.
- 12.
- 13.
- 14.

Kayıtlar, Latin kitap harfleri ile yazılır. Bu kayıtlar ayrıca belgeyi veren makamın dilinin harfleri ile de yazılabilir.

Tarihler, sırasıyla gün, ay ve yılı gösteren rakamlarla yazılır.

Gün ve ay iki rakamla, yıl dört rakamla gösterilir. Ayın ilk dokuz günü ve yılın ilk dokuz ayı 01den 09 a kadar olan rakamlarla gösterilir.

Her yer isminin yanına, eğer bu yer belgeyi veren devletin ülkesinde değil ise, bu yerin bağlı olduğu devletin adı da yazılır.

Eğer belgedeki bir hane veya hanenin bir kısmı doldurulamıyorsa, boş kalan kısım çizgilerle kullanılmaz hale getirilir.

Bütün değişiklikler ve çeviriler önceden Milletlerarası Ahvali Şahsiye Komisyonunun onayına sunulur.

ÇOKTARAFLI YATIRIM GARANTİ KURULUŞU SÖZLEŞMESİ

Onaylamayı Uygun Bulma Kanunu : 3453 - 27 Mayıs 1988

RG : 2 Haziran 1988 - 19830

Onay Kararı : 88/13325 - 7 Ekim 1988

RG : 6 Aralık 1988 - 20011

ÖNSÖZ

İşbu Sözleşmeye Taraf Olan Devletler

Ekonomik kalkınma için uluslararası işbirliğinin güçlendirilmesi ve genelde yabancı yatırımın ve bilhassa özel yabancı yatırımın bu tür kalkınmaya katkısının teşvik edilmesi ihtiyacını gözönüne alarak,

Kalkınmakta olan ülkelere yabancı yatırım akışının, gayri ticari risklere ilişkin tereddütlerin giderilmesiyle kolaylaşacağını ve daha da teşvik edileceğini kabul ederek,

Yabancı yatırımların adil ve kalıcı standartlarla muamele görmesi temel alınarak, kalkınmakta olan ülkelerin kalkınma ihtiyaçları, politikaları ve hedefleriyle tutarlı koşullarla verimli amaçlara yönelik sermaye ve teknoloji akımını artırmayı amaçlayarak,

Çok Taraflı Yatırım Garanti Kuruluşunun ulusal ve bölgesel yatırım garanti programlarını ve özel gayri ticari risk sigortacılarını tamamlayarak yabancı yatırımın teşvik edilmesinde önemli bir rol oynayabileceğine inanarak; ve

Bu tür bir Kuruluşun, mümkün olduğu ölçüde ödenmemiş sermayesine başvurmaksızın vecibelerini yerine getirebilmesine ve böyle bir hedefe yatırım koşullarında sürekli iyileşmelerle hizmet edilebileceğini anlayarak;

Aşağıdaki biçimde Anlaştılar:

Kısım I — TEŞKİLÂT, STATÜ, AMAÇLAR VE TANIMLAR

Madde : 1. Kuruluşun Statüsü ve Teşekkülü:

(a) Bu Sözleşmeyle Çok Taraflı Yatırım Garanti Kuruluşu (bundan sonra Kuruluş olarak anılmıştır) teşekkül etmiştir.

(b) Kuruluş tam bir tüzel kişiliğe ve özellikle;

(i) Sözleşme yapmaya,

(ii) taşınır ve taşınmaz mülk almaya ve satmaya ve

(iii) hukuki usulleri tesis etmeye yetkili olacaktır.

Madde : 2. Hedef ve Amaçlar

Kuruluşun hedefi üye ülkeler arasında ve özellikle kalkınmakta olan üye ülkelere verimli amaçlara yönelik yatırımların akışını temin etmek ve böylece Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası'nın (bundan böyle Banka olarak anılacaktır), Uluslararası Finansman Kurumunun ve diğer uluslararası kalkınma finansmanı kuruluşlarının çalışmalarını desteklemek olacaktır.

Bu hedefe hizmet etmek için Kuruluş:

(a) Diğer üye ülkelere, bir ülkedeki yatırımları nedeniyle maruz kalabilecekleri gayri ticari risklere karşı, mükerrer ve ortak sigortalamalar da dahil olmak üzere garanti tesis edecektir;

(b) Yatırımların kalkınmakta olan üye ülkelere ve bunlar arasında akışını geliştirmek için tamamlayıcı uygun çalışmalarını yürütmektedir;

(c) Hedefine ulaşmada gerekli olabilecek veya istenebilecek diğer benzer yetkileri kullanacaktır.

Kuruluşun bütün kararlarında bu Madde hükümleri rehberlik edecektir.

Madde : 3. Tanımlar.

Bu Sözleşmenin amaçları yönünden:

(a) «Üye», 61 inci Maddeye uygun olarak yürürlüğe giren bu Sözleşmeye taraf olan bir Devleti ifade eder.

(b) «Evsahibi ülke» veya «evsahibi hükümet» 66'ncı Madde'de tanımlandığı gibi, Kuruluş tarafından garanti veya mükerrer sigorta sağlanmış veya sağlanması düşünülen bir yatırımın topraklarında bulunduğu bir üyeyi, hükümetini veya herhangi bir kamu otoritesini ifade eder.

(c) «Kalkınmakta Olan Üye Ülke», 30'uncu Madde'de anılan Güvernörler Konseyince (bundan böyle Konsey olarak anılacaktır) zaman zaman değiştirilebilecek olan A listesinde yer alan üyelerdir.

(d) «Özel Çoğunluk», Kuruluşun sermayesine ait taahhüt edilmiş hisselerin en az yüzde elli beşini temsil eden, toplam oy gücünün üçte ikisinden az olmayan olumlu oyları ifade eder.

(e) «Serbestçe kullanılabilir para.»

(i) zaman zaman Uluslararası Para Fonu'nca bu tanıma girdiği belirlenecek herhangi bir parayı ve

(ii) 30'uncu Madde'de anılan Yönetim Kurulu'nca (bundan böyle Kurul olarak anılacaktır) bu Sözleşme amaçları için Uluslararası Para Fonu ile yapılacak danışmalardan ve parası kullanılan ülkenin onayından sonra belirlenecek herhangi bir başka kolayca sağlanabilir ve etkin kullanılabilir parayı ifade eder.

Kısım II — ÜYELİK VE SERMAYE

Madde : 4. Üyelik

(a) Kuruluşa üyelik bütün Banka üyelerine ve İsviçre'ye açık olacaktır.

(b) Asli üyeler A Listesinde belirtilen ve bu Sözleşmeye 30 Ekim 1987 tarihinde veya öncesinde taraf olan Devletler olacaktır.

Madde : 5. Sermaye

(a) Kuruluşun sermayesi bir milyar Özel Çekme Hakkı (SDR 1.000.000.000 olacaktır. Sermaye, üyelerin taahhütlerine uygun olarak beheri SDR 10.000 yazılı değerinde 100.000 hisseye bölünecektir. Üyelerin sermayeye ilişkin bütün ödeme yükümlülükleri, 1 Ocak 1981'den 30 Haziran 1985'e kadarki dönemde SDR karşısında ortalama paritesi 1.082 olarak belirlenmiş olan A.B.D. doları cinsinden belirlenecektir.

(b) Yeni bir üyenin kaydolması esnasında varolan müsaade edilmiş hisseler, bu üyenin 6 ncı Maddeye uygun biçimde taahhüt edeceği hisseleri karşılamaya yeterli değilse, sermaye artacaktır.

(c) Konsey, herhangi bir zamanda, özel çoğunlukla Kuruluşun sermayesini artırabilir.

Madde : 6. Hisselerin Taahhüdü

Kuruluşun her asli üyesi, A Listesinde isminin karşısında belirtilen sayıdaki hisseyi yazılı değeri üzerinden taahhüt edecektir. Diğer her üye Konseyce belirlenebilecek koşullarla Kuruluş sermayesinin belirli sayıdaki hissesini hiçbir şekilde yazılı değerinin altında bir fiyatla olmamak kaydıyla taahhüt edecektir. Hiçbir üye elliden az hisseyi taahhüt edemez. Konsey, Kuruluş sermayesinde üyelerin ek hisseler taahhüt edebilmelerini sağlayacak kurallar koyabilir.

Madde : 7. Taahhüt Edilen Sermayenin Bölüşümü ve Ödenmesi
Her üyenin ilk taahhüdü aşağıdaki gibi ödenecektir:

(i) İlgili üye yönünden, bu Sözleşmenin yürürlüğe girişinden itibaren doksan gün içinde 8 inci Maddenin (a) Bölümünde belirlenen koşullara göre her hissesinin yüzde onu nakit olarak ödenecek ve ek bir yüzde onluk kısım da Kurulun kuruluşun yükümlülüklerini yerine getirmek üzere alabileceği bir kararla paraya tahvil edilmek üzere faizsiz ciro edilemez bonolar veya benzeri senetler olarak verilecektir.

(ii) Geri kalan kısım, kuruluşu yükümlülüklerini yerine getirmesi gerektiğinde kuruluş tarafından istenecektir.

Madde : 8. Taahhüt Edilen Hisselerin Ödenmesi

(a) Bu ödemeler, kalkınmakta olan üye ülkelerin Madde 7 (i)'ye göre taahhütlerinin nakit ödenmesi gereken kısmının yüzde yirmibeşe kadar olan bölümünü kendi paraları cinsinden yapabilmeleri haricinde, serbestçe kullanılabilir paralarla olacaktır.

(b) Ödenmemiş taahhütlerin herhangi bir dilimine ilişkin ödeme çağrıları bütün hisseler için aynı olacaktır.

(c) Eğer Kuruluş tarafından çağrı sonucunda yapılan ödemelerde toplanan miktar bu çağrıyı gerektiren yükümlülükleri karşılamaya yeterli olmazsa, Kuruluş ödenmemiş taahhütlerden bu yükümlülükleri karşılamaya yetecek miktar toplanana kadar birbirini takip eden ödeme çağrıları yapabilir.

(d) Hisselerden doğan sorumluluk, ihraç fiyatının ödenmemiş bölümüyle sınırlanacaktır.

Madde : 9. Para Değerlerinin Belirlenmesi

Bu Sözleşmenin amaçları için bir paranın değerini diğerleri cinsinden belirlemek gerektiği zaman bu değer Uluslararası Para Fonu'na danışıldıktan sonra Kuruluş tarafından mümkün olduğunca makul düzeyde belirlenecektir.

Madde : 10. Geri Ödemeler

(a) Kuruluş, mümkün olur olmaz, taahhüt edilmiş sermayedeki ödeme çağrıları sonucunda ödenen meblağları,

(i) Ödeme çağrısı bir teminat veya mükerrer sigorta sözleşmesinden doğmuş ve daha sonra serbestçe kullanılabilir bir para cinsinden, tümüyle veya kısmen kuruluşun geri aldığı bir ödeme nedeniyle yapılmış olursa, veya,

(ii) Ödeme çağrısı bir üyenin temerrüte düşmesi ve daha sonra aynı üyenin bunu kısmen veya tamamen telafi etmesi nedeniyle yapılmış olursa, veya,

(iii) Konsey, Kuruluşun mali durumunun bu meblağların Kuruluşun gelirinden ödenmesine uygun olduğuna özel çoğunlukla karar verirse üyelerine geri ödeyecektir.

(b) Bu Maddeye göre bir üyeye geri ödeme o üye tarafından bu geri ödeme öncesi yapılan çağrıya uyarak ödenen toplam miktarla orantılı olarak o üyenin yaptığı ödeme kadar ve serbestçe kullanılabilen paralarla yapılacaktır.

(c) Bu Madde ile bir üyeye yapılan geri ödeme miktarının eşdeğeri, Madde 7 (ii)'ye göre, üyenin ödenmemiş sermaye borçlarına dahil olacaktır.

Kısım III — FAALİYETLER

Madde : 11. Karşılanan Riskler

Bu Maddenin (b) ve (c) bölümlerine uygun olarak Kuruluş uygun

yatırımları aşağıda yer alan risklerden biri veya birkaçından doğan zararlara karşı garanti edebilir:

(i) Döviz Transferi,

Garanti sahibinin bu tür bir transfer müracaatının makul bir süre içinde karşılanamaması da dahil olmak üzere, evsahibi ülkenin parasının serbestçe kullanılabilir para veya garanti sahibinin de kabul edeceği bir döviz cinsinden yurtdışına transferine evsahibi hükümetin getirdiği kısıtlamalar;

(ii) Kamulaştırma ve Benzeri Tedbirler

Hükümetlerin kendi topraklarında genelde uygulanmak üzere ekonomik faaliyetleri düzenleme amacına yönelik olarak aldıkları vansız tedbirler hariç olmak üzere, garanti sahibini yatırımının mülkiyetinden veya denetiminden veya elde edeceği önemli bir çikardan mahrum edecek şekilde evsahibi hükümet tarafından alınan herhangi bir hukuki veya idari tedbir;

(iii) Sözleşmenin İhlâli,

Evsahibi Hükümetin garanti sahibi ile yaptığı sözleşmevi herhangi bir ihlâli veya tanımayışı ki, (a) garanti sahibinin bu ihlâli veya tanımayışı saptamak için bir yargı veya tahkim merciine basvurmak imkânı olmaması veya (b) sözkonusu merci garanti sözleşmelerinde Kuruluşun kurallarına uygun olarak belirlenecek zaman içinde herhangi bir karara varamaması veya (c) böyle bir kararın uygulanamaması; ve

(iv) Savaş ve İç Kargaşa Hali,

66. maddede belirtildiği gibi, bu Sözleşmenin uygulanabileceği evsahibi ülkenin herhangi bir bölgesinde askeri harekât veya iç kargaşa,

(b) Yatırımcı ve evsahibi ülkenin ortak başvurusu üzerine Kurul özel çoğunluk kararıyla, yukarıda (a) bölümünde anılanlar dışındaki birtakım gayri ticari riskleri de kapsayacak şekilde fakat hiçbir durumda paranın değer kaybetmesi riskini üstlenmeksizin bu Maddenin kapsamını genişletebilir.

(c) Aşağıdaki durumlardan doğan zararlar karşılanmayacaktır:

(i) Evsahibi hükümetin, garanti sahibinin kabul etmiş olduğu veya sebep olduğu bir faaliyeti veya ihmali; ve

(ii) Garanti sözleşmesinin akdedilmesinde önce evsahibi Hükümetin yol açtığı herhangi bir fiil, ihmal veya başka olay.

Madde : 12. Uygun Yatırımlar

(a) Uygun Yatırımlar bu tür bir yatırımda sermaye sahipleri tarafından açılan veya garanti edilen orta veya uzun vadeli krediler de dahil olmak üzere sermaye yatırımını ve kurul'ca belirlenecek doğrudan yatırım biçimlerini kapsayacaktır.

(b) Kurul, özel çoğunlukla, bu uygunluk sınırını, diğer orta veya uzun vadeli yatırım biçimlerini de içerecek şekilde genişletebilir. Ancak, yukarıda (a) Bölümünde anılanlar dışındaki krediler, Kuruluşca karşılanmış veya karşılanacak belirli bir yatırıma ilişkin olmaları durumunda uygun sayılabilirler.

(c) Garantiler, garantinin tescili için yapılan başvurunun kuruluşca yerine getirilmesini müteakiben uygulanmaya başlanan yatırımlarla sınırlandırılacaktır.

Bu tür yatırımlar,

(1) Mevcut bir yatırımı modernize etmek, genişletmek veya geliştirmek için yapılan her türlü döviz transferini,

(ii) evsahibi ülkede kullanılmadığı takdirde ülke dışına transfer edilecek mevcut yatırım kazançlarının kullanımını kapsayabilir.

(d) Kuruluş bir yatırımı garanti ederken aşağıda sayılan kusurlar bakımından tatmin olmalıdır:

(i) yatırımın ekonomik sağlamlığı ve evsahibi ülkenin kalkınmasına katkısı;

(ii) yatırımın evsahibi ülke kanunları ve mevzuatına uygunluğu;

(iii) yatırımın evsahibi ülkenin açıklanmış öncelikleri ve kalkınma hedefleriyle tutarlılığı;

(iv) evsahibi ülkede bu tür bir yatırıma karşı adil ve eşit muamele ve kanuni gözetimin sağlanması da dahil olmak üzere yatırım ortamının güvenilirliği.

Madde : 13. Uygun Yatırımcılar

(a) Herhangi bir özel veya tüzel kişilik şu koşullarla Kuruluşun garantisine hak kazanır:

(i) bu özel kişi evsahibi ülke haricinde bir üyenin vatandaşı olması;

(ii) bu tüzel kişilik ve onun ana iş merkezinin bir üye ülkede ku-

rule olması veya sermayesinin çoğunluğuna bir üye veya üyeler veya bunların tebaalarının sahip olması. Ancak bu sayılanların hiçbirinde üye ülke aynı zamanda evsahibi ülke durumunda bulunmamalıdır; ve,

(iii) bu tüzel kişiliğin, özel sektöre ait olsun veya olmasın ticari amaçla çalışması;

(b) Yatırımcının birden çok ülkenin vatandaşlığına sahip olması halinde; yukarıda (a) bölümünün amaçları için bir üyenin milliyeti üye olmayan ülkenin milliyetine göre ve evsahibi ülkenin milliyeti herhangi bir başka üyenin milliyetine göre öncelik kazanacaktır.

(c) Kurul, yatırımcı ve evsahibi ülkenin ortak başvurusu üzerine, özel çoğunluk kararıyla, uygunluk tanımını, evsahibi ülkenin tebaası olan bir özel kişiye veya evsahibi ülkede şirket kurmuş veya sermayesinin çoğunluğuna tebaasının sahip olduğu bir tüzel kişiliğe genişletebilir ancak, yatırım yapılan kıymetler evsahibi ülke dışından getirilmiş olmalıdır.

Madde : 14. Uygun Evsahibi Ülkeler

Bu kısımdaki yatırımlar ancak gelişmekte olan bir üye ülkenin topraklarında yapılmaları halinde garanti edileceklerdir.

Madde : 15. Evsahibi Ülkenin Onaylaması

Kuruluş, evsahibi ülke garanti verilmesini onaylamadan, üstlenmeye karar verdiği riskler için garanti sözleşmesini sonuçlandırmayacaktır.

Madde : 16. Koşullar

Her garanti sözleşmesinin kayıt ve koşulları, Kurulun belirleyeceği kurallara ve yönetmeliklere göre tayin edilecek ancak, Kuruluş garanti edilen yatırımın tüm zararını karşılamayacaktır. Garanti sözleşmeleri kurulun talimatı doğrultusunda Başkan tarafından onaylanacaktır.

Madde : 17. Alacakların Ödenmesi

Kurulun talimatı ile Başkan, garanti sözleşmesi ve kurulun kabul edebileceği belli politikalar uyarınca garanti sahibinin alacaklarının ödenmesine karar verecektir. Garanti sözleşmeleri, Kuruluşça bir ödeme yapılmadan önce, garanti sahiplerinin durumun gerektirdiği idari çarelere başvurmalarını, bu çarelerin evsahibi ülke kanunlarınca belirlenmiş olması durumunda, şart koşar. Bu tür sözleşmeler alacakların

doğmasına yolaçan olayların meydana gelmesi ile ödemeler arasında belirli makul bir sürenin bulunmasını şart koşabilir.

Madde : 18. Rücu

(a) Kuruluşun garanti sahibine, tazminat ödemesi veya ödeme-yi kabul etmesinden sonra Garanti edilenin evsahibi ülke ve diğer yükümlüler karşısında bu yatırım nedeniyle sahi polabileceği haklar ve alacaklar Kuruluşa rücu edilecektir. Garanti Sözleşmesi bu tür bir rü-cunun koşul ve kurallarını tespit edecektir.

(b) Kuruluşun (a) bölümünde belirlenen hakları tüm üyeler ta-rafından tanınacaktır.

(c) Kuruluşun, (a) bölümüne uygun olarak rücu edilen sıfatıyla evsahibi ülkenin parası cinsinden elde ettiği miktarın kullanımı ve dö-vize çevrilmesinde Kuuruluşa da, Evsahibi ülke tarafından, garanti sa-hibi lehine takınılan tavır gösterilecektir. Her durumda, bu meblağlar Kuruluş tarafından, idari harcamaları ve diğer masrafları için kullanılabilir. Kuruluş, bu tür paraların serbestçe kullanılamamaları halinde, evsahibi ülkelerle farklı kullanım yolları bulmak üzere anlaşmalar yap-maya çaba gösterecektir.

Madde : 19. Ulusal ve Bölgesel Kuruluşlarla İlişki

Kuruluş, sermayesinin çoğunluğuna üyelerinin sahip olduğu ve Kuruluşla benzer faaliyetleri yürüten ulusal ve bölgesel Kuruluşların faaliyetlerine, bakış açısı bütün hizmetlerin verimliliğini ve yabancı yatırımlara katkılarını azami kılmak üzere, katkıda bulunma yollarını arayacak ve bunlarla işbirliği yapacaktır. Bu amaçla Kuruluş, bu tür Kuruluşlarla işbirliği yapabilmek için, bilhassa mükerrer ve müş-terek sigorta biçimlerini de içerecek anlaşmalar yapabilir.

Madde : 20. Ulusal ve Bölgesel Kuruluşların Mükerrer Sigortalan-ması

(a) Kuruluş, bir üye veya ülkedeki kuruluş veya sermayesinin çoğunluğuna üyelerin sahip olduğu bölgesel bir yatırım garanti kuru-luşu tarafından, bir veya daha fazla gayri ticari risklerden doğan za-rarlara karşı sigorta edilen belirli bir yatırımı mükerrer sigorta ede-bilir. Kurul, zaman zaman özel çoğunlukla, Kuruluşun mükerrer sigor-ta sözleşmeleri ile karşılayabileceği ihtiyati sorumluluğun en fazla miktarını tayin edecektir. Kuruluşa mükerrer sigorta başvurusunun ya-pılmasından önce oniki aydan fazla bir sürede tamamlanmış yatırım-

lar için, başlangıçta bu miktar bu kısımda belirlenen toplam ihtiyati sorumluluğun en fazla yüzde on'u olarak belirlenecektir. 11 ile 14. Maddeler arasında belirtilen Uygunluk Koşulları mükerrer sigorta işlemlerine tatbik edilecek ancak, mükerrer sigortalanan yatırımların mükerrer sigortalama başvurusuna takiben uygulanması gerekmeyecektir.

(b) Mükerrer sigortalanan bir üyenin ve Kuruluşun karşılıklı hakları ve yükümlülükleri, Kurulun yayınlayacağı kural ve düzenlemelere tabi olan mükerrer sigortalama sözleşmelerinde belirtilecektir. Kurul, Kuruluşça mükerrer sigortalama başvurusunun alınmasından önce yapılmış bir yatırımı sigortalayan her mükerrer sigorta sözleşmesini riskleri en aza indirme düşüncesiyle, Kuruluşun maruz kaldığı risk ile eşdeğer primleri aldığı ve mükerrer sigortalanan varlığın gelişmekte olan ülkelerde yeni yatırımlar yapılmasını geliştirmeye tam anlamıyla yönelik olduğuna emin olmak kaydıyla onaylayacaktır.

(c) Kuruluş, mümkün olduğu ölçüde, kendisinin veya mükerrer sigortalanan Kuruluşun, asıl garantör olması durumunda sahip olacağına eş değerde rücu ve hakemlik haklarına sahip olmasını temin edecektir. Mükerrer sigortalama koşulları, Kuruluş tarafından bir ödeme yapılmadan önce, 17. Maddeye uygun idari çarelere başvurulmuş olmasını gerektirecektir. Rücu işlemi, ancak evsahibi ülkenin mükerrer sigortanın kuruluş tarafından yapılmasını onaylamasından sonra yürürlüğe girecektir. Kuruluş, mükerrer sigortalama sözleşmelerine mükerrer sigortalanan yatırımla ilgili alacaklar veya hakların, mükerrer sigortalanan tarafından tam bir dikkatle takibini gerektiren koşulları dahil edecektir.

Madde : 21. Özel Sigortacılar ve Mükerrer Sigortacılar ile İşbirliği

(a) Kuruluş kalkınmakta olan üye ülkelerde gayri ticari risklerin karşılanmasını sağlama yönündeki faaliyetlerini artırmak ve bu tür sigortacıları bu ülkelerdeki gayri ticari riskleri kendi uyguladığı koşullarla sigortalamaya teşvik etmek için, özel sektör sigortacılarıyla bazı düzenlemelere girebilir. Bu tür düzenlemeler 20. maddede belirtilen koşullar ve usullere göre Kuruluşça mükerrer sigortalama yapılmasına ilişkin bir hüküm de içerebilir.

(b) Kuruluş, kendisi tarafından kısmen veya tamamen tesis edilen garanti veya garantileri herhangi bir muteber mükerrer sigorta kuruluşu ile birlikte mükerrer sigortalayabilir.

(c) Kuruluş, bilhassa özel sigortacılar ve mükerrer sigortacılarından makul koşullarla karşılaştırmalı üstünlüğe sahip hizmet sağlanamayan yatırımları garanti etmeye çaba gösterecektir.

Madde : 22. Garanti Limitleri

(a) Konsey, özel çoğunlukla aksi yönde bir karar almadığı sürece, bu Kısım uyarınca Kuruluşun karşılayabileceği ihtiyati sorumluluğun toplam miktarı, Kuruluşun taahhüt edilen eksiltilmemiş sermayesi ve ihtiyatları ile sağladığı mükerrer sigortanın Kurulca belirlenecek bir dilimin yüzde yüz ellisini aşmayacaktır. Kurul, Kuruluşun risk durumunu; alacaklara ilişkin tecrübeleri, risk dağılımı derecesi, mükerrer sigortalama miktarı ve diğer ilgili unsurlar yönünden ve Konseye ihtiyati sorumlulukların maksimum toplam miktarında değişimler yapmasını tavsiye edip etmeyeceğini belirlemek üzere zaman, zaman gözden geçirecektir. Konsey tarafından tayin edilecek bu maksimum miktar, hiçbir şekilde Kuruluşun taahhüt edilen eksiltilmemiş sermayesinin, ihtiyatlarının ve uygun görülecek belirli bir mükerrer sigortalama diliminin 5 katını aşamayacaktır.

(b) Kurul, yukarıda (a) Bölümünde anılan genel garanti limiti haklarına dokunmaksızın:

(i) bu bölüm başlığı altında her bir üyenin yatırımcılarına tesis edilen tüm garantiler için bu kısım uyarınca kuruluşun yüklenebileceği ihtiyati sorumluluğun maksimum toplam miktarını tayin edebilir. Bu miktarları belirlemede Kurul, ilgili üyenin kuruluş sermayesindeki payını ve kalkınmakta olan ülkelerdeki yatırımlarda daha liberal kısıtlamalar uygulama ihtiyacını dikkate alacaktır; ve

(ii) her farklı proje, evsahibi ülke ve yatırım risk ve çeşitlerine ilişkin bu tür risklerin dağıtımını yönünden, Kuruluşca yüklenilebilecek maksimum toplam ihtiyati sorumluluk miktarını belirleyebilir.

Madde : 23. Yatırım Teşviği

(a) Kuruluş, kalkınmakta olan üye ülkelere yabancı sermaye akışı ortamını geliştirme amacıyla araştırmalar yapacak, yatırımları teşvik edecek faaliyetlerde bulunacak ve kalkınmakta olan üye ülkelerdeki yatırım fırsatları hakkında yayın yapacaktır. Kuruluş, bir üye ülkenin talebi üzerine, o üye ülkenin topraklarında yatırım koşullarını geliştirmek için teknik yardım ve danışmanlık sağlayacaktır. Bu faaliyetleri yaparken Kuruluş:

(i) Üye ülkeler arasında yapılan yatırım anlaşmalarından yararlanacaktır.

(ii) Kuruluş hem kalkınmış hem de kalkınmakta olan üye ülkelerde, yatırımların kalkınmakta olan üye ülkelere akışı önündeki engelleri ortadan kaldırmaya çalışacaktır.

(iii) Yabancı yatırımın teşviki ile ilgili diğer kuruluşlar ve özellikle Uluslararası Finansman Kurumu (IFC) ile işbirliği yapacaktır.

(b) Kuruluş aynı zamanda:

(i) Yatırımcılar ve evsahibi ülkeler arasındaki anlaşmazlıkların dostça çözümünü teşvik edecek,

(ii) Kalkınmakta olan üye ülkelerle ve özellikle muhtemel evsahibi ülkelerle, Kuruluşun garanti ettiği yatırım için, ilgili üyenin yatırıma ilişkin bir anlaşma ile en çok tercih edilen yatırım garanti kuruluşu veya Devlet olarak kabul ettikleri ile eşdeğer bir muameleyi kuruluşa da yapacağını temin eden ülkelerle, Kuruluşun özel çoğunluğunca tasdik edilmek kaydıyla anlaşmalar yapmaya çaba gösterecek,

(iii) Üyeleri arasında yatırımların teşviki ve korunması yönünde anlaşmalar yapılmasını teşvik edecek ve kolaylaştıracaktır.

(c) Kuruluş teşvik edici çabalarını sürdürürken, yatırımların kalkınmakta olan üye ülkeler arasında akışının artırılmasının önemine özel bir dikkat sarfedeceklerdir.

Madde : 24. Kefilli Yatırımların Garantileri

Bu kısımda ele alınan ve Kuruluş tarafından yapılan garanti işlemlerine ek olarak Kuruluş bu Sözleşmenin Ek 1'inde belirtilen kefalet düzenlemeleri uyarınca yatırımları garanti edebilir.

IV. Kısım - MALİ HÜKÜMLER

Madde : 25. Mali Yönetim

Kuruluş mali yükümlülüklerini tüm koşullarda yerine getirebilmek için faaliyetlerini sağlam iş ve tedbirli mali işletme esaslarına göre yürütecektir.

Madde : 26. Primler ve Ücretler

Kuruluş her türlü risk çeşidine uygulanabilecek primlerin, ücretlerin ve eğer varsa diğer masrafların fiyatlarını tesbit edecek ve bunları periyodik olarak gözden geçirecektir.

Madde : 27. Net Gelirin Tahsisi

(a) Kuruluş, 10'uncu Maddenin (a) (iii) Bölümünün hükümleri saklı kalmak kaydıyla, ihtiyatlar taahhüt edilmiş sermayenin beş katına ulaşıncaya kadar net geliri ihtiyatlara tahsis edecektir.

(b) Kuruluşun ihtiyatları (a) Bölümünde tanımlanan düzeye ulaştıktan sonra Konsey, Kuruluşun net gelirini ihtiyatlara tahsisi, Kuruluş üyelerine dağıtılması veya daha başka bir şekilde kullanılması hususunda karar alır. Kuruluşun üyelerine yapılan net gelir dağıtımını, özel çoğunlukla hareket eden Konseyin alacağı bir karara göre ve her üyenin Kuruluşun sermayesindeki hissesi oranında yapılacaktır.

Madde : 28. Bütçe

Başkan, Kurulca onaylanmak üzere, Kuruluşun gelirini ve harcamalarını içeren yıllık bir bütçe hazırlar.

Madde : 29. Hesaplar

Kuruluş bağımsız denetçiler tarafından denetlenen Kuruluş hesaplarını ve Ek I'de belirtilen Kefalet Vakfı Fonu hesaplarını içeren yıllık bir rapor yayınlar. Kuruluş faaliyetleri ile ilgili mali durumu ve Kâr-zarar hesabının özetini belirli aralıklarla bir hesap özeti biçiminde üyelerine gönderir.

Kısım : V ORGANİZASYON VE YÖNETİM

Madde : 30. Kuruluşun Yapısı

Kuruluş bir Guvernörler Konseyi, bir Yönetim Kurulu, bir Başkan ve kuruluşun tayin edeceği işleri yapacak personelden oluşacaktır.

Madde : 31. Konsey

(a) Kuruluşun tüm yetkileri, bu Sözleşmenin koşulları uyarınca özellikle Kuruluşun diğer bir organına devredilen bazı yetkiler hariç olmak üzere konsey'de toplanacaktır. Konsey, yetkilerinin bir kısmının yürütülmesini Kurula bırakabilir. Ancak;

- (i) yeni üyeler kabul etmek ve kabul koşullarını tayin etmek,
- (ii) Bir üyeyi geçici olarak ihraç etmek,
- (iii) Sermayede herhangi bir artışa veya azaltmaya karar vermek,
- (iv) 22. Maddenin (a) Bölümüne uygun olarak ihtiyati sorumlulukların toplam miktarının limitini artırmak,
- (v) 3. Maddenin (c) Bölümüne uygun olarak bir üyeyi kalkınmakta olan üye ülke olarak belirlemek,
- (vi) 39. Maddenin (a) Bölümüne uygun olarak yeni bir üyeyi oy-

lamaya ilişkin nedenlerle 1 veya 2 no.lu kategoride sınıflandırmak veya mevcut bir üyeyi aynı amaçlarla yeniden sınıflandırmak,

(vii) Direktörlerin ve Vekillerinin tazminatını tayin etmek,

(viii) Faaliyetleri durdurmak ve Kuruluşu tasfiye etmek.

(ix) Tasfiye üzerine üyelere aktifleri dağıtmak,

(x) Bu Sözleşmeyi, eklerini ve listelerini değiştirmek yetkileri devredilemez.

(b) Konsey her üyenin kendi belirleyeceği biçimde atanan bir Governör ve bir Vekilinden oluşacaktır. Vekil, ancak asilinin mevcut olmadığı zaman oy verebilir. Konsey governörlerden birini Konsey Başkanı olarak seçecektir.

(c) Konsey yıllık toplantı ve Kurulca istenebilecek veya Konseyce belirlenebilecek bu tür başka toplantılar tertipleyecektir. Kurul beş üye veya toplam oyların yüzde yirmibeşine sahip üyelerin talep etmesi halinde Konseyi toplantıya çağıracaktır.

Madde : 32. Kurul

(a) Kurul, Kuruluşun genel faaliyetlerinden sorumlu olacak ve bu sorumluluğun yerine getirilmesinde bu sözleşmenin istenen veya izin verilen her türlü görevi yapacaktır.

(b) Kurul en az oniki direktörden oluşacaktır. Direktörlerin sayısı, üyelikteki değişiklikleri gözönüne alacak şekilde, Konsey tarafından ayarlanabilir. Her Direktör, yokluğu esnasında tam yetkiyle kendi adına hareket edecek bir Vekil tayin edebilir. Bankanın Başkanı bu sıfatının verdiği yetki ile kurulun Başkanı olacak fakat, oyların eşit dağılımı durumunda kullanabileceği karar oyundan başka oy hakkı olmayacaktır.

(c) Konsey, Direktörlerin görev sürelerini belirleyecektir. İlk Kurul, açılış toplantısında Konsey tarafından oluşturulacaktır.

(d) Kurul, kendi iradesi veya üç Direktörün talebi üzerine Kurul başkanı tarafından toplantıya çağırılır.

(e) Konsey, Kuruluşun sürekli biçimde görev yapacak bir Kurulu olmasına karar verinceye kadar Direktörler ve Vekilleri, yalnızca Kurul toplantılarına iştirak masrafları ve Kurul adına yürüttükleri görevleri için tazminat alacaklardır. Sürekli bir Kurulun tesisinden sonra, Direktörler ve Vekilleri Konseyce belirlenebilecek bir ücret alacaklardır.

Madde : 33. Başkan ve Personel

(a) Başkan, Kurulun genel kontrolü altında Kuruluşun gündelik işlerini yürütecektir. Personel düzenlemeleri, tayin ve azillerinden sorumlu olacaktır.

(b) Başkan, Kurul Başkanının aday göstermesi ile kurul tarafından atanacaktır. Konsey, Başkanın hizmet sözleşmesinin koşullarını ve maaşını tayin edecektir.

(c) Görevlerinin ifasında Başkan ve personel Kuruluş dışında hiçbir mercie karşı sorumlu olmayacaklardır. Kuruluşun her üyesi bu görevin uluslararası niteliğine saygı gösterecek ve görevlerinin ifasında Başkan ve personeli etkileyecek her türlü eylemden kaçınacaklardır.

(d) Verimliliğin ve teknik yeterliliğin yüksek düzeyde sağlanmasının önemi gözönünde tutulmak kaydıyla, Başkan, personelin mümkün olduğu kadar geniş bir coğrafi alandan istihdam edilmesine gereken önemi verecektir.

(e) Başkan ve personel Kuruluşun faaliyetleri sırasında elde edilen bilginin gizliliğine her zaman azami itinayı göstereceklerdir.

Madde : 34. Siyasi Faaliyet Yasağı

Kuruluş, Kuruluş Başkanı ve personeli hiçbir üyenin siyasi meselelerine müdahale etmeyeceklerdir. Kuruluş, bir yatırıma ilişkin tüm koşulları dikkate almak hakkı saklı kalmak kaydıyla kararlarında ilgili üye veya üyelerin siyasi niteliğinden etkilenmeyecektir. 2. Maddede belirtilen hedeflere ulaşmak için, alacakları kararlara ilişkin tüm görüşler tarafsız biçimde değerlendirilecektir.

Madde : 35. Uluslararası Örgütlerle İlişkiler

Kuruluş Birleşmiş Milletler ve kendi alanlarında özelleşmiş sorumlulukları olan örgütler ve diğer Hükümetler arası örgütlerle, özellikle Banka ve Uluslararası Finansman Kurumuyla bu Sözleşmenin sınırları çerçevesinde işbirliği yapacaktır.

Madde : 36. Merkez Büronun Yeri

(a) Kuruluşun merkez bürosu, Konsey özel çoğunlukla başka bir yer saptamadıkça, Washington D.C.'de olacaktır.

(b) Kuruluş, çalışmaları için gerekiyorsa başka bürolar da kurabilir.

Madde : 37. Aktiflerin Emanet Edilmesi

Her üye kendi Merkez Bankasını, Kuruluşun o üyenin parası cinsinden mevduat ve diğer kıymetlerini emanete almakla görevlendirecektir. Eğer Merkez Bankası yoksa Kuruluş tarafından kabul edilebilecek başka bir Kurumu bu iş için görevlendirecektir.

Madde : 38. Haberleşme Kanalı

(a) Her üye bu Sözleşme çerçevesinde ortaya çıkacak sorunlar konusunda Kuruluşun kendisiyle haberleşebileceği uygun bir Kurumu bu işle görevlendirecektir. Kuruluş, bu kurumun beyanlarına o üyenin beyanları olarak itimat edebilir. Kuruluş bir üyenin talebi üzerine 19. ve 21. Maddelerde değinilen ve o üyenin varlıklarına ve sigortacılarına ilişkin konuları o üyeyle görüşecektir.

(b) Kuruluş, faaliyetlerinden önce herhangi bir üyenin onayına ihtiyaç duyarsa, üye ülke Kuruluşun belirleyebileceği makul bir sürede itiraz etmedikçe bu onay kendiliğinden verilmiş sayılacaktır.

Kısım — VI OYLAMA, İŞTİRAK TAAHHÜTLERİNİN DÜZENLENMESİ VE TEMSİL

Madde : 39. Oyların ve Taahhütlerin Düzenlenmesi

(a) Her üyenin mali katılımının önemi ve bu Sözleşmenin A Listesinde kayıtlı iki Kategorideki Devletlerin Kuruluştaki eşit çıkarlarını yansıtacak oy düzenlemeleri açısından, her üye 177 üyelik oyuna ek olarak aldığı her hisse için bir iştirak oyuna sahip olacaktır.

(b) Eğer bu Sözleşmenin yürürlüğe girişinden itibaren üç yıl içinde A listesinde kayıtlı iki Kategoriden herhangi birine dahil olan Devletler, toplam oygücünün yüzde kırkıdan azına sahip olurlarsa, bu Kategorideki üyeler toplam oygücüne aynı oranda oygücünü sağlayıncaya kadar yeterli sayıda ek oya hak kazanacaklardır. Bu tip ek oylar anılan Kategorideki üyeler arasında tüm iştirak oylarına oranla her üyenin sahip olduğu iştirak oyları nispetinde dağıtılacaktır. Bu tür ek oylar bu oranın sağlanabilmesini garantilemek için kendiliğinden ayarlamaya tabi olacak ve yukarıda anılan üç yıllık dönem sonunda iptal edilecektir.

(c) Bu Sözleşmenin yürürlüğe girişini takip eden üçüncü yıl içinde Konsey, hisselerin tahsisini gözden geçirecek ve kararlarına aşağıdaki ilkeler rehberlik edecektir:

(i) Üyelerin oyları, Kuruluşun sermayesine gerçek taahhütlerini ve bu Maddenin (a) kısmında belirtilen üyelik oylarını yansıtacaktır;

(ii) Sözleşmeyi imzalayacak ülkelere tahsis edilen hisseler, bu tür üyelere yukarıda anılan Kategoriler arasında oy paritesi sağlanmasını mümkün kılacak şekilde yeniden tahsis edilecektir, ve

(iii) Konsey, üyelerin kendilerine tahsis edilen hisseleri taahhüt edebilmelerini kolaylaştıracak tedbirleri alacaktır.

(d) Bu Maddenin (b) Bölümünde öngörülen üç yıllık dönem içinde, bu Sözleşme ile daha fazla çoğunlukla alınması gereken kararlar dışında, Konsey ve Kurulun her kararı özel çoğunlukla alınacaktır.

(e) 5'inci Maddenin (c) Bölümüne uygun olarak Kuruluş sermayesinin artırılması durumunda, isteyen her üye Kuruluşun toplam sermayesine oranla o ana kadar taahhüt ederek sahip olduğu oranda hissenin eşdeğeri olan yeni hisse taahhüt etmeye yetkili olacaktır. Fakat hiçbir üye sermaye artışının hiçbir kısmına katılmaya zorunlu olmayacaktır.

(f) Konsey bu Maddenin (e) Bölümündeki ek taahhütlerin yapılmasına ilişkin tüzükleri çıkartacaktır. Bu tüzükler üyelerin bu tür taahhütlerini yapabilmelerine yetecek uygun zaman sınırlamaları getirecektir.

Madde : 40. Konsey'de Oylama

(a) Her Governör temsil ettiği üyelerin oylarını kullanmaya yetkili olacaktır. Bu Sözleşmede aksine hüküm bulunmadıkça Konseyin kararları kullanılan oyların çoğunluğuyla alınacaktır.

(b) Konseyin herhangi bir toplantısında çoğunluk, gücünün en az üçte ikisini temsil eden governörlerin çoğunluğuyla temsil edilecektir.

(c) Kurul, Kuruluşun lehine olacağını düşünüyorsa, Konseyi toplantıya çağırmadan bir sorun için karar almasını isteyebilir ve buna ilişkin usulü Kurul bir tüzükle tesbit eder.

Madde : 41. Direktörlerin Seçimi

(a) Direktörler B Listesine uygun olarak seçilecektir.

(b) Direktörler, yenileri seçilene kadar göreve devam edecektir. Eğer bir Direktörlük makamı görev süresinin bitiminden önce 90 günden fazla boş kalırsa, önceki Direktörü seçen Governörler tarafın-

dan kalan süreyi tamamlamak üzere başka bir Direktör seçilecektir. Seçim için kullanılan oylarda çoğunluk istenecektir. Vekâlet etme durumunda önceki Direktörün Vekili, bir Vekil atamak dışında o makamın yetkilerini kullanacaktır.

Madde : 42. Kurul'da Oylama

(a) Her Direktör, kendi seçiminde üyelerin sayılan oyu kadar oyu kullanmaya yetkili olacaktır. Direktörün kullanmaya yetkili kılındığı oy miktarı, bir bütün olarak kullanılacaktır. Bu Sözleşmede aksi belirtilmedikçe, Kurulun kararları kullanılan oyların çoğunluğuyla alınacaktır.

(b) Kurul toplantısı için yeterli sayı, toplam oy gücünün en az yarısına sahip Direktörlerin çoğunluğuyla sağlanmış olacaktır.

(c) Kurul Başkanı, Kuruluşun lehine olacağını düşünüyorsa, Kurulu toplantıya çağırmadan belirli bir sorun için karar almasını isteyebilir ve buna ilişkin usulü Kurul bir tüzükle tesbit eder.

Kısım — VII. İMTİYAZLAR VE MUAFİYETLER

Madde : 43. Kısımın Amaçları

Kuruluşun görevlerinin ifasını mümkün kılmak için, bu Kısımda belirtilen imtiyaz ve muafiyetler her üye ülkenin topraklarında Kuruluşa sağlanacaktır.

Madde : 44. Dava Usulü

57 ve 58'inci Maddeler kapsamı dışındaki eylemler, Kuruluşun bir bürosu bulunan veya tebligat veya dava ilamı olmakla görevlendirdiği bir vekili bulunan üye ülkelerin topraklarında, yalnızca yetkili bir mahkemede Kuruluş aleyhine dava konusu olabilir. Kuruluş aleyhine bu tür hiçbir eylem;

(i) üyeler veya üyeleri temsil edenler ya da üyelerden hak sağlayanlar tarafından veya,

(ii) personel sorunları yönünden,

dava konusu edilemez. Kuruluşun menkul ve gayrimenkulleri nerede ve kimin mülkiyetinde olursa olsun, Kuruluş aleyhine nihai hükmün verilmesinden önce, her türlü müsadere, haciz veya icradan muaf olacaktır.

Madde : 45. Malvarlığı

(a) Kuruluşun menkul ve gayrimenkulleri nerede ve kimin mül-

kiyetinde olursa olsun, yürütme veya yasamanın her türlü arama, resmi emir, istimlâk, kamulaştırma veya başka bir müsadere biçimine karşı dokunulmaz olacaktır.

(b) Bu Sözleşmede belirtilen faaliyetlerini sürdürebilmesi için gerekli olduğu ölçüde, Kuruluşun bütün menkul ve gayrimenkulleri kısıtlama düzenleme, denetim veya her çeşit moratoryumdan muaf olacak ancak, bu muafiyet bir garanti sahibinin, sigortalı bir varlığın veya sigortalı varlığı mükerrer sigortalanan bir yatırımcının halefi veya borçlarını ödemiş bir alacaklısı olarak kuruluş tarafından edinilen menkul ve gayrimenkullere ilgili üyenin topraklarında uygulanabilecek ve yürürlükte bulunan Kambyo kısıtlamaları, yönetmelikleri ve denetimler, Kuruluşun alacaklı olduğu yatırımcı, varlık ve mülk sahiplerine karşı bu tür bir muameleye hak kazandığı ölçüyle sınırlı olacaktır.

(c) Bu kısmın amaçları yönünden «malvarlığı» terimi bu Sözleşmenin Ek: 1'inde anılan Kefalet Vakfı Fonu malvarlığını ve amaçlarını gerçekleştirmek için Kuruluşca yönetilen diğer varlıkları içerecektir.

Madde : 46. Arşiv ve Haberleşme

(a) Kuruluşun arşivleri, nerede olursa olsunlar, dokunulmaz olacaktır.

(b) Kuruluşun resmi haberleşmesi, Bankanın resmi haberleşmesinde her üye tarafından uyulan usullere uygun olarak yürütülecektir.

Madde : 47. Vergiler

(a) Bu Sözleşmenin kapsamında yer alan Kuruluş malvarlığı, mülk ve geliri ve faaliyetleri ve muameleleri bütün vergi ve gümrük harçlarından muaf olacaktır. Kuruluş herhangi bir vergi veya harcın toplanması veya ödenmesi yükümlülüğünden de muaf olacaktır.

(b) Ülkelerin kendi vatandaşlarının haricinde, Kuruluş tarafından Guvernörlere ve Vekillerine ödenen harcama tahsisleri üzerinden veya Kurul Başkanına, Direktörlere, Vekillerine, Başkan veya Kuruluşun memurlarına ödenen maaşlar, harcama tahsisleri ya da diğer ücretler üzerinden veya bunlarla ilgili olarak hiçbir vergi tahakkük ettirilmeyecektir.

(c) Kuruluşca garantilenmiş veya mükerrer sigortalanan herhangi bir yatırım (bundan sağlanan tüm kazançlar dahil olmak üzere) veya sahibi kim olursa olsun Kuruluşca mükerrer sigortalanan tüm

sigorta poliçelerinden (bundan sağlanan tüm prim ve diğer gelirler dahil olmak üzere).

(i) yalnızca Kuruluş tarafından garanti veya mükerrer sigorta edilmeleri nedeniyle bu tür yatırım ve sigorta poliçelerine benzerlerinden ayrı muamele eden;

(ii) bu tür bir vergilemenin yegâne hukuki gerekçesinin Kuruluşca edinilmiş her çeşit büro ve işyerinin mekânı olması halinde,

hiçbir vergi tahakkuk ettirilmeyecektir.

Madde : 48. Kuruluşun Görevlileri

Kuruluşun tüm Guvernörleri, Direktörleri, Vekilleri, Başkanı ve Personeli :

(i) resmi yetki dahilinde gerçekleştirdikleri fiilleri nedeniyle adli takibattan muaf olacaklar,

(ii) yurttaş olmamaları nedeniyle göçmen kısıtlamalarına yabancıların taahhüt yükümlülüklerine ve ulusal vazife mecburiyetlerine ilişkin muafiyetlerden ve döviz kısıtlamaları ile ilgili kolaylıklardan üyelerce diğer üyelerin kıyaslanabilir düzeydeki temsilci, görevli ve memurlarına sağlandığı şekilde yararlanacaklar; ve

(iii) seyahat kolaylıkları yönünden ilgili üyelerce diğer ülkelerin kıyaslanabilir düzeydeki temsilcileri, görevlileri ve memurlarına yapılan muamelenin aynısına muhatap olacaklardır.

Madde : 49. Bu Kısımın Uygulanması

Her üye kendi topraklarında bu kısımda getirilen prensipleri kendi yasaları yönünden geçerli kılmak amacıyla gereken tedbirleri alacak ve Kuruluşu alınan tedbirlerden ayrıntılarıyla haberdar edecektir.

Madde : 50. Feragat

Bu kısımda sağlanan muafiyet, istisna ve imtiyazlar Kuruluşun çıkarları için bağışlanmış olup, iptal edilmeleri Kuruluşun çıkarlarını etkilemeyeceği durumlarda, Kuruluşca belirlenen türden koşullarla iptal edilebilirler. Kuruluş, herhangi bir personelinin dokunulmazlığını, adaletin tecellisini engelleyeceğini ve Kuruluşun çıkarlarına bir zarar gelmeyeceğini düşündüğü durumlarda kaldıracaktır.

Kısım — VIII. ÇEKİLME, ÜYELİĞİN ASKIYA ALINMASI VE FAALİYETLERİN DURDURULMASI

Madde : 51. Çekilme

Herhangi bir üye bu Sözleşmenin kendisi yönünden yürürlüğe girişini takiben üçüncü yılın dolmasından sonra, Kuruluşun merkez bürosuna yazılı bir ihbarda bulunmak suretiyle istediği zaman Kuruluştan çekilebilir. Kuruluş, bu Sözleşmenin koruyucusu olarak Bankayı böyle bir ihbar alındığından haberdar edecektir. Kuruluş tarafından böyle bir ihbarın alınmasından doksan gün sonra çekilme başvurusu yürürlüğe girecektir. Üye ihbarı, yürürlüğe girmediği sürece iptal edilebilir.

Madde : 52. Üyeliği Askıya Alma

(a) Bir üye eğer bu Sözleşmedeki yükümlülüklerinden herhangi birini yerine getirmekte başarısızlığa uğrarsa Konsey, toplam oy gücünün çoğunluğuna sahip üyelerinin salt çoğunluğuyla o üyenin üyeliğini askıya alabilir.

(b) Üyeliği askıdayken bir üye çekilme hakkı ve bu kısım ile IX'ncü kısımda sağlanan diğer haklar haricinde, bu Sözleşme ile sağlanan hiçbir hakka sahip olmayacak ama bütün yükümlülükleri devam edecektir.

(c) Bu Sözleşmenin III'üncü Kısım veya Ek : I'ine göre tesis edilecek bir garanti veya mükerrer sigortalamaya uygunluğunun belirlenmesi amacıyla, üyeliği askıya alınan bir üye, Kuruluşun üyesi olarak kabul edilmeyecektir.

(d) Konsey, askıya alınma dönemini uzatmaya veya üyeliği iade etmeye karar vermedikçe, askıya alınan üye askıya alınma tarihinden bir yıl sonra kendiliğinden üyelikten düşecektir.

Madde : 53. Üyeliği Sonaæren Devletlerin Hak ve Vecibeleri

(a) Bir Devletin üyeliği sona erdiğinde bu Sözleşme çerçevesinde üyeliği sona ermeden önce yürürlüğe girecek tüm yükümlülüklerinden, ihtiyati yükümlülükleri de dahil olmak üzere sorumlu olmaya devam edecektir.

(b) Yukardaki (a) Bölümünün hükümleri saklı kalmak kaydıyla Kuruluş, bu tür Devletlerle karşılıklı hak ve yükümlülüklerinin tesbiti için bir anlaşmaya varacaktır. Bu tür bir anlaşma Kurul'ca onaylanacaktır.

Madde : 54. Faaliyetlerin Askıya Alınması

(a) Kurul, gerekli olduğuna inandığı takdirde yeni garantileri tesisini belirli bir süre için askıya alabilir.

(b) Acil bir durumda, Kuruluşun ve üçüncü şahısların çıkarlarının korunması için gerekli düzenlemelerin yapılması kaydıyla Kurul, Kuruluşun bütün eylemlerini bu acil durumun devam ettiği süreyi aşmayacak bir dönem için askıya alabilir.

(c) Faaliyetleri askıya alma kararı, Sözleşmeye göre üyelerin yükümlülüklerini veya Kuruluşun garanti ya da mükerrer sigorta poliçesi sahipleri veya üçüncü şahıslara karşı yükümlülüklerini hiçbir şekilde etkilemeyecektir.

Madde : 55. Tasfiye

(a) Konsey, özel çoğunlukla kuruluşun faaliyetlerini durdurma ve tasfiye kararı verebilir. Bunun üzerine Kuruluş, aktiflerin düzenli olarak paraya çevrilmesi, korunması ve muhafaza edilmesi ve borçların ödenmesi haricinde bütün faaliyetlerini derhal tatil edecektir. Malvarlığının nihai tespiti ve dağıtımına kadar Kuruluş varlığını sürdürecektir ve üyelerin bu sözleşmeden doğan bütün hak ve yükümlülükleri zarar görmeden devam edecektir.

(b) Garanti sahipleri veya diğer kredörlere karşı bütün borçlar ödenene veya tedarik edilene ve Konsey böyle bir dağıtımı yapmayı kabul edene kadar, üyelere hiçbir aktifin dağıtımı yapılmayacaktır.

(c) Yukarıda belirtilen hükümler çerçevesinde Kuruluş, her üyenin taahhüt edilmiş sermaye içindeki hissesine göre üyelerine bakiye malvarlığını dağıtacaktır. Kuruluş, bu Sözleşme'nin Ek: I'inde anılan Kefalet Vakfı Fonu'nun tüm bakiye mal varlığını da kefil olan ülkelere toplam kefil olunmuş yatırımlar için her bir üye tarafından kefil olunan yatırımlar oranında dağıtacaktır. Her bir üye Kuruluş tarafından kendisine yöneltilen tüm bakiye alacak isteklerini çözülmedikçe, Kuruluş veya Kefalet Vakfı Fonu'ndan kendi hissesine düşen malvarlığına hak kazanamayacaktır. Malvarlığının her türlü dağıtımı, Konseyin karar vereceği zamanlarda ve adil ve tarafsız saydığı bir biçimde yapılacaktır.

Kısım — IX. ANLAŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMLENMESİ

Madde : 56. Sözleşmenin Yorumlanması ve Uygulanması

(a) Bu Sözleşme'nin, Kuruluşun herhangi bir üyesi ve Kuruluş arasında veya üyeler arasında yorumlanması veya uygulanmasından doğan her sorun bir karara varması için Kurula getirilecektir. Sorundan özellikle etkilenmiş ve Kurulda bir vatandaşı ile temsil edilmeyen

her üye, bu sorunun ele alınacağı her Kurul toplantısına bir temsilci gönderebilir.

(b) Yukarıda, (a) Bölümüne göre Kurulun karar verdiği her durumda her üye bu sorunun, kararı bağlayıcı nitelikte olan Konseye gönderilmesini isteyebilir. Konseye yapılan başvurunun sonuçlanmasını beklerken Kuruluş, gerekli gördüğü taktirde, Kurulun kararına göre hareket edebilir.

Madde : 57. Kuruluş ve Üyeler Arasındaki Anlaşmazlıklar

(a) 56'ncı Maddenin ve bu Maddenin (b) bölümünün hükümleri saklı kalmak kaydıyla Kuruluş ile bir üye veya üyenin kuruluşu arasında ve Kuruluş ile üyelikten çıkmış bir ülke (veya kuruluşu) arasındaki her anlaşmazlık, bu Sözleşmenin Ek: II'sinde tesis edilen usule uygun olarak çözülecektir.

(b) Yatırımcının bir halefi olarak hareket eden Kuruluşun haklarına ilişkin anlaşmazlıklar ya (i) bu Sözleşmenin Ek: II'sinde tesis edilen usule, veya (ii) Kuruluş ve ilgili üye arasındaki bu tür anlaşmazlıkların çözümlenmesinde uygulanacak alternatif yöntem ya da yöntemler hakkında yürürlüğe konacak bir anlaşmaya uygun olarak çözülecektir. İkinci durumda bu Sözleşmenin II'nci Eki, Kuruluş ilgili üyenin topraklarında faaliyete geçmeden önce Kurul tarafından özel çoğunlukla tasdik edilmesi gereken böyle bir anlaşma için zemin teşkil edecektir.

Madde : 58. Garanti veya Mükerrer Sigorta Sahiplerinin Taraf Olduğu Anlaşmazlıklar

Taraflar arasındaki garanti sözleşmesi veya mükerrer sigortadan doğan her ihtilaf, kesin karar için garanti sözleşmesi veya mükerrer sigorta ile tesis edilecek ya da atıfta bulunulacak bu kurallara uygun olarak tahkim yolu ile nihai karara bağlanacaktır.

Kısım — X. DEĞİŞİKLİKLER

Madde : 59. Konsey Tarafından Değişiklik Yapılması

(a) Bu Sözleşme ve Ekleri, toplam oygücünün beşte dördüne sahip Governörlerin beşte üçünün oyuyla, şu koşullarla değiştirilebilir.

(1) 51'inci Maddede belirtilen Kuruldan çekilme hakkını veya 8'inci Maddenin (d) Bölümü ile sağlanan sorumluluk sınırlamasına yö-

nelik her değişiklik bütün Guvernörlerin olumlu oyunu gerektirecektir; ve

(ii) herhangi bir üyenin yüklendiği sorumluluğun artışı sonucunu doğuracak olan ve bu Sözleşmeye Ek: 1'in 1 ve 3'üncü Maddeleri ile getirilen zarar bölüşümüne ilişkin düzenlemeye yönelik her değişiklik o üyenin Guvernörünün olumlu oyunu gerektirecektir.

(b) Bu Sözleşmenin A ve B listeleri özel çoğunlukla Konsey tarafından değiştirilebilir.

(c) Yapılacak bir değişiklik bu Sözleşme'nin Ek: I'in herhangi bir hükmünü etkilerse, toplam oylar bu Ek'in 7'nci Maddesi uyarınca kefil üyelere ve kefilli yatırımlara evsahipliği yapan ülkelere pay edilen ek oyları da içerecektir.

Madde : 60. Usûl

Bu Sözleşmeyi değiştirmek için yapılacak her teklif isterse bir üye, Guvernör ya da Direktörden gelsin, teklifi Kurula getirecek olan Kurul Başkanına bildirilecektir. Eğer değişiklik Kurul tarafından tavsiye edilirse, 59'uncu Maddeye uygun olarak Konseyin tasdikine sunulacaktır. Bir değişiklik, Konsey tarafından usulüne uygun biçimde kabul edildiğinde Kuruluş, bütün üyelere gönderilecek resmi bir yazıyla bu durumu tasdik edecektir. Konsey farklı bir tarih belirlemediği takdirde bütün üyeler için değişiklikler resmi yazı tarihinden 90 gün sonra yürürlüğe girecektir.

Kısım — XI. SON HÜKÜMLER

Madde : 61. Yürürlüğe Giriş

(a) Bu Sözleşme tüm Banka üyeleri ve İsviçre namına imzaya açılacak ve imzalayan Devletlerin anayasal usullerine uygun olarak tasdik, kabul veya onaya tabi olacaktır.

(b) Bu Sözleşme, imza koyan Birinci Kategorideki Devletler namına en az beş ve ikinci Kategorideki Devletler namına en az on beş tasdik, kabul veya onay belgesi verildiği ve Madde 5'de tanımlandığı biçimiyle bu Devletlerin toplam taahhütlerinin Kuruluşun nominal (sermayesinin en az üçte birini oluşturması koşulunu gerçekleştirdiği gün) yürürlüğe girecektir.

(c) Bu Sözleşmenin yürürlüğe girişinden sonra tasdik, kabul veya onay belgelerini veren her Devlet için bu Sözleşme bunların verildiği tarihte yürürlüğe girecektir.

(d) İmzaya açılmasından itibaren iki yıl içinde bu Sözleşme yürürlüğe girmezse, Banka'nın Başkanı gelecekteki hareket biçimini belirlemek maksadıyla ilgili ülkelerle bir konferans toplayacaktır.

Madde : 62. Açılış Toplantısı

Bu Sözleşme'nin yürürlüğe girmesi üzerine, Banka'nın Başkanı Konseyin açılış töreni toplantısı için çağrıda bulunacaktır. Bu toplantı Kuruluşun ana bürosunda, bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren altmış gün içinde veya bunu takip eden en kısa sürede yapılacaktır.

Madde : 63. Antlaşmanın Korunması

Bu Sözleşmenin tasdik, kabul veya muvafakat ve buna eklenen değişiklik belgeleri bu Sözleşme'nin koruyucusu olarak hareket edecek olan Bankaya emanet edilecektir. Bu koruyucu Sözleşme'nin tasdikli örneklerini Banka üyesi Devletlere ve İsviçre'ye gönderecektir.

Madde : 64. Tescil

Koruyucu bu Sözleşmeyi Genel Kurulca benimsenen Birleşmiş Milletler Beyannamesinin 102'nci Maddesi ve buna dayalı Yönetmeliklere uygun olarak, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliğine tescil ettirecektir.

Madde : 65. İhbar

Koruyucu, bütün imza koyan Devletleri ve Antlaşmanın yürürlüğe girmesi üzerine de Kuruluşu aşağıdakilerden haberdar eder:

- (a) Bu Sözleşmeye imza koyanlar,
- (b) 63'üncü Maddeye uygun olarak tasdik, kabul ve muvafakat belgelerinin verilmesi,
- (c) 61'inci Maddeye göre bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarih,
- (d) 66'ncı Maddeye göre bölgesel teşmilden istisnalar; ve
- (e) 51'inci Maddeye uygun şekilde bir üyenin Kuruluş üyeliğinden çekilmesi.

Madde : 66. Bölgesel Teşmil

Bu Sözleşme bir üyenin hukuk sisteminin yürürlükte olduğu bütün toprakları ve uluslararası ilişkilerinden bir üyenin sorumlu olduğu top-

rakları kapsayacak ancak, bu Sözleşmenin tasdiki, kabulü veya muvafakatı esnasında veya bunları takiben ilgili üye tarafından Sözleşmenin koruyucusuna yazılı ihbarname ile bildirilerek hariç tutulan bölgeler bu kurala istisna olacaktır.

Madde : 67. Dönemsel İncelemeler

(a) Konsey dönemler itibariyle, Kuruluşun çalışmalarını ve varılan sonuçları Kuruluşun amaçlarına hizmet edebilme yeteneğini kuvvetlendirmede gerekli tüm değişiklikleri başlatmak için kapsamlı olarak inceleyecektir.

(b) Bu tür ilk inceleme Sözleşme'nin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıl sonra olacaktır. Bunu takibedecek incelemelerin tarihleri Konseyce belirlenecektir.

Bu Sözleşme uyarınca kendisine yüklenen fonksiyonları yerine getireceğini imzasıyla belirten Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası'nın arşivlerinde korunmak üzere Seul'da bir nüsha olarak yapılmıştır.

EK : I

24'ÜNCÜ MADDEDE BELİRTİLEN KEFİLLİ YATIRIMLARIN GARANTİLERİ

Madde : 1. Kefalet

(a) Her üye herhangi bir ulusun vatandaşı yatırımcı tarafından veya farklı ulustan yatırımcılar tarafından yapılacak bir yatırımın garantilenmesine kefil olabilir.

(b) Bu Ek'in 3'üncü Maddesindeki (b) ve (c) Bölümlerinin koşullarına bağlı olarak her kefil üye, bu Ek'in 2'nci Maddesinde anılan Kefalet Vakfı Fonundan zararın karşılanamadığı zaman ve karşılanamadığı oranda, kefilli yatırım garantisi altında bulunan zararları, kendisinin kefil olduğu yatırım garantilerinin öngördüğü maksimum ihtiyati sorumluluk miktarının bütün üyelerin kefil olduğu yatırım garantileri ile öngörülen maksimum ihtiyati sorumluluğun toplam miktarıyla aynı oranda olmak üzere diğer kefil üyelerle paylaşacaktır.

(c) Bu Ek'te belirtilen garantilerin tesisine ilişkin kararlarında Kuruluş, kefil üyenin bu Ek'te belirtilen yükümlülüklerini yerine getirecek durumda olmasına gereken önemi verecek ve ilgili evsahibi ülkelerle ortak biçimde kefil olunan yatırımlara öncelik verecektir.

(d) Kuruluş, bu Ek'te yer alan faaliyetleri yönünden kefil üyelerle periyodik danışmalarda bulunacaktır.

Madde : 2. Kefalet Vakfı Fonu

(a) Kefilli yatırımların garantilerine ilişkin primler ve diğer gelirler, bunların yatırımından elde edilen gelirler de dahil olmak üzere Kefalet Vakfı Fonu olarak anılacak ayrı bir hesapta tutulacaklardır.

(b) Bu Ek'e göre tesis edilen garantilere ilişkin bütün idari harcamalar ve tazminat ödemeleri Kefalet Vakfı Fonu'ndan yapılacaktır.

(c) Kefalet Vakfı Fonu'nun aktifleri kefil üyelerin ortak hesabında tutulacak ve bu hesaptan idare edilecek ve Kuruluşun malvarlığından ayrı ve bağımsız tutulacaktır.

Madde : 3. Kefil Üyelere Ödeme Çağruları

(a) Kefilli bir garanti nedeniyle doğacak bir zarar için Kuruluşca ödenecek miktarın Kefalet Vakfı Fonu malvarlığından ödenememesi halinde, Kuruluş bu Ek'in 1. Maddesinin (b) Bölümüne uygun olarak belirleneceği üzere her kefil üyeye bu miktarın kendi payına düşen kısmını Fon'a ödemesi çağrısında bulunacaktır.

(b) Eğer sonuçta bir üyece yapılan toplam ödemeler kefil olduğu yatırımları karşılayan garantilerin toplam miktarını aşarsa, bu Maddenin koşullarına uygun olarak yapılacak herhangi bir miktarı ödeme çağrısı ile o üye yükümlü olmayacaktır.

(c) Bir üyenin kefilli olduğu bir yatırımı karşılayan herhangi bir garantinin süresinin bitmesiyle, o üyenin yükümlülüğü bu garantiye eşdeğer miktarda azaltılacaktır, bu yükümlülük kefilli bir yatırıma ilişkin herhangi bir tazminatın Kuruluş tarafından öncelikle ödenmesi üzerine de azaltılacak ve aksi taktirde, bu ödemenin yapıldığı anda artakalan kefilli yatırımlara ilişkin bütün garantilerin bitişine kadar devam edecektir.

(d) Eğer herhangi bir kefil üye bu Maddenin hükümlerine uygun olarak yapılacak bir ödeme çağrısından yukarıdaki (b) ve (c) Bölümlerinde içerilen sınırlamalar nedeniyle sorumlu tutulmayacaksa veya herhangi bir kefil üye bu tür bir talep nedeniyle ortaya çıkan borcun ödenmesinde temerrüte düşerse, bu miktarın ödeme yükümlülüğünü diğer kefil üyeler eşit olarak paylaşacaktır. Üyelerin bu Bölüme uygun yükümlülüğü yukarıda (b) ve (c) bölümlerinde konulan sınırlamalara tabi olacaktır.

(e) Bu Maddeye uygun olarak bir ödeme çağrısı nedeni ile bir kefil üye tarafından yapılacak her ödeme derhal ve serbestçe kullanılabilir bir para cinsinden yapılacaktır.

Madde : 4. Para Birimlerinin Değerleri ve Geri Ödemeler

Sermaye taahhütlerine ilişkin olarak, bu Sözleşmeye para birimlerinin ve geri ödemelerin değerlerinin biçilmesi için konan hükümler kefil olunan yatırımlar için üyelerce ödenen fonlara gerekli değişikliklerle (mutatis mutandis) uygulanacaktır.

Madde : 5. Mükerrer Sigortalama

(a) Kuruluş, bu Ek'in 1. Maddesinin hükümlerine göre bir üye, onun bir kuruluşuna, bu Sözleşmenin 20'nci Maddesinin (a) Bölümünde tanımlanan bölgesel bir Kuruluşa veya bir üye ülkedeki özel bir sigortacıya mükerrer sigorta sağlayabilir. Bu Ek'in garantilere ve bu Sözleşmenin 20 ve 21'inci Maddelerine ilişkin hükümleri bu Bölümde sağlanan mükerrer sigortalamaya gerekli değişikliklerle (mutatis mutandis) uygulanacaktır.

(b) Kuruluş, bu Ek'e göre garanti edilen yatırımlar için mükerrer sigortalama sağlayabilir ve bu mükerrer sigortalamanın maliyetini Kefalet Vakfı Fonu'ndan karşılayacaktır. Kurul, bu Ek'in 1. Maddesinin (b) Bölümünde anılan kefil üyelerin zararı paylaşma yükümlülüğünün, sağlanan mükerrer sigortalama nedeniyle azaltılıp azaltılmayacağına ve ne ölçüde azaltılacağına karar verebilir.

Madde : 6. Çalışma İlkeleri

Bu Ek'in hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bu Antlaşmanın III'üncü Kısımındaki garanti işlemleri ve bu Sözleşmenin IV'üncü Kısımındaki mali yönetime ilişkin koşullar kefilli yatırımların garantilerine gerekli değişikliklerle (mutatis mutandis) uygulanacak ancak;

(i) Bu yatırımlar, bu Ek'in I'inci Maddesinin (a) Bölümünde belirtilen uygun yatırımcı veya yatırımcılar tarafından, üye ülkelerin, özellikle gelişmekte olan ülkelerin topraklarında yapılmamışsa kefil olunmaya hak kazanacaktır, ve

(ii) Kuruluş bu Ek'e göre tesis edilen her türlü garanti veya mükerrer sigortadan dolayı kendi varlıkları ile sorumlu olmayacak ve bu Ek'e uygun olarak aktedilen her garanti veya mükerrer sigorta sözleşmesi bunu açıkça belirtecektir.

Madde : 7. Oylama

Kefilli yatırımlara ilişkin kararlarda, her kefil üye kefilliği bazında garanti edilen veya mükerrer sigortalanan her 10.000 Özel Çekme Hakkı eşdeğeri miktar için bir ek oya sahip olacak ve kefilli bir yatırıma evsahipliği yapan her ülke, kendisi tarafından evsahipliği yapı-

lan her kefilli yatırımın garanti veya mükerrer sigorta miktarının 10.000 Özel Çekme Hakkı eşdeğeri için bir ek oya sahip olacaktır. Bu tür Ek oylar yalnızca kefilli yatırımlara ilişkin kararlarda kullanılacak ve diğer durumlarda üyelerin oygücünü belirlemede hesaba katılmayacaktır.

EK : II

57. MADDEYE GÖRE BİR ÜYE İLE KURULUŞ ARASINDAKİ ANLAŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ

Madde : 1. Ek'in Uygulanması

Bu Sözleşmenin 57'nci Maddesinin kapsamı içindeki bütün anlaşmazlıklar bu Ek'te konulan usullere uygun olarak çözülecek ancak, Kuruluşun 57'nci Maddenin (b) (ii) Bölümüne uygun biçimde bir üye ile vardığı anlaşma durumları hariç tutulacaktır.

Madde : 2. Görüşme

Bu Ek'in kapsamındaki bir anlaşmazlığa taraf durumunda bulunanlar uzlaştırma veya arabuluculuk aramadan önce bu tür anlaşmazlıkları görüşmelerle çözmeye çaba göstereceklerdir. Eğer taraflar görüşmelere başlama çağrısının yapılmasından itibaren yüzyirmi günlük bir süre içinde bir çözüme ulaşmayı başaramazlarsa görüşmeler bitirilmiş sayılacaktır.

Madde : 3. Uzlaştırma

(a) Eğer anlaşmazlık görüşme ile çözülmemişse, taraflar öncelikle karşılıklı rızalarıyla bu Maddede getirilen uzlaştırma yoluna başvurmayaya karar vermedikçe, tarafların herhangi biri bu Ek'in 4'üncü Maddesinin koşullarına uygun olarak anlaşmazlığı arabulucunun iradesine bırakabilir.

(b) Uzlaştırmaya gitme mukavelesi anlaşmazlık konusunu, tarafların buna ilişkin iddialarını ve eğer varsa taraflarca üzerinde anlaşılacak uzlaştırıcının ismini belirtmelidir. Bir Uzlaştırıcı üzerinde anlaşma sağlanamaması halinde taraflar birlikte yatırım uyuşmazlıklarının çözümü için uluslararası merkez (bundan böyle ICSID olarak anılacaktır.) Genel Sekreterinden veya Uluslararası Adalet Divanı Başkanından bir Uzlaştırıcı atamasını talep edebilirler. Uzlaştırma süreci bu yöndeki anlaşmadan itibaren doksan gün içinde bir uzlaştırıcı atanmaması halinde sona erecektir.

(c) Bu Ek'te aksi belirtilmedikçe veya taraflar arasında başka

kurallar üzerinde bir ittifak sağlanmadığı sürece, uzlaştırıcı uzlaştırma usulüne yön verecek kuralları belirleyecek ve bu hususta Devletler ve Diğer Devletlerin Vatandaşları arasındaki Yatırım Anlaşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesine uygun biçimde düzenlenmiş uzlaştırma kurallarınca yönlendirilecektir.

(d) Taraflar uzlaştırıcı ile iyiniyetle işbirliği yapacaklar ve özellikle görevlerinin ifasında ona yardımcı olacak bütün bilgi ve belgeleri sağlayacaklar; tavsiyelerini en ciddi biçimde değerlendireceklerdir.

(e) Taraflarca farklı kurallar üzerinde anlaşmaya varılmaması halinde, uzlaştırıcı, atanmasından itibaren yükksekse gün aşmayan bir süre içinde çabalarının sonuçlarını ve taraflar arasındaki ihtilâf noktalarını ve bunlara ilişkin çözüm önerilerini bildiren bir raporunu taraflar sunacaktır.

(f) Tarafların her biri, raporun alınmasından itibaren altmış günlük bir süre içinde, rapor hakkındaki görüşlerini karşı tarafa yazılı olarak bildirecektir.

(g) Bir uzlaştırma sürecine taraf olanlardan hiçbiri aşağıdaki durumlar haricinde tahkim'e başvurma hakkına sahip olmayacaktır:

(i) Yukarıda (e) Bölümünde tesis edilen süre içinde rapor sunmada uzlaştırıcının başarısızlığa uğraması; veya

(ii) tarafların, alınmasından itibaren altmış gün içinde raporda muhtevi tekliflerin tümünü kabul etmede başarısızlığa uğramaları; veya

(iii) rapor üzerinde bir görüş alışverişinden sonra, raporun alınmasından altmış gün içinde tarafların bütün çelişkili hususların çözümlenmesi için bir anlaşma yapmada başarısız olmaları; veya

(iv) Yukarıda (f) Bölümünde ifade edildiği gibi rapor üzerindeki görüşlerini açıklamada bir tarafın başarısız olması.

(h) Taraflar arasında farklı bir anlaşma sağlanmadığı takdirde, ICSID uzlaştırmasına uygulanan oranlar baz alınarak uzlaştırıcı ücretleri belirlenecektir. Bu uzlaştırma muamelesinin ücretleri ve diğer maliyetler taraflarca eşit olarak yüklenilecektir. Tarafların her biri kendi harcamalarını karşılayacaktır.

Madde : 4. Tahkim

(a) Tahkim muameleleri hakemlik arayan tarafca (davacı) anlaşmazlığın karşı taraf veya taraflarına (davalı) gönderilen bir ilâmla

tesis edilecektir. İlâm, anlaşmazlığın niteliğini, aranılan çözümü ve iddia sahibince atanılan hakemin ismini belirtecektir. İlâmın alınmasından sonra otuz gün içinde davalı kendisince atanan hakemin ismini davacıya bildirecektir. İki taraf, iki hakemin atanma tarihinden itibaren otuz günlük süre içinde Tahkim Heyetine (Heyet) Başkanlık edecek üçüncü hakemi seçecekler.

(b) Eğer ilâm tarihinden itibaren altmış gün içinde Heyet teşkil edilmemiş olursa tarafların ortak talebi üzerine ICSID'in Genel Sekreterince, henüz atanmamış bulunan Hakem veya henüz seçilmemiş bulunan Başkan atanacaktır. Eğer böyle bir ortak talep yoksa veya bu talepten itibaren otuz gün içinde Genel Sekreter atamayı gerçekleştiremezse, tarafların herhangi biri Uluslararası Adalet Divanının bu atamayı yapmasını talep edebilir.

(c) Anlaşmazlığın dinlenmesine başlandıktan sonra tarafların hiçbirinin atanan hakemi değiştirme hakkı olmayacaktır. Herhangi bir hakemin (Heyet Başkanı da dahil olmak üzere) istifası, ölümü veya ehliyetsiz hale gelmesi durumunda halefinin atanmasında takip edilen usullere uyularak bir selef atanacak ve bu selef, halefi olan hakemle aynı yetki ve sorumluluklara sahip olacaktır.

(d) Heyet, ilk defa Başkanca belirlenecek zaman ve yerde toplanacaktır. Bundan sonraki toplantıların yer ve zamanlarını Heyet belirleyecektir.

(e) Bu Ek'te aksi belirtilmedikçe veya taraflarca aksine bir anlaşma sağlanmadığı sürece, Heyet kendi usulünü belirleyecek ve bu açıdan Devletler ve Diğer Devletlerin Vatandaşları arasındaki Yatırım Anlaşmazlıklarının çözümlenmesi Sözleşmesine uygun biçimde uyarlanacak tahkim kurallarınca yönlendirilecektir.

(f) Heyet kendi yeterliliğinin belirleyicisi olacak ancak, anlaşmazlığın bu Ek'in 1'inci maddesine göre yapılan Sözleşmede görevlendirilen hukuk veya muhakeme organının hüküm verme yetkisinin sınırları veya 56'ncı maddeye göre Kurul veya Konseyin hüküm verme yetkisinin sınırları içine girdiği şekilde Heyete itiraz edilmesi ve Heyetin bu itirazın özgün olduğuna inanması durumunda itiraz, Heyet tarafından Kurul'a veya Konseye ve görevli organa havale edilecek ve konu üzerinde Heyeti bağlayıcı bir karar alınana kadar tahkim süreci bekletilecektir.

(g) Heyet, bu Ek'in kapsamı içinde yeralacak her anlaşmazlık için, bu Sözleşmenin hükümlerine, anlaşmazlığa taraf olanlar arasındaki ilgili bir anlaşmaya, Kuruluşun tüzüklerine ve yönetmeliklerine,

uluslararası hukukun uygulanabilir hükümlerine, ilgili üyenin iç hukuka ve şayet varsa yatırım sözleşmesinin uygulanabilecek hükümlerine başvurur. Bu Sözleşmenin hükümleri saklı kalmak kaydıyla Heyet, Kuruluşun ve ilgili üyenin kabul etmeleri halinde anlaşmazlığı tam ve adil (ex aequo et bono) biçimde çözer. Heyet yasanın bir hüküm içermemesi veya belirsizliğine ilişkin bir delil getirmeyebilir.

(h) Heyet taraflara adil bir ifade imkânı verecektir. Heyetin bütün kararları çoğunluk oyuyla alınacak ve dayandıkları gerekçeleri açıklayacaktır. Heyetin kararı yazılı olacak ve en az iki hakem imzalayacak ve tarafların herbirine birer örneği gönderilecektir. Karar taraflar için nihai ve bağlayıcı olacak ve bir üst makama devredilmeyecek, ilga edilmeyecek ve gözden geçirilmeyecektir.

(i) Taraflar arasında bir kararın anlamı veya kapsamına ilişkin herhangi bir anlaşmazlık çıkacak olursa taraflardan herhangi biri, kararın verilmesinden sonra altmış gün içinde kararı veren Heyet Başkanına yazıyla müracaat ederek kararın yorumlanmasını talep edebilir. Başkan, eğer mümkünse, bu talebi kararı alan Heyete sunacaktır ve müracaat yapılmasından sonra altmış gün içinde bu Heyeti toplayacaktır. Eğer bu mümkün olmazsa, yukarıdaki (a)'dan (d)'ye kadar olan bölümlerin hükümleri uyarınca yeni bir Heyet teşkil edilecektir. Heyet, talep edilen yorum hakkındaki kararı beklenirken daha önce verdiği hükmün uygulanmasını askıya alabilir.

(j) Her üye bu maddeye uygun olarak verilecek her hükmü kendi mahkemesinin nihai bir yargısı imiş gibi, kendi topraklarında bağlayıcı ve uygulanabilir sayacaktır. Hükmün infazı, infazın topraklarında yapılacağı Devletin yürürlükte bulunan infaz yasalarına uygun olarak yapılacak ve infazdan muafiyete ilişkin yürürlükte bulunan yasadan zarar görmeyecektir.

(k) Taraflar aksine karar vermedikçe, hakemlere ödenecek ücretler ve karşılıklar ICSID hakemliğine uygulanabilecek oranlara göre belirlenecektir. Tarafların herbiri muhakeme usullerine ilişkin giderlerini kendi karşılayacaktır. Heyetin giderleri Heyet aksine karar vermedikçe taraflarca aynı oranda üstlenilecektir. Heyetin giderlerinin bölüşümüne veya bu giderleri ödeme biçimine ilişkin sorular Heyetçe çözümlenecektir.

Madde : 5. Adli Tebligat

Bu Ek'teki usullerden herhangi biri nedeniyle yapılacak her tebligat veya ilam yazılı olacaktır. Bu tebligat Kuruluş tarafından bu Söz-

leşmenin 38. Maddesine uygun olarak ilgili üye görevlendirilen mæ-
cie ve o üye tarafından kuruluşun merkez bürosuna yapılacaktır.

A LİSTESİ : ÜYELİK VE TAAHHÜTLER

BİRİNCİ KATEGORİ

Ülke	Hisse Miktarları	Taahhüt Miktarları (Milyon SDR)
Avusturalya	1713	17.13
Avusturya	775	7.75
Belçika	2030	20.30
Kanada	2965	29.65
Danimarka	718	7.18
Finlandiya	600	6.00
Fransa	4860	48.60
Almanya, Federal Cumhuriyeti	5071	50.71
İzlanda	90	0.90
İrlanda	369	3.69
İtalya	2820	28.20

Ülke	Hisse Miktarları	Taahhüt Miktarları (Milyon SDR)
Japonya	5095	50.95
Lüksemburg	116	1.16
Hollanda	2169	21.69
Yeni Zelanda	513	5.13
Norveç	699	6.99
Güney Afrika	943	9.43
İsveç	1049	10.49
İsviçre	1500	15.00
İngiltere	4860	48.60
Amerika Birleşik Devletleri	20519	205.19
	59473	594.73

İKİNCİ KATEGORİ*

Ülke	Hisse Miktarları	Taahhüt Miktarları (Milyon SDR)
Afganistan	118	1.18
Cezayir	649	6.49

Ülke	Hisse Miktarları	Taahhüt Miktarları (Milyon SDR)
Antigua ve Barbuda	50	0.50
Arjantin	1254	12.54
Bahama	100	1.00
Bahreyn	77	0.77
Bangladesh	340	3.40
Barbados	68	0.68
Belize	50	0.50
Benin	61	0.61
Butan	50	0.50
Bolivya	125	1.25
Botsvana	50	0.50
Brezilya	1479	14.79
Burkina Faso	61	0.61
Burma	178	1.78
Burundi	74	0.74
Kamerun	107	1.07
Cape Verde	50	0.50
Merkezi Afrika Cumhuriyeti	60	0.60
Cad	60	0.60
Şili	485	4.85
Çin	3138	31.38
Kolombiya	437	4.37
Kamor	50	0.50
Kongo Halk Cumhuriyeti	65	0.65
Kosta Rika	117	1.17
Kıbrıs	104	1.04
Cibuti	50	0.50
Dominik	50	0.50
Dominik Cumhuriyeti	147	1.47
Ekvator	182	1.82
Mısır Arap Cumhuriyeti	459	4.59
El Salvador	122	1.22
Ekvador Ginesi	50	0.50
Etyopya	70	0.70
Fiji	71	0.71

(*) Bu antlaşmanın amaçları yönünden ikinci Kategoride gösterilen ülkeler kalkınmakta olan üye ülkelerdir.

İKİNCİ KATEGORİ

Ülke	Hisse Miktarları	Taahhüt Miktarları (Milyon SDR)
Gabon	96	0.96
Gambiya	50	0.50
Gana	245	2.45
Yunanistan	280	2.80
Grenada	50	0.50
Guatemala	140	1.40
Gine	91	0.91
Gine-Bissau	50	0.50
Guyana	84	0.84
Haiti	75	0.75
Honduras	101	1.01
Macaristan	564	5.64
Hindistan	3048	30.48
Endonezya	1049	10.49
İran İslâm Cumhuriyeti	1659	16.59
Irak	350	3.50
İsrail	474	4.74
Fildişi Sahili	176	1.76
Jamaika	181	1.81
Ürdün	97	0.97
Kamboçya	93	0.93
Kenya	172	1.72
Kore	449	4.49
Kuveyt	930	9.30
Laos Halk Demokratik Cumhuriyeti	60	0.60
Lübnan	142	1.42
Lesotho	50	0.50
Liberya	84	0.84
Libya Arap Cemahiriyesi	549	5.49
Madagaskar	100	1.00
Malavi	77	0.77
Mozambik	579	5.79
Maldivler	50	0.50

Ülke	Hisse Miktarları	Taahhüt Miktarları (Milyon SDR)
Mali	81	0.81
Malta	75	0.75

Moritanya	63	0.63
Mauritius	87	0.87
Meksika	1192	11.92
Fas	348	3.48
Mozambik	97	0.97
Nepal	69	0.69
Nikaragua	102	1.02
Nijer	62	0.62
Nijerya	844	8.44
Umman	94	0.94
Pakistan	660	6.60
Panama	131	1.31
Pap. Yeni Gine	96	0.96
Paraguay	80	0.80
Peru	373	3.73
Filipinler	484	4.84
Portekiz	382	3.82
Katar	137	1.37
Romanya	555	5.55
Ruanda	75	0.75
St. Christopher ve Nevis	50	0.50
St. Lucia	50	0.50
St. Vincent	50	0.50
St. Tome ve Principe	50	0.50
Suudi Arabistan	3137	31.37
Senegal	145	1.45
Şeyssel	50	0.50
Sierra Leone	75	0.75
Singapur	154	1.54
Solomon Adaları	50	0.50
Somali	78	0.78
İspanya	1285	12.85
Sri Lanka	271	2.71
Sudan	206	2.06
Surinam	82	0.82
Suriye Arap Cumhuriyeti	168	1.68
İsviçre	58	0.58
Tanzanya	141	1.41
Tayland	421	4.21
Togo	77	0.77
Trinidad ve Tobago	203	2.03
Tunus	156	1.56

Türkiye	1	462	4.62
Birleşik Arap Emirlikleri		372	3.72
Uganda		132	1.32
Uruguay		202	2.02
Vanuatu		50	0.50

Ülke	Hisse Miktarları	Taahhüt Miktarları (Milyon SDR)
Venezuela	1427	14.27
Vietnam	220	2.20
Batı Samoa	50	0.50
Yugoslavya	635	6.35
Yemen Arap Cumhuriyeti	67	0.67
Yemen Halk Demokratik Cumh.	115	1.15
Zaire	338	3.38
Zambiya	318	3.18
Zimbabve	236	2.36
	-40.527	-405.27
TOPLAM	100.000	1000.00

B LİSTESİ DİREKTÖRLERİN SEÇİMİ

- Herbirinin sadece bir kişiyi gösterebilmesi koşuluyla Direktörlük görevine Guvernörler aday gösterecektir.
- Direktörlerin seçimi Guvernörler tarafından gizli oy usulüyle yapılacaktır.
- Direktörlerin seçimi için oy verilirken, her Guvernör temsil ettiği üyenin 40'ıncı Maddenin (a) Bölümüne uygun olarak vermeye yetkili olduğu oyların tamamını aynı adaya verecektir.
- Direktörlerin dörtte biri, herbiri en büyük hisse miktarlarına sahip üyelerin Guvernörlerince olmak üzere, ayrıca seçileceklerdir. Eğer direktörlerin toplam sayısı dörtle bölünemezse, bu şekilde seçilen Direktörlerin sayısı bundan sonra gelen dörtle bölünebilen ilk daha küçük sayı olacaktır.
- Geri kalan Direktörler bu Listenin 6'dan 11'e kadar olan paragraflarının hükümlerine uygun olarak diğer Guvernörlerce seçilecektir.
- Eğer gösterilen adayların sayısı geri kalan seçilecek Direktörlerin sayısına eşit olursa, bütün adaylar ilk oylamada seçilecek ancak, herhangi bir aday veya adaylar seçim için Konseyce belirlenen toplam

oyların maksimum oranından fazla oy alırlarsa Konseyce belirlenen toplam oyların minimum oranından az oy alan aday veya adaylar seçilmeyecektir.

7. Gösterilen adayların sayısı seçilecek olan diğer Direktörlerin sayısını aşarsa en fazla oyu alacak adaylar, toplam oyların Konseyce belirlenecek minimum oranından az oy alan adaylar hariç tutulmak üzere seçilmiş sayılacaklardır.

8. Eğer bu şekilde geri kalan Direktörlerin tamamı ilk oylamada seçilmezse, ikinci bir oylama yapılacaktır. İlk oylamada seçilmemiş aday veya adaylar yeniden seçilmek için uygun kabul edileceklerdir.

9. İkinci oylamada, oy verme hakkı :

(i) İlk oylamada seçilmemiş bir adaya oy kullanmış Güvernörlere,
(ii) oyları hesaba katılmadan önce Konseyce kararlaştırılmış toplam oyların maksimum oranını alarak seçilmiş bulunan bir adaya ilk oylamada oy kullanan Güvernörlere tanınacaktır.

10. Bir adayın ne zaman maksimum orandan daha fazla oy aldığı belirlemek için önce o aday için en fazla oy kullanan Güvernörden başlanarak, daha sonra en fazla oy kullanan Güvernörlerin oyları ile devam edilerek bu orana varılıncaya kadar sayılacaktır.

11. İkinci oylamadan sonra geri kalan tüm Direktörler seçilmiş olursa, geri kalan Direktörlerin tamamı seçilene kadar daha sonra yapılacak oylamalarda aynı kurallar geçerli olacaktır. Ancak geride seçilecek tek bir Direktör kaldığında seçim, bakiye oyların basit çoğunluğuyla yapılacak ve Direktör bu tür oyların tümüyle seçilmiş sayılacaktır.

DEVLETLER VE DİĞER DEVLETLERİN VATANDASLARI ARASINDAKİ YATIRIM UYUŞMAZLIKLARININ ÇÖZÜMLENMESİ HAKKINDA SÖZLEŞME (ICSID ANA SÖZLEŞMESİ)

Onaylamayı Uygun Bulma Kanunu : 3453 - 27 Mayıs 1988

RG : 2 Haziran 1988 19830

Onay Kararı : 88/13325 7 Ekim 1988

RG : 6 Aralık 1988 - 20011

Akit Devletler,

Ekonomik gelişme için uluslararası işbirliği ihtiyacını ve uluslararası özel yatırımların buradaki rolünü gözönüne alarak,

Bu gibi yatırımlarla ilişkili olarak akit devletler ile diğer akit devletlerin vatandaşları arasında zaman zaman anlaşmazlıkların çıkabileceği olasılığını akılda tutarak,

Bu gibi anlaşmazlıkların genel olarak ulusal yasal işlemlere konu olmalarına rağmen, bazı durumlarda anlaşmazlıkların uluslararası methodlarla çözümünün uygun olabileceğini kabul ederek,

Eğer isterlerse akit tarafların ve akit devletlerin vatandaşlarının bu tip anlaşmazlıkları uluslararası uzlaştırma ve hakemliğe sunmaları için kolaylıkların elverişliliğine özel önem atfederek,

Bu tip kolaylıkların IBRD'nin himayesi altında oluşturulmasını arzularak,

Arabulucuların tavsiyelerine uygun görüş ve herhangi bir hakem kararına uymayı gerektiren bağlayıcı bir anlaşmayı tesis eden bu gibi kolaylıklar yoluyla bu tip anlaşmazlıkların uzlaştırma ve hakemliğe sunulması için tarafların karşılıklı mutabakatı gereğini kabul ederek ve

Hicbir akit devletin, bu sözleşmeyi onavlamış tevid etmiş ya da kabul etmiş olduğu gerçeğine rağmen, kendi rızası olmaksızın herhangi bir anlaşmazlığı uzlaştırma veya hakemliğe sunma yükümlülüğünde olmadığını ilân ederek,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır.

KISIM I

Yatırım Anlaşmazlıklarının Çözümü için Uluslararası Merkez (International Centre for Settlement of Investment Disputes)

BÖLÜM I

Kuruluş ve Teşkilât

Madde 1 — (1) Bu sözleşme ile Yatırım Anlaşmazlıklarının Çözümü için Uluslararası Merkez kurulur. (bundan böyle «Merkez» olarak anılacaktır.)

(2) Merkezin amacı, bu sözleşmenin hükümlerine uygun olarak akit devletler ile akit devletlerin vatandaşları arasındaki yatırım anlaşmazlıklarının uzlaştırılması ve hakemliği için kolaylıklar sağlamak olacaktır.

Madde 2 — Merkezin yerleşim yeri Dünya Banka'sının merkez/ içerisinde olacaktır. (Bundan böyle Banka olarak anılacaktır.)

Yerleşim yeri idari Konseyin 2/3 lük çoğunlukla alacağı bir kararla değiştirilebilir.

Madde 3 — Merkez; bir İdari Konsey ve bir Sekreteryaya sahip olacak ve bir Arabulucular ve bir Hakemler Paneli oluşturacaktır.

BÖLÜM 2

İdari Konsey

(1) İdari Konsey her akit devletten gelen birer temsilciden oluşacaktır. Temsilcinin görevini ifa edemediği ya da toplantılara katılmadığı durumlarda yardımcısı temsilci olarak hareket edebilir.

(2) Aksi bir atamanın olmadığı durumda, bir akit devlet tarafından atanan Bankanın her guvernör ve guvernör yardımcısı otomatik olarak sözkonusu devletin konseydeki temsilci ve temsilci yardımcısı olacaktır.

Madde 5 — Bankanın Başkanı otomatik olarak İdari Konseyin de Başkanı olacak, (bundan böyle başkan olarak anılacaktır), fakat oy hakkı bulunmayacaktır. Başkanın yokluğunda veya görevlerini ifa edemediği durumda ve Banka Başkanlığı makamının boş olduğu durumda Banka başkanı olarak görev yapan kişi idari Konseyin Başkanı olarak da hareket edecektir.

Madde 6 —

(1) Burada bu sözleşmenin diğer hükümlerinde kendisine verilen yetki ve işlevlere önyargısız bir biçimde,

İdari Konsey;

a — Merkezin İdari ve Mali Tüzüklerini kabul edecektir.

b — Arabuluculuk ve Hakemlik davalarının tesisinin prosedürü kurallarını kabul edecektir.

c — Arabuluculuk ve Hakemlik davalarının prosedürü kurallarını (bundan böyle arabuluculuk ve hakemlik kuralları olarak anılacaktır) kabul edecektir.

d — Banka'nın idari olanak ve hizmetlerinden faydalanmak için Banka ile yapılacak düzenlemeleri onaylayacaktır.

e — Genel Sekreterlik ve Genel Sekreter Yardımcılığının hizmet koşullarını belirleyecektir.

f — Merkezin gelir ve harcamalarının yıllık bütçesini kabul edecektir.

g — Merkezin yıllık faaliyet raporunu onaylayacaktır.

Yukarıdaki a, b, c ve f paragraflarında sözü edilen kararlar İdari Konseyin 2/3 lük oy çoğunluğu ile alınacaktır.

(2) İdari Konsey gerekli gördüğü hallerde böyle Komiteler atayabilir.

(3) İdari Konsey bu sözleşmenin uygulanmasında gerekli olduğuna karar verecek olursa diğer yetki ve fonksiyonlarını da kullanacaktır.

Madde 7 —

(1) İdari Konseyin bir adet yıllık toplantısı ve Konsey veya en az beş Konsey üyesinin teklifiyle Başkan veya Genel Sekreter tarafından toplanacak diğer toplantıları olacaktır.

(2) İdari Konseyin her üyesi bir oy hakkına sahip olacak burada sağlanan istisnaların dışında tüm kararlar oy çoğunluğu ile alınacaktır.

(3) İdari Konseyin herhangi bir toplantısı için salt çoğunluk onun üyelerinin çoğunluğu olacaktır.

(4) Üyelerin 2/3 çoğunluğu ile İdari Konsey, Başkanın toplantı yapmaksızın üyelerin oylarını toplayabileceği ve salt çoğunlukla karar alabileceği bir usul tesis edebilir. Oylar, bu usulde, üyelerin belirlenen zaman içinde çoğunluğu sağlamaları ile geçerli olacaktır.

Madde 8 —

İdari Konsey Üyeleri ve Başkan Merkezden herhangi bir karşılık olmaksızın hizmet verirler.

BÖLÜM 3

Sekreterlik

Madde 9 —

Sekreterlik, bir Genel Sekreter, bir veya birden fazla Yardımcı Sekreter ve personelden oluşacaktır.

Madde 10 —

(1) Genel Sekreter ve Yardımcısı Sekreterler İdari Konseyin 2/3 lük çoğunluğu ve Başkanın aday göstermesi ile tekrar seçilme hakkı saklı olarak altı yıldan fazla olmamak üzere seçilirler.

Başkan İdari Konseyin üyelerine danıştıktan sonra sözkonusu her makam için bir veya birden fazla aday gösterebilir.

(2) Genel Sekreter ve Genel Sekreter Yardımcılığı ofisleri her türlü politik düşünceden bağımsız olarak hareket edeceklerdir.

Ne Genel Sekreter, ne de Genel Sekreter Yardımcıları hiçbir işte çalışamayacağı gibi, idari konseyin onayı olmaksızın başka bir işle de iştigal edemeyeceklerdir.

(3) Genel Sekreterin yokluğunda veya görevlerini ifa edemediği durumda ve Genel Sekreterlik makamının boşluğunda, Genel Sekreter Yardımcısı Genel Sekreter gibi hareket edecektir.

Eğer birden fazla Genel Sekreter Yardımcılığı varsa bu durumda bunlar İdari Konseyin belirleyeceği sıra ile Genel Sekreterlik yapacaklardır.

Madde 11 —

Genel Sekreter Merkezin yasal temsilcisi ve asli memuru olacaktır, ve bu sözleşmenin hükümleri ve İdari Konseyin kabul ettiği kurallara uygun olarak Merkezin idaresinden ve personel atamasından sorumlu olacaktır. Ayrıca sicil memuru fonksiyonlarını da yerine getirecek ve bu sözleşmeye ve tasdiklenmiş örneklerine uygun olarak alınacak olan hakem kararlarının gerçekleştirilmesini sağlamak için yetki sahibi olacaktır.

BÖLÜM 4

Paneller

Madde 12 —

Arabulucular Paneli ve Hakemler Paneli, her biri, kalifiye kişilerden, burada çalışmaya gönüllü ve atanacak personelden oluşur.

Madde 13 —

(1) Her akit devlet, her Panel'e kendi vatandaşlarından veya diğer ülke vatandaşlarından 4 kişi atayacaktır.

(2) Başkan her bir panele 10 kişi atayabilir. Ancak atanan her kişi farklı ülke vatandaşı olacaktır.

Madde 14 —

(1) Panellerde hizmet vermek üzere atanacaklar, yüksek ahlâk sahibi, hukuk, ticaret, sanayi ve maliye konularında yetkili kabul edilen ve bağımsız yargı uygulayacağına güvenilebilecek kişiler olacaktır. Hakem Panelinde görev alacaklar için hukuk alanındaki yeterlilik özel önem taşımaktadır.

(2) Başkan, panelde görev alacak kişileri atarken, dünyada mevcut yasal ve ekonomik sistemleri temsilinin sağlanması hususuna özel önem atfedecektir.

Madde 15 —

(1) Panel üyeleri 6 yıllık yenilenebilir dönemler çerçevesinde hizmet vereceklerdir.

(2) Herhangi bir panel üyesinin ölümü veya istifası halinde, bu üyeyi atamayı yetkili makam bu üyenin geri kalan süresi için yeni bir kişi atama hakkına da sahiptir.

(3) Panel üyeleri kendi yerlerine atama yapılıncaya kadar görevde kalacaklardır.

Madde 16 —

(1) Bir kişi her iki panelde de görev alabilir.

(2) Eğer bir kişi aynı panelde birden fazla akit ülke temsilcisi olarak veya bir veya birden fazla ülke ve başkan tarafından atanırsa ilk atayan ülkenin temsilcisi olarak farz edilecek veya bu ülkelerden birinin vatandaşı olduğu ülke ise bunun temsilcisi sayılacaktır.

(3) Tüm atamalar Genel Sekreterliğe bildirilecek ve bu bildirimlerin alındığı tarihten itibaren geçerli sayılacaktır.

BÖLÜM 5**Merkezin Finansmanı****Madde 17 —**

Eğer Merkezin harcamaları, sağladığı olanaklar karşılığı elde edilen gelirlere veya diğer gelirlere karşılanamıyorsa, geri kalan kısım, Bankaya üye olan ülkelere onların Banka sermayesine katkı payları oranında, Bankaya üye olmayan ülkelere ise, İdari Konsevin belirleyeceği kurallar içinde sağlanacaktır.

BÖLÜM 6**Statü, İmtiyaz ve Dokunulmazlıklar****Madde 18 —**

Merkez, tam olarak uluslararası tüzel kişiliğe sahip olacaktır.

Merkezin yasal kişiliği şunları da kapsayacaktır.

a — Sözleşme yapmak,

b — Taşınır ve taşınmaz mal sahibi olmak veya satmak,

c — Hukuk Davaları açmak.

Madde 19 —

Merkez fonksiyonlarını, tam olarak yapabilmek için akit ülke sınırları içinde bu bölümde dercedilen dokunulmazlık ve imtiyazları kullanacaktır.

Madde 20 —

Merkez kendisi feragat etmedikçe menkul ve gayrimenkulleri hakkında da aynı dokunulmazlık ve imtiyazlardan yararlanacaklardır.

Madde 21 —

Başkan, İdari Konsey üyeleri, arabulucular, hakemler veya 52. Madenin 3. paragrafına göre atanmış Komite üyeleri ve Sekreterlik işçi ve memurları;

a — Merkez sarfı nazar edinceye kadar, kendilerine verilmiş olan görevlerin ifasında yasal dokunulmazlık haklarını kullanırlar.

b — Yerel vatandaş olmayanlar, göçmen kısıtlamaları, yabancı kayıtlarının gerektirdiği işler ve ulusal hizmet yükümlülüğünden muaf tutulacak ve kambiyo kısıtlamaları ile ilgili kolaylıklardan faydalanacaklardır. Ayrıca akit ülkelerde onların, diğer akit ülkelerdeki karşılıklarına denk gelmek üzere, temsilcilerine işçilerine ve memurlarına sağladıkları seyahat kolaylıklarından aynen faydalanacaklardır.

Madde 22 —

Madde 21 hükümleri bu sözleşme çerçevesinde davaya katılan taraflara, temsilcilere, danışmanlara, avukatlara, şahitlere ve uzmanlara uygulanacaktır. Ancak paragraf (b) hükümleri sadece davanın görüleceği yere dava ile ilgili gidiş gelişlerde ve ikametlerde uygulanacaktır.

Madde 23 —

(1) Merkez arşivleri gerekli olduğu yerlerde dokunulmaz olacaktır.

(2) Resmi yazışmalarıyla ilgili olarak Merkez, her akit ülke tarafından diğer uluslararası kuruluşlara kıyasla daha az müsaadeye mazhar sayılmayacaktır.

Madde 24 —

(1) Bu sözleşme ile yetki verilen Merkezin değerleri, malları, geliri ve işlemleri ve faaliyetleri vergi ve gümrüklerden muaf olacaktır.

Merkez ayrıca vergi ve gümrük toplama yükümlülüğünden de muaf olacaktır.

(2) Yerel vatandaşlar haricinde Merkez tarafından Başkana, Konsey üyelerine veya diğer çalışanlara ödenen yolluk, ödenek ve maaşlardan vergi kesilmeyecektir.

(3) 52. Maddenin 3. Paragrafına göre tayin edilen ve arabulucu, hakem veya komite üyesi olanlardan bu sözleşme çerçevesinde görülen davalarla ilişkin olarak eğer verginin hukuki dayanağı, merkezin yerleşim yeri veya bu davanın görüldüğü yer veya bu ücret veya ödeneklerin ödendiği yer ise hiçbir vergi alınmayacaktır.

KISIM II

Merkezin Yargılama Yetkisi

Madde 25 —

(1) Merkezin yargılama yetkisi, akit ülkeler (ya da onları oluşturan alt birimler ya da ülke tarafından merkeze atanmış temsilciler) ile uyuşmazlık haliyle ilgili yazılı rızasını Merkeze sunmuş diğer akit devlet vatandaşları arasında yatırımlardan kaynaklanan hukuki uyuşmazlıkları kapsayacaktır. Taraflar rızalarını sunduktan sonra hiçbir taraf bu olurlarını tek taraflı olarak geri alamaz.

(2) Diğer akit ülke vatandaşları deyimi aşağıdakileri kapsar:

a — Akit bir devletin vatandaşlığına sahip herhangi bir kişi haricinde 36. Maddenin 3. Paragrafı veya 28. Maddenin 3. Paragrafı uygulanarak istemleri kaydedilmiş ve anlaşmazlık tarihinde söz konusu anlaşmazlığı merkeze sunmak üzere taraf olmuş olan diğer ülke vatandaşları,

b — Akit ülke vatandaşlığına sahip herhangi bir yasa kişi haricinde, tarafları rızasıyla anlaşmazlığın Arabuluculuk veya Hakemliğe sunulduğu tarihte taraf olan devlet veya sözkonusu tarihte anlaşmazlığa taraf olan akit devlet vatandaşlığına sahip olan herhangi bir yasal kişi ve bu sözleşmenin amaçları doğrultusunda yabancı kontrolü yüzünden «diğer bir akit devlet vatandaşı» muamelesi görmesi kararlaştırılmış diğer taraflar.

(3) Akit ülkenin herhangi bir alt birimi veya temsilcisi tarafından verilen rızalar bu devletin ayrıca onayının gerekmediğini bildirmediği durumlarda, devletin onayı gerekir.

(4) Kabul ya da onay anında veya onaydan sonra herhangi bir zamanda herhangi bir akit devlet hangi anlaşmazlık türlerini Merkezin yargı yetkisine sunup sunmayacağını Merkeze bildirebilir.

Genel Sekreterlik, bu bildirim tüm taraf ülkelere gönderecektir.

Bu bildirim 1. Paragrafdaki gerekli görülen rızayı oluşturmaz.

Madde 26 —

Bu sözleşme çerçevesinde tarafların hakemlik için rızaları, aksi belirtilmediği takdirde, herhangi bir çözüm dışında bu hakemliğe rızaları demektir.

Akit devlet bu rızalarının ön koşulu olarak yerel idari ve adli tüm çarelerin tüketilmiş olmasını isteyebilir.

Madde 27 —

(1) Alınabilecek herhangi bir kararın karşı tarafca uyulmaması ve uygulanmaması hali haricinde, bu sözleşme çerçevesinde Hakemliğe başvurmuş ve rızalarını göndermiş hiçbir akit devlet anlaşmazlığa muhatap olan kendi vatandaşlarına diplomatik koruma uygulayamaz ve uluslararası iddiada bulunamaz.

(2) Birinci paragrafın amaçları doğrultusundaki diplomatik koruma anlaşmazlıkların çözümünü kolaylaştırma amacına yönelik gayriresmi diplomatik değişimleri kapsamaz.

KISIM 3**Arabuluculuk****BÖLÜM 1****Arabuluculuk İstemi****Madde 28 —**

(1) Arabuluculuk davası tesis etmek isteyen herhangi bir akit ülke veya akit ülke vatandaşı istemini bir örneğini diğer tarafa da gönderecek olan Genel Sekreterliğe yazılı olarak iletmesi gerekmektedir.

(2) Bu istem, anlaşmazlık konusu ile ilgili bilgileri, tarafların tanıtımını, arabuluculuk ve hakemlik işlemleri kurumu için yöntem ve kurallara uygun olarak arabuluculuğa rızalarını içerecektir.

(3) Genel Sekreter sözkonusu istemi, istemde yeralan bilgiler ışığında, anlaşmazlığı Merkezin yargı yetkisi dışında bulmadığı takdirde kaydedecektir. Sonradan taraflara kayıt yapıldığını veya reddedildiğini bildirecektir.

BÖLÜM 2**Arabuluculuk Komisyonunun Oluşturulması****Madde 29 —**

(1) Arabuluculuk Komisyonu (bundan sonra Komisyon olarak adlandırılacaktır) 28. Maddeye uygun bir istem kaydedildiğinde hemen oluşturulacaktır.

(2) a — Komisyon bir arabulucudan veya tarafların anlaşarak tayin edecekleri tek sayıda arabuluculardan oluşacaktır.

b — Taraflar, arabulucuların sayısında ve atama yönteminde anlaşamazlarsa, Komisyon ikisi her bir tarafça ayrı ayrı atanacak biri de —ki aynı zamanda Komisyon Başkanı olacaktır— tarafların anlaşması ile atanacak üç arabulucudan oluşacaktır.

Madde 30 —

Eğer Komisyon 28. Maddenin 3. Paragrafına göre istem kaydının Genel Sekreterlikçe dağıtımını izleyen 90 gün içinde veya tarafların daha önce üzerinde anlaştığı bir sürede oluşturulamazsa, Başkan, taraflardan birinin istemi üzerine, her iki tarafa da mümkün olduğunca danışarak atanamayan arabulucu veya arabulucuları atayacaktır.

Madde 31 —

(1) Arabulucular, Başkanca 30. maddeye uygun olarak yapılan atamalar dışında, Arabulucu Paneli dışarısından da atanabilirler.

(2) Arabulucular Paneli dışında atanan arabulucular 14. maddenin 1. paragrafında dercedilen özellikleri taşımalıdır.

BÖLÜM 3

Uzlaştırma Davası

Madde 32 —

(1) Komisyon yetkili olup olmadığını kendisi kararlaştıracaktır.

(2) Uzlaşmazlığa, bu uzlaşmazlığa Merkezin yargı alanı içinde olmadığı veya diğer nedenlerle, Komisyonun yetki sınırları içerisine girmediği biçimde taraflardan birine itiraz edildiğinde, itirazın geçerliliğini veya ön bir soru olarak mı ele alınması gerektiğini Komisyon belirleyecektir.

Madde 33 —

Herhangi bir arabuculuk davası bu Bölüm hükümlerine göre yürütülecek ve taraflar başka bir şekil üzerinde anlaşmadığı takdirde, tarafların arabuluculuk isteminde buldukları tarihte yürürlükte olan arabuluculuk kurallarına göre işlem görecektir. İşlemin bu Bölümce veya Arabuluculuk kurallarınca veya tarafların üzerinde anlaştığı hususları kapsamadığı şeklinde bir itiraz geldiğinde Komisyon sorun hakkında karar verecektir.

Madde 34 —

(1) Komisyonun görevi taraflar arasındaki anlaşmazlıklara açıklık getirmek ve her iki tarafca da kabul görecek koşullarla çözüme getirmeye çalışmak olacaktır. Buna göre işlemin herhangi bir aşamasında Komisyon zaman zaman taraflara anlaşma koşulları tavsiye edebilir. Taraflar Komisyon ile, Komisyonun görevini yürütebilmesi için iyi niyetli işbirliği içerisinde olacaklar ve tavsiyelerini en dikkatli biçimde ele alacaklardır.

(2) Taraflar anlaşmaya varabilirlerse Komisyon, anlaşmazlığa düşülen konuların ve anlaşmanın sağlandığının kaydedildiği bir raporun yayınlanmasını sağlayacaktır. Eğer, davanın herhangi bir aşamasında, Komisyonda taraflar arasında bir anlaşmaya varılamayacağı kanaati hasıl olursa, Komisyon davayı durdurabilir ve anlaşmazlığın Komisyona sunulduğunu ve tarafların anlaşmaya varmakta başarısız olduklarını kaydeden bir rapor yayınlar. Eğer taraflardan biri davaya katılmazsa, Komisyon davayı düşürür ve taraflardan birinin davaya katılmadığını rapor eder.

Madde 35 —

Taraflar üzerinde başka bir şekilde anlaşmadığı takdirde arabuluculuk davasına taraf olanlar hakemler önünde veya herhangi bir mahkemede veya başka bir şekilde, Komisyonunun raporuna veya tavsiyelerine veya diğer tarafın arabuluculuk davasındaki anlaşma önerilerine, yönetimine, beyanına, bildirilen görüşlerine dayanarak dava açmaya hak kazanamazlar.

KISIM 4

Hakemlik

BÖLÜM 1

Hakemlik İstemi

Madde 36 —

(1) Hakemlik Davasının oluşturulmasını isteyen herhangi bir Akit Ülkeye veya vatandaşı konuyu Genel Sekreterliğe yazılı olarak bildirir ve Genel Sekreterlik istemin bir örneğini diğer tarafa iletir.

(2) İstem, anlaşmazlık konularını, tarafların tanıtımın tarafların hakemlik ve arabuluculuk davasının açılma kurallarına uygun olarak hakemlik konusundaki rızalarını içeren belgeleri ihtiva edecektir.

(3) Genel Sekreter, istemde yer alan bilgilere dayanarak anlaşmazlığın Merkezin yargı alanı dışına taşıdığına saptamazsa istemi kay-

dedecek ve hemen taraflara istemin kaydedildiği veya kaydın reddedildiğini bildirecektir.

BÖLÜM 2

Heyetin Oluşturulması

Madde 37 —

(1) Hakem Heyeti (bundan sonra Heyet olarak adlandırılacaktır) 36. maddeye uygun bir istem kaydedildiğinde en kısa zamanda oluşturulacaktır.

(2) a — Heyet yalnız bir hakemden veya tarafların üzerinde anlaşacağı tek sayıda tayin edilmiş hakemden oluşacaktır.

b — Tarafların hakemlerin sayısında veya atanma yöntemi üzerinde anlaşamamaları halinde, Heyet, taraflarca ayrı, ayrı atanan birer ve Heyetin Başkanlığını yapacak, tarafların ortak atadığı bir hakemden olmak üzere üç hakemden oluşacaktır.

Madde 38 —

Eğer Heyet 36. maddenin 3. paragrafına göre istem kaydının Genel Sekreterlikçe dağıtımını izleyen 90 gün içinde veya tarafların daha önce üzerinde anlaştığı bir sürede oluşturulamazsa, Başkan herhangi bir tarafın istemi üzerine taraflara mümkün olduğunca danışarak atanamayan hakem veya hakemleri atayacaktır. Bu maddeye göre Başkanca atanan hakemler anlaşmazlığa taraf olan Akit ülkenin vatandaşı veya Akit ülkelerin vatandaşlarından birinin taraf olduğu anlaşmazlığa taraf olan Akit ülkenin vatandaşı olamazlar.

Madde 39 —

Hakemlerin çoğunluğu anlaşmazlığa taraf olan Akit ülkenin ve vatandaşı anlaşmazlığa taraf olan Akit ülkenin vatandaşı olmayacaktır. Bununla birlikte bu madde hükümleri tek hakem veya heyetin her bir üyesi tarafların rızası ile atanırsa uygulanmaz.

Madde 40 —

(1) Hakemler, Hakemler Paneli dışından Başkanın 38. maddeye göre atadıkları istisna olmak üzere, atanabilirler.

(2) Hakemler Paneli dışından atanacaklar 14. maddenin 1. paragrafında dercedilen nitelikleri taşımalıdır.

BÖLÜM 3

Heyetin Yetkisi ve İşlemleri

Madde 41 —

(1) Heyet yetkili olup olmadığını kendisi kararlaştıracaktır.

(2) Anlaşmazlığa, bu anlaşmazlığın Merkezin yargı alanı içerisinde olmadığı veya diğer nedenlerle, Heyetin yetki sınırları içerisine girmediği biçiminde taraflardan birine itiraz edildiğinde, itirazın geçerliliğini veya ön bir soru olarak mı ele alınması gerektiğini Heyet belirleyecektir.

Madde 42 —

(1) Heyet, anlaşmazlığa taraflarca üzerinde anlaşılacak Hukuk kuralları çerçevesinde karar verecektir. Anlaşma sağlanamaması halinde Heyet anlaşmazlığa taraf olan Akit ülkenin, hukukunun (Kanunların çalışması halinde uygulanacak kurallar da dahil olmak üzere) ve Uluslararası hukukun uygulanabilir kurallarını uygulayacaktır.

(2) Heyet, hukukun belirsizliği veya boşluğu karşısında bir çözüm getirmeyebilir.

(3) 1 ve 2. paragraf hükümleri, taraflar bu şekilde anlaşığı takdirde, Heyetin anlaşmazlığı hakkaniyet kuralları çerçevesinde çözüme engel teşkil etmez.

Madde 43 —

Taraflar başka türlü anlaşmadığı takdirde, davanın herhangi bir aşamasında, Heyet uygun görürse;

a — Tarafları belge ve delil göstermeye çağırabilir.

b — Anlaşmazlık alanını ziyaret edebilir ve uygun gördüğü soruşturmayı yürütebilir.

Madde 44 —

Hakemlik davası, taraflar başka biçimde anlaşmadıkları takdirde, bu bölüm hükümlerine ve tarafların Hakeme gittikleri tarihteki Hakemlik Kurallarına göre yürütülür. Bu bölümce veya Hakemlik Kurallarınca veya tarafların anlaşığı kurallarınca kapsanmayan bir sorun arz olduğunda, Heyet soruna çözüm bulur.

Madde 45 —

(1) Taraflardan birinin mahkemeye katılamaması veya davasını sunamaması diğer tarafın bir hak iddia etmesi olarak kabul edilemez.

(2) Taraflardan birinin davanın herhangi bir aşamasında mahkemeye katılmaması veya olayı sunmaması halinde diğer taraf Heyetin iletilen sorunların çözümü ile ilgilenmesini ve karar vermesini isteyebilir. Karar verilmezden önce, Heyet, mahkemede bulunmayan veya davasını sunmayan tarafa, bu tarafın kasıtlı olarak yapmadığından emin olmadıkça ek bir süre vererek bu tarafı uyarır.

Madde 46 —

Taraflar başka biçimde anlaşmadığı takdirde, taraflardan birince istenmesi halinde heyet, tarafların rızası çerçevesinde ve Merkezin yargı yetkisi içerisinde anlaşmazlığın asli konusu dışında doğrudan ortaya çıkabilecek ek iddia ve karşı iddiaları belirleyecektir.

Madde 47 —

Taraflar başka biçimde anlaşmadığı takdirde, Heyet şartların böyle gerektirdiğini düşünerek, her iki tarafın karşılıklı haklarını korumak için ihtiyati tedbirler tavsiye edebilir.

KARAR

Madde 48 —

(1) Heyet sorunlara üye çoğunluğu ile karar verir.

(2) Heyetin kararı yazılı olacak ve oy veren tüm üyelerce imzalanacaktır.

(3) Karar, Heyete sunulan her sorunu içerecek ve temel alınan gerekçeleri belirleyecektir.

(4) Heyetin herhangi bir üyesi karara kendi fikrini veya muhalefet şerhini, çoğunluğa katılsa da katılmasa da ekleyebilir.

(5) Merkez tarafların rızası olmadan kendiliğinden kararı yayımlayamaz.

Madde 49 —

(1) Genel Sekreter taraflara kararın tasdik edilmiş örneklerini tebliğ eder. Karar tebliği tarihinde yürürlüğe girer.

(2) Heyet, kararın verilmesini izleyen 45 gün içerisinde taraflardan birinin başvurusu halinde diğer tarafı da haberdar ederek, kararda atladığı bir sorun hakkında karar verebilir ve karardaki, yazım, aritmetik veya benzeri hataları düzeltebilir. Heyetin kararı asli kararın bir parçası olacak ve asıl karar gibi tebliğ edilecektir. 51. maddenin 2. paragrafında ve 52. maddenin 2. paragrafında sağlanan zaman dilimleri kararın verildiği tarihten itibaren işlemeye başlayacaktır.

BÖLÜM 5

Kararın Yorumu, Düzeltilmesi ve Geçersiz Kılınması

Madde 50 —

(1) Kararın anlamı veya kapsamı hakkında taraflar arasında bir anlaşmazlık olursa, taraflardan biri Genel Sekretere yazılı başvuruda bulunarak kararın yorumunu isteyebilir.

(2) Başvuru, mümkün olursa, Kararı veren Heyete yapılmalıdır. Bu mümkün olmaz ise bu Kısımın 2. Bölümüne göre yeni bir Heyet oluşturulur. Heyet şartların böyle gerektirdiğini düşünerek, yeni karar aşamasında, eski kararın uygulanmasını durdurabilir.

Madde 51 —

(1) Taraflardan biri Genel Sekretere yazılı başvuruda bulunarak karar verildiğinde Heyetçe ve başvuruda bulunan tarafça bilinmeyen, başvuruda bulunanın ihmali nedeni ile bilmemezlik etmediği, bilinmesi kararı etkileyecek nitelikte bir gerçeğin ortaya çıkması nedeni ile kararın düzeltilmesini isteyebilir.

(2) Başvuru bu gerçeğin ortaya çıkmasından sonraki 90 gün içinde her hâlûkârda kararın verilmesinden sonraki 3 yıl içinde yapılmalıdır.

(3) Talep, mümkün olursa, kararı veren Heyete yapılmalıdır. Aksi halde bu bölümün 2. Kısımına göre yeni bir Heyet oluşturulacaktır.

(4) Heyet, şartların böyle gerektirdiğini düşünerek, yeni karar aşamasında, eski kararın uygulanmasını durdurabilir. Başvuruda bulunan, başvurusunda kararın ertelenmesini talep ederse, Heyet istemi hükme bağlayana kadar zarar ihtiyari olarak ertelenir.

Madde 52 —

(1) Taraflardan biri aşağıdaki hallerden birini veya bazılarını öne

sürerek, Genel Sekreterliğe yazılı başvuru ile kararın geçersiz kılınmasını isteyebilir.

- a — Heyetin uygun bir şekilde oluşturulmadığı,
- b — Heyetin yetkisini aştığı,
- c — Heyet üyelerinden birinin rüşvet aldığı,
- d — Mahkemenin temel kurallarından ciddi bir sapma olduğu,
- e — Kararın dayandığı gerçekleri belirtmediği,

(2) Başvuru, rüşvet hali dışındaki bu durumda rüşvetin ortaya çıkmasından sonraki 120 gün içinde —kararı izleyen 120 gün içinde ve her halükarda kararı izleyen 3 yıl içinde yapılmalıdır.

(3) İstem ulaştığında, Başkan, Hakem Panelinden 3 kişiyi ad hoc Komiteye atar. Bu komite üyelerinden hiçbirisi kararı veren heyetin üyesi, bu Heyet üyelerinden hiçbirisi ile aynı ülke vatandaşı, anlaşmazlığa taraf olan ülke vatandaşı veya vatandaşı anlaşmazlığa taraf olan ülke vatandaşı veya vatandaşı anlaşmazlığa taraf olan ülkenin vatandaşı, Akit Ülkelerden biri tarafından Hakem Paneline atanmış veya aynı anlaşmazlığa arabulucu olarak görev yapmış olamazlar. Komite, paragraf 3'de değinilen durumlar çerçevesinde kararın tümünü veya bir parçasını geçersiz kılmaya yetkilidir.

(4) Madde 41, 45, 48, 49, 53 ve 54 ile VI. ve VII. Kısımlar Komite önündeki Mahkemede de «icabı halinde» uygulanır.

(5) Komite, şartların öyle gerektirdiğini düşünerek, eski kararın yürürlüğünü yeni karar çıkana kadar erteleyebilir. Başvuruda bulunan, başvurusunda kararın yürütülmesi durdurulmasını isterse, yürütme Komite talebi karara bağlayana kadar ertelenir.

(6) Karar geçersiz sayılırsa, anlaşmazlık taraflardan birinin istemi halinde, bu Kısımın 2. Bölümüne göre oluşturulacak yeni bir Heyete sunulur.

BÖLÜM 6

Kararın Tanınması ve Yürürlüğü

Madde 53 —

(1) Karar tarafları bağlayıcı olacak, daha üst bir makama götürülmeyecek veya bu sözleşmede öngörülenler dışında bir çözüme konu olmayacaktır. Taraflar, bu sözleşme hükümlerine göre kararın yürü-

tülmesi durdurulmadıkça karara uyacaklar ve hükümlerini yerine getireceklerdir.

(2) Bu Bölümün amacı uyarınca «karar» 50, 51 ve 52'nci maddeler çerçevesinde verilmiş kararları yorumlayacak, düzelterek ve geçersiz kılabilen kararları da içerecektir.

Madde 54 —

(1) Her üye ülke bu sözleşmeye uygun olarak verilmiş her kararı bağlayıcı kabul edecek ve kararın parasal yükümlülüklerini kendi sınırları içerisinde kendi Devletin mahkemesinin nihai bir kararı gibi yerine getirecektir. Federal Anayasalı bir akit ülke bu kararı Federal mahkemelerde yürütecek ve bu mahkemelerin kararı Federe Devletin mahkemelerinin nihai bir kararı gibi yaklaşımlarını sağlayacaktır.

(2) Bir akit ülkenin sınırları içerisinde bu kararın tanınmasını ve yürütülmesini isteyen taraf, akit devletin bu amaçla atayacağı uygun bir mahkeme veya otoriteyi Genel Sekreterce onaylanmış kararın bir örneği ile donatacaktır. Her akit devlet bu amaçla atayacağı uygun bir mahkemeyi veya diğer otoriteyi ve daha sonra bu atamada yapılacak değişikliği Genel Sekretere bildirecektir.

(3) Kararın uygulanması, bu uygulamanın sınırları içinde akit devletin kararların uygulanmasına ilişkin yapacağı kanunları gereğince yapılacaktır.

Madde 55 —

54. maddedeki hiçbir şey, akit devletin veya herhangi bir yabancı devletin uygulamadan imtina edebileceği şekilde, akit Devletin yürürlükteki kanunlarına bir «deregasyon» (aykırılık) olarak yorumlanamaz.

KISIM 5

Arbulucu ve Hakemlerin Değiştirilmesi ve Vasıfların Kaybolması

Madde 56 —

(1) Bir komisyon veya Heyet oluşturulduktan ve dava görülme-ye başlandıktan sonra aşağıdaki haller dışında, yapısı değişmeden kalacaktır. Eğer bir arbulucu veya hakem ölürse, mahcur olursa veya istifa ederse doğacak boşluk III. Kısımın 2. Bölümüne veya IV. Kısımın 2. Bölümüne göre doldurulacaktır.

(2) Komisyon veya Heyetin bir üyesi, Panel üyeliğinin sona erdiğine bakılmaksızın üyeliğini sürdürecektir.

(3) Eğer, taraflardan biri tarafından atanan bir arabulucu veya hakem üye olduğu Komisyon veya Heyetle anlaşmadan istifa etmişse, Başkan uygun Panelden bir kişiyi doğan boşluğu doldurmak için atayacaktır.

Madde 57 —

Taraflardan biri bir Komisyon veya Heyete, 14. Maddenin 1. paragrafında istenilen niteliklere sahip olmadığını gösterir delillere dayanarak, üyelerin herhangi birinin ıskatını önerebilir. Hakemlik davasının taraflarından biri IV. Kısımın 2. Bölümü gereğince yeterli olmasürerek bir hakem veya arabulucunun ıskatını önerebilir.

Madde 58 —

Bir hakem veya arabulucunun ıskatı önerisi hakkında karar aşağıda sayılan haller dışında heyet veya komisyonun diğer üyelerince alınır.

Oyların eşit çıkması, tek hakem veya arabulucunun ıskatı önerisi veya hakem veya arabulucuların çoğunluğunun ıskatı önerisi halinde kararı Başkan alır.

Eğer önerinin uygun görüldüğü karara bağlanırsa, kararın kapsadığı arabulucu veya hakem III. Kısımın 2. Bölümü ve IV. Kısımın 2. Bölümü hükümleri uyarınca değiştirilir.

KISIM 6

Yargılama Giderleri

Madde 59 —

Merkezin olanaklarının kullanılmasından doğan ve taraflarca ödemesi gereken masraflar İdare Konseyince saptanan kurallara göre Genel Sekreterce belirlenir.

(1) Her komisyon ve her heyet, üyelerinin ödenek ve masraflarını idari Konseyce koyulan sınırlar içerisinde Genel Sekretere danıştıktan sonra belirler.

(2) Bu maddenin 1. Paragrafındaki hiçbir şey tarafları Komisyon veya Heyet üyelerine ödenecek ödenek ve masraflar üzerinde önceden anlaşmaktan alıkoyamaz.

Madde 61 —

(1) Arabuluculuk davasında Merkez olanaklarının kullanılmasından doğan masraflar ve Komisyon üyelerinin ödenek ve masrafları taraflarca eşit olarak paylaşılır. Her taraf davaya ilişkin diğer masraflarla kendisi yükümlüdür.

(2) Hakemlik davasında, taraflar üzerinde başka türlü anlaşamadığı takdirde, Heyet davaya ilişkin taraflarca yüklenilecek masrafları tayin eder ve bu masraflar, heyet üyelerinin ödenek ve masrafları ve Merkez olanaklarını kullanmanın masraflarının nasıl ve kim tarafından ödeneceğine karar verir.

Bu karar, kararın bir parçasını oluşturur.

KISIM 7**Davanın Yeri****Madde 62 —**

Arabuluculuk ve Hakemlik Davaları aşağıda sayılan haller dışında Merkezde görülür.

Madde 63 —

Eğer taraflar anlaşırsa arabuluculuk ve hakemlik davaları aşağıdaki yerlerle görülebilir.

a — Merkezin bu amaçla düzenleme yapacağı resmi ve özel herhangi uygun bir kuruluştaki veya Daimi Hakemlik Divanında, veya

b — Genel Sekretere danıştıktan sonra Komisyon veya Heyetçe uygun görülecek herhangi bir diğer yerde.

KISIM 8**Akit Devletler Arasındaki Anlaşmazlıklar****Madde 64 —**

Bu sözleşmenin yorumundan veya uygulanmasından doğan ve görüşmelerle çözüme kavuşturulamayan Akit Devletler arasındaki anlaşmazlıklar Devletler başka bir çözüm yöntemi üzerinde anlaşmadıkları takdirde Uluslararası Adalet Divanına götürülür.

KISIM 9**Değişiklik****Madde 65 —**

Akit devletlerden biri bu sözleşmenin değiştirilmesini önerebilir.

Değişiklik metni, metnin görüşüleceği İdari Konseyin ilk toplantısından önce 90 günden az olmamak üzere Genel Sekretere iletilmelidir ve Genel Sekreterce tüm İdari Konsey üyelerine ulaştırılmalıdır.

Madde 66 —

(1) Eğer İdari Konseyi 2/3'lük çoğunlukla değişikliği kabul ederse, değişiklik önerisi tüm akit devletlere teyid, kabul veya onay için dağıtılacaktır. Her değişiklik tüm akit devletlerin teyidi, kabul veya onayını sözleşmenin yeddi eminine bildirilmesinden 30 gün sonra yürürlüğe girer.

(2) Hiçbir değişiklik, bu sözleşmeye taraf Devletlerin veya ait bölümlerinin veya temsilcilerinin veya bu devlet vatandaşlarının, bu değişiklik yürürlüğe girmezden önce Merkezin yargılanmasından doğmuş haklarını ve yükümlülüklerini etkilemez.

KISIM 10

Nihai Hükümler

Madde 67 —

Bu sözleşme Banka üyesi devletler adına imzaya açılacaktır. Bu, Uluslararası Adalet Divanı Sözleşmesine taraf olan ve İdari Konseyin 2/3'lük çoğunlukla sözleşmeyi imzaya davet ettiği Devletler adına da imzaya açılacaktır.

Madde 68 —

(1) Bu sözleşme imzacı devletlerin Anayasal düzenlemelerine uygun olarak, imzacı devletlerin teyid, kabul veya onayına tabidir.

(2) Bu sözleşme yirminci teyid, kabul veya onay aracının teslim tarihinden 30 gün sonra yürürlüğe girer. Her devlet için teyid, kabul veya onay aracını teslim ettiği günden 30 gün sonra yürürlüğe girer.

Madde 69 —

Her akit Devlet, sınırları içinde bu sözleşmenin geçerli olmasını sağlayacak kanuni veya diğer önlemleri alır.

Madde 70 —

Bu sözleşme, sözleşmenin kabulü veya onayı sırasında veya sonradan sözleşmenin yeddi eminine yazılı olarak sözleşme dışı alanlar bildiren bir kayıt konulmaması halinde, Akit Ülkenin Uluslararası ilişkilerinden sorumlu olduğu sınırları içerisinde geçerlidir.

Madde 71 —

Herhangi bir akit ülke sözleşmenin yeddi eminine yazı ile sözleşmeyi feshettiğini bildirebilir. Fesih bildirimini ulaşmasından 6 ay sonra yürürlüğe girer.

Madde 72 —

Madde 70 ve 71'e uygun bir bildirim, o ülkenin veya ilgili alt birimlerinin veya temsilcilerinin veya vatandaşlarının, bildirim ulaşmasından önce Merkezin rızası dışında doğan hak ve yükümlülüklerini etkilemez.

Madde 73 —

Bu sözleşmenin ve değişikliklerinin onay kabul veya teşid araçları bu sözleşmenin yeddi emini olarak işlem yapacak Bankaca muhafaza edilir. Yeddi emin bu sözleşmenin tasdik edilmiş örneklerini Banka üyesi ülkelere ve imzaya davet edilen ülkelere iletacaktır.

Madde 74 —

Yeddi emin bu sözleşmeyi Birleşmiş Milletler sözleşmesinin 102. maddesine ve Genel Kurulca kabul edilen Kurallara göre Birleşmiş Milletler Sekreterine kayıt ettirecektir.

Madde 75 —

Yeddi emin aşağıdakileri tüm akit ülkelere bildirecektir

- a — Madde 67'ye göre imzaları,
- b — Madde 73'e göre muhafaza edilen onay, kabul ve teyid araçlarını,
- c — Madde 68'e göre bu sözleşmenin yürürlüğe gireceği tarihi,
- d — Madde 70'e göre uygulama dışı bırakılan sınırları,
- e — Madde 66'ya göre herhangi bir değişikliğin yürürlüğe gireceği tarihi,
- f — Madde 71'e göre yapılan fesih bildirimini.

Washington'da İngilizce, Fransızca ve İspanyolca olarak ve her üçü'de eşit derecede muteber olmak üzere düzenlenmiş olup, sözkonusu Konvansiyon'dan doğan mükellefiyetlerini yerine getirmeyi altındaki imzalarla teşvik eden bir kopya Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası arşivlerinde saklanacaktır.

**TÜRKİYE'DE İLMİ ARAŞTIRMA, İNCELEME YAPMAK VE
FİLM ÇEKMEK İSTEYEN YABANCILAR VEYA YABANCILAR
ADINA MÜRACAAT EDENLER İLE YABANCI BASIN - YAYIN
MENSUPLARININ TABİ OLACAKLARI ESASLAR**

BKK : 88/12839 - 4 Nisan 1988

RG : 29 Nisan 1988 - 19799

Amaç :

Madde 1 — Bu Esaslar'ın amacı, Türkiye'de ilmi araştırma, inceleme, arkeolojik kazı ve benzer çalışmalar yapmak ve film çekmek isteyen yabancı gerçek ve tüzel kişiler veya bunlar adına faaliyet gösteren T.C. uyruklu gerçek ve tüzel kişilerin çalışmalarına müsaade edilmesi ile ilgili esas ve usulleri tesbit ve yabancı basın-yayın mensuplarının bu konulardaki faaliyetlerinin düzenlenmesidir.

Kapsam :

Madde 2 — a. Bu Esaslar, Türkiye'de; karada, havada, denizde, deniz altında, akarsu ve göllerde, arkeolojik, tarihi, jeolojik, sosyolojik ve tabiata ait konularda yapılmak istenen inceleme, ilmi araştırma ve arkeolojik kazıları, bu konularda ses bandı, video ve film çekimlerini kapsar. Bu tür faaliyetler için önceden izin alınması gerekir ve kendisine izin verilenlere, ayrıca bir mihmandar tahsis olunur.

b. (a) fıkrasında belirtilen ilmi araştırma, inceleme ile arkeolojik kazılar dışındaki her türlü konuda, kamuya açık yerlerde yabancı gazeteciler ile radyo ve TV muhabirlerinin haber ve bilgi toplamaları, olay ve faaliyetleri izlemeleri, tanıtma ve mülakat yapmaları, fotoğraf çekmeleri, ses bandı, video ve film almaları serbesttir. Bu konularda yabancı basın-yayın mensuplarına yardımcı olmak üzere sürekli ve geçici basın merkezleri kurulması dahil, gereken ve mümkün olan kolaylıklar sağlanır.

Bu amaçla Türkiye'ye gelen ve geçerli basın kartı bulunan basın-yayın organları temsilcilerinin çalışmalarında uygulanacak esaslar, Dışişleri Bakanlığı ile Basın - Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü tarafından müştereken düzenlenir.

İzin :

Madde 3 — İzin almak için yapılacak müracaatlar, söz konusu araştırma, inceleme veya çekilecek film, çalışma süre ve yerleri ile müracaat sahibi hakkında gerekli bilgileri ihtiva eder.

Müracaat sahibinin yapacağı araştırma ve inceleme konusunda eseri olup olmadığı, izin verilmesi sırasında gözönünde tutulur.

Müracaatlar, yurtiçinde kendi Büyükelçiliği vasıtasıyla Dışişleri Bakanlığı'na, yurtdışında ise T.C. dıştemsilciliklerine yapılır. Dışişleri Bakanlığı yapılan müracaatı, ilgili ülke ile olan ilişkiler ve karşılıklık esaslarını da dikkate alarak değerlendirir; konunun özelliğine göre ilgili bakanlık ve kuruluşların da görüşlerini alır ve sonucunu ilgiliye bildirir.

Deniz Araştırmaları :

Madde 4 — Denizlerde yapılacak su üstü ve su altı araştırmalarına, bu konuda katıldığımız milletlerarası anlaşmalar ile ilgili mevzuatımız hükümleri çerçevesinde izin verilebilir.

İzin Verilmeme ve İptal :

Madde 5 — Milli güvenlik ve milli menfaatlerimize zararlı mahiyette olabilecek inceleme ve araştırmalara ve film çekimlerine izin verilmez. Çalışma izni dışında faaliyet gösterenler veya faaliyetleri zararlı görülenlerin izinleri iptal edilir.

İlgili Mevzuat Hükümlerinin Uygulanması :

Madde 6 — Askeri yasak bölgeler, güvenlik bölgeleri, Devlet arşivleri, kütüphaneler ve müzelerde yapılan inceleme ve araştırmalarda, arkeolojik araştırma ve kazılarda; müracaat sahibine özel olarak verilmiş iznin kapsamı dışında kalan hususlarda, o yerin kendi ilgili mevzuatı uygulanır.

Araştırma ve İnceleme Sonrası İşlem :

Madde 7 — İzin alarak araştırma ve inceleme yapanlar, hazırladıkları ilmi rapor ve yayınladıkları eserin bir örneğini Dışişleri Bakanlığı'na veya T.C. dıştemsilciliklerine verirler.

Atıf :

Madde 8 — Sair mevzuatla 14.1.1983 tarihli ve 83/5963 sayılı Kararnameye yapılan atıflar, bu Kararnameye yapılmış sayılır.

Yürürlük :

Madde 9 — Bu Esaslar yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme :

Madde 10 — Bu Esaslar'ı Dışişleri Bakanlığı yürütür.

**MİLLETLERARASI HUKUK ve
MİLLETLERARASI MÜNASEBETLER
ARAŞTIRMA MERKEZİNİN YAYINLARI**

**PUBLICATIONS OF THE RESEARCH CENTER OF INTERNATIONAL
LAW AND INTERNATIONAL RELATIONS**

- RÜSTOW, Alexander, *Ham Maddelerin Milletlerarası Dağıtımı* (International Distribution of the Raw Materials). I.Ü. Devletler Hukuku Türk Enstitüsü Yayınları, Telif Serisi : No. 1, İstanbul 1945, 72 s.
- POLITIS, (Nicolas), *Milletlerarası Ahlâk* (International Morality), (Çeviren : Ahmed Reşid Turnagil), I.Ü. Devletler Hukuku Türk Enstitüsü Yayınları, Tercüme Serisi: No. 1 İstanbul 1945, 127 s. (Kitabın sonunda, yazarın kısa yaşam öyküsüne yer verilmiştir.)
- BİLSEL, (Mehmet) Cemil, *Birleşmiş Milletler San Fransisco Çalışmaları* (United Nations San Francisco Conference), I.Ü. Devletler Hukuku Türk Enstitüsü Yayınları, Telif Serisi : No. 2, İstanbul 1946, XII+297 s.
- ANZILOTTI, Dionisio, *Devletler Hukuku -Birinci Cilt-* (Giriş-Genel Teoriler), (Üçüncü İtalyanca basıdan çeviren : Sahir Erman) (The Law of Nations, Vol. 1, Introduction/General Theories-3rd ed.). I.Ü. Devletler Hukuku Türk Enstitüsü Yayınları, Tercüme Serisi : No. 2, İstanbul 1946, 387 s.
- SMITH, Herbert Arthur, *The Changing Law of Nations*, Publications of the Turkish Institute of International Law, No. 3, University of İstanbul, İstanbul 1947, pp. 60.
Devletler Hukuku Değişme Yolunda (Çevirenler: Dr. Rabi Koral ve Orhan Nasuhioğlu), I.Ü. Devletler Hukuku Türk Enstitüsü Yayınları, Telif Serisi : No. 3, İstanbul 1947, 64 s.
- BRIGGS, Herbert W., *The Progressive Development of International Law*, University of İstanbul, Publications of the Turkish Institute of International Law, No. 4, İstanbul 1947, pp. 46.
Devletler Hukukunun Tedricî İnkişafı, (Çevirenler: Dr. Rabi Koral ve Orhan Nasuhioğlu), I.Ü. Devletler Hukuku Türk Enstitüsü Yayınları, Telif Serisi: No. 4, İstanbul 1947, 48 s.
- POLITIS, Nicolas, *Tarafsızlık ve Barış*, (Neutrality and Peace), (Çeviren: Ahmed Reşid Turnagil), I.Ü. Devletler Hukuku Türk Enstitüsü Yayınları, No. 6, İstanbul 1947, 148 s. (Kitabın sonunda, çeviren tarafından kaleme alınmış olan, sekiz sayfalık bir ek bulunmaktadır).
- MAURY, Jacques, *Sur Questions de Droit International Privé*, Université d'İstanbul, Publication de l'Institut Turc de Droit International, No. 5, İstanbul 1948, 66 p.
Devletler Hususî Hukukuna Ait Bazı Meseleler, (Çevirenler: Doç. Dr. Rabi Koral ve

Rahmi Çobanoğlu), I.Ü. Devletler Hukuku Türk Enstitüsü Yayınları, Telif Serisi : No. 5, İstanbul 1948, 72, s.

WILSON, Robert R., *International Law in Treaties*, University of İstanbul, Publications of the Turkish Institute of International Law, No. 5, İstanbul 1949 pp. 46.

Andlaşmalarda Devletler Umumî Hukuku, (Çevirenler: Doç. Dr. Rabi Koral ve Orhan Nasuhioğlu), I.Ü. Devletler Hukuku Türk Enstitüsü Yayınları, Telif Serisi: No. 5, İstanbul 1949, 48 s.

BİLSEL, (Mehmet) Cemil, *Milletlerarası Hava Hukuku* (International Air Law), I.Ü. Devletler Hukuku Türk Enstitüsü Yayınları, Telif Serisi: No. 6, İstanbul, 1948, XV+462 s.

WILSON, Robert R., *The United Nations and Organization of American States*, University of İstanbul, Publications of the Turkish Institute of International Law, İstanbul 1952, pp. 118.

Birleşmiş Milletler Teşkilâtı ve Amerika Devletleri Teşkilâtı, (Çeviren: İskender Tamer), I.Ü. Devletler Hukuku Türk Enstitüsü Yayınları, İstanbul 1952, 111 s.

AVRUPA EKONOMİK TOPLULUĞU — Çeşitli Hukukî Sorunlar üzerine Konferanslar — (European Economic Community-Lectures on Various Legal Problems) I.Ü.H.F. Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Münasebetler Enstitüsü Yayınları: No. 9, İstanbul 1973, VII+184 s.

SARICA, Murat, TEZİÇ, Erdoğan ve ESKİYURT, Özer, *Kıbrıs Sorunu* (Cyprus Question), I.Ü.H.F. Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Münasebetler Enstitüsü Yayınları: No. 10, İstanbul 1975, X+475 s.

MİLLETLERARASI ÖZEL HUKUK ve MİLLETLERARASI USUL HUKUKU KANUNU ÖNTASARI SEMPOZYUMU — 22/24 Kasım 1976 — (The Symposium on the Draft Act of Private International Law and International Procedure - November 22/24, 1976). I.Ü.H.F. Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Münasebetler Enstitüsü Yayınları : No. 11, İstanbul 1978, VII+294, s.

LOZAN'IN 50. YILINA ARMAĞAN (STUDIES IN COMMEMORATION OF THE LAUSANNE PEACE TREATY ON ITS 50th ANNIVERSARY), I.Ü.H.F. Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Münasebetler Enstitüsü Yayınları : No. 12, İstanbul 1978, XII+280 s.

HIFZI TİMUR'UN ANISINA ARMAĞAN, (IN MEMORIAM HIFZI TİMUR) I.Ü.H.F. Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Münasebetler Enstitüsü Yayınları: No. 13, İstanbul 1979, XXIII+1087 s.

SON GELİŞMELER KARŞISINDA HUKUKİ AÇIDAN VİZE SORUNU, - Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Münasebetler Enstitüsü'nün Hazırladığı RAPOR ve TARTIŞMA (23 Ocak 1981) - (THE VISA PROBLEM, UNDER THE RECENT ISSUES AND FROM THE LEGAL POINT OF VIEW - Report prepared by the Institute of International Law and International Relations and Debate, January 23, 1981). I.Ü.H.F. Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Münasebetler Enstitüsü Yayınları: No. 14, İstanbul 1981, XI+92 s.

AET'NİN GÜMRÜK SINIRLARI ve EGE SORUNU, — Prof. Dr. Sevin Toluner tarafından hazırlanan Rapor ve Tartışmalar / 27 Kasım 1981 — (CUSTOMS TERRITORY OF E.E.C. AND AEGEAN DISPUTE - Report prepared by Prof. Dr. Sevin Toluner and Debate November 27, 1981), I.Ü.H.F. Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Münasebetler Enstitüsü Yayınları: No. 15, İstanbul 1982, 73 s.

NOMER, Ergin ve ESKİYURT, Özer, **Avrupa Sözleşmeleri: -Cilt II- (European Conventions, Vol. II)**, İ.Ü.H.F. Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Münasebetler Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları: No. 16, İstanbul 1982, 402 s. (Ayrıca bkz. Aynı yazarlar, **Avrupa Sözleşmeleri**, İ.Ü. Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul 1975, IX+800 s.).

KIBRIS TÜRK FEDERE DEVLETİNİN MİLLETLERARASI HUKUKA İLİŞKİN BAZI SORUNLARI -Sempozyum- (6-7 Mayıs 1982) (Some Problems of Turkish Federated State of Cyprus concerning International Law - Symposium - May 6/7, 1982), İ.Ü. Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul 1983, VII+196 s. (Sempozyum, Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Münasebetler Araştırma ve Uygulama Merkezince düzenlenmiştir.).

TOLUNER, Sevin, **Limni Adasının Hukukî Statüsü ve Montreu Boğazlar Konvansiyonu (Summary of Conclusions: «The Pretended Right to Remilitarize the Island of Lemnos» Does not Exist)**, Milletlerarası Hukuku ve Milletlerarası Münasebetler Araştırma ve Uygulama Merkezi yayını No: 17, İstanbul 1987, VIII+96 s.